

Pars Rine & Rine Univers LLC

Leading suppliers of Petroleum products

A well-known member of OPEX

(Iranian Oil, Gas & Petrochemical products Exporters Union)

• Swap & Transit

- Possessing special certificate of export from the Headquarters of Struggling against commodity Smuggling

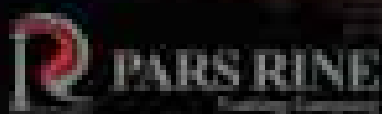
Export Fields:

- Fuel Oil, Base Oil, Bitumen
- Petrochemicals
- Hydrocarbon
- Condensate

Import Fields:

- Refinery & Oil-well equipments

www.parsrline.com

Tel: 021-840 1000, Azadshahr Tower
Jahromi Ave, Tehran 19578421405 Iran
Tel: +98 21 84 00 00 00 00
Fax: +98 21 84 00 00 00 00
E-mail: info@parsrline.com

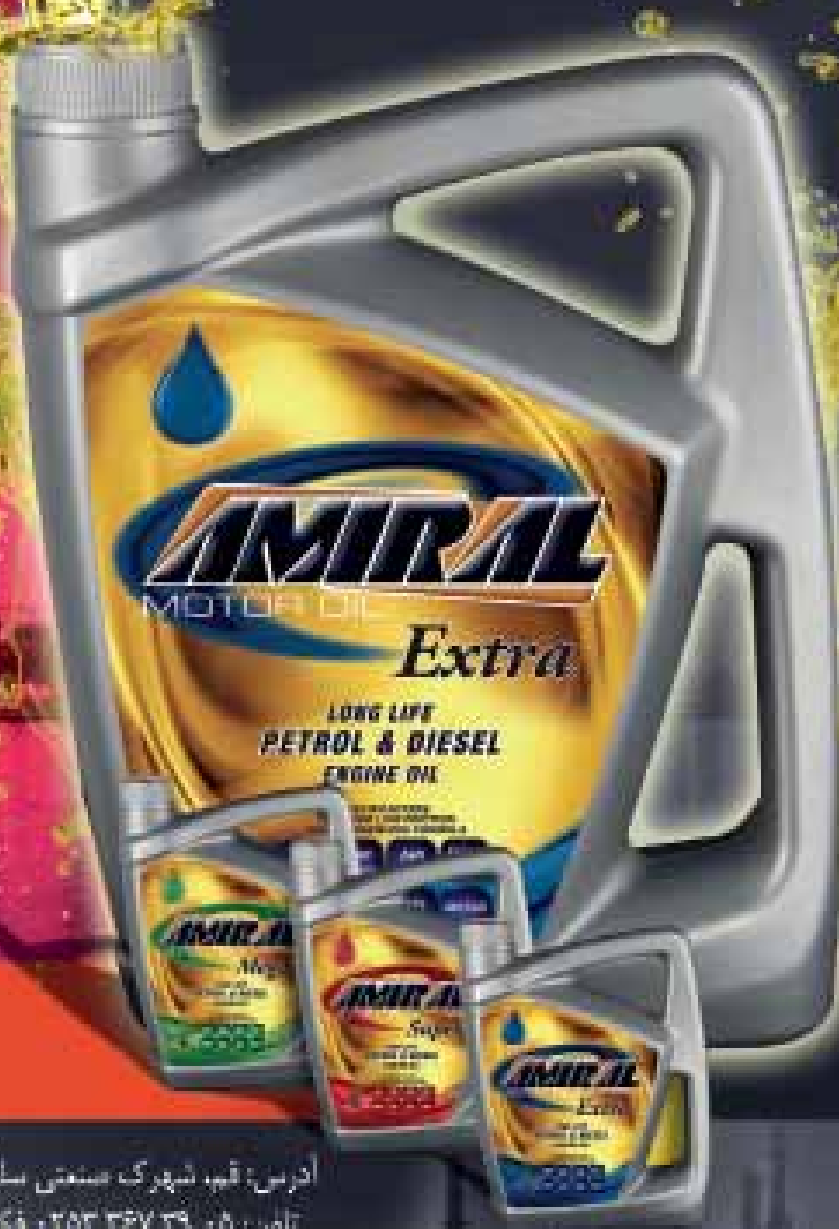

طراحی استاندارد ایران
استاندارد ملی ایران

AMIRAL

MOTOR OIL

کیفیتی مطمئن برای تمامی فصول

آدرس: قبه، شهرک صنعتی سلفچگان، تپه خیلان فتح

تلفن: ۰۵۰ ۲۹ ۳۶۷ ۲۵۳ فکس: ۰۵۰ ۲۹ ۳۶۷ ۲۵۳

www.amoil.com

Dom Motor Oil

محصولی از شرکت نفت ایران

بیمه
شرکت سهامی بیمه البرز

نماینده کلی امانی فر

کد ۴۸۲۷

تلفن :

۰۲۱-۶۶۹۷ ۵۵۷۹

۰۲۱-۶۶۴۰ ۴۵۸۹

دورنگار :

۰۲۱-۶۶۴۰ ۴۳۵۰

Site: www.Bimeh4827.com

www.Bimeh4827.ir

www.Alborz4827.com

www.Alborz4827.ir

www.Keyhanesabz.ir

Email: info@Bimeh4827.com

Sms: 10009002004827

نشانی :

تهران - خیابان حافظ - بین طالقانی و رشت
ساختمان شماره ۳۶۶ - طبقه پنجم - واحد ۵۰۵

قابل توجه کلیه شرکتهای عضو اتحادیه

صادر کنندگان فرآورده های نفت ، گاز و پتروشیمی ایران

صدور کلیه بیمه نامه های

باربری ، مسئولیت ، خودرو

آتش سوزی ، عمر و حوادث

درمان تکمیلی و ...

با تخفیف ویژه این نمایندگی

بمدت محدود قابل انجام میباشد

برای دریافت و مدیریت بیمه نامه های
در سایت ما و دفتر شرکت
Bimeh4827.com

Name: Araz Shimi Jolfa Co.

Email: info@arazshimi.com

URL: www.arazshimi.com

Phone: +98 21 88540180

Fax: +98 21 88540181

Action Field: Crude oil and refined products

Quality improvement Gas, Oil, Petroleum, Gas oil L20-L62, Light oil, Mazout, Cyclic and non-CYCLIC hydrocarb.

Address: Unite 16, 4th Floor, Shafa Building, No.20, 4th Alley Gaem Magham Farahani St., Tehran - IRAN

Tabriz Office: Unit G, 4th floor, Silver Bld., 3rd Mehrghan, Next to the Borje Sefid, Abrasan Sq, Tabriz - IRAN

Tel: +98 411 3353295 - 3378890

Fax: +98 411 3352165

Refinery: Aras Free Zone, Jolfa - IRAN

Tel: +98 492 3030010 - 11

Fax: +98 492 3030012

نام شرکت: آراز شیمی جلفا

پست الکترونیکی: info@arazshimi.com

آدرس سایت: www.arazshimi.com

تلفن: ۰۲۱ - ۸۸۵۴۰۱۸۰

فوننگار: ۰۲۱ - ۸۸۵۴۰۱۸۱

زمینه فعالیت: تصفیه نفت خام و اصلاح فرآورده های نامرغوب بنزین، نفت سفید، گازوئیل، هیدروکربورهای حلقوی و غیر حلقوی

آدرس: تهران، خیابان قائم مقام قزاقانی، کوچه چهارم، پلاک ۲۰، ساختمان شفا، طبقه ۴، واحد ۱۶

دفتر تبریز: چهارراه ابرسان، جنب برج سفید، مهرگان سوم، ساختمان سیلور، طبقه ۴، واحد G

تلفن: ۰۴۱۱ - ۳۳۵۳۲۹۵ - ۳۳۷۸۸۹۰

فوننگار: ۰۴۱۱ - ۳۳۵۳۱۶۵

پالایشگاه: جلفا، منطقه آزاد تجاری صنعتی ارس

تلفن: ۰۴۹۲ - ۳۰۳۰۰۰۹۰ - ۱۱

فوننگار: ۰۴۹۲ - ۳۰۳۰۰۰۹۲

روان کارهای خودرویی و صنعتی کراب

CROP IRAN ADVANCED LUBRICANTS

روغن ترمز | ضد یخ و ضد جوش | روغن موتور | روغن دنده (واسکارین) | روغن فرمان (هیدرولیک) | شیشه شوی خودرو

نشانی: تهران سپهروردی شمالی خیابان لویجی شماره ۲۲ طبقه چهارم تلفن: ۸۸۷۴۸۲۱۶ - ۸۸۷۴۹۲۵۱ فاکس: ۸۸۷۴۸۲۷۶

WWW.CROP.IR

فرایند شیمی زنگان Farayand Shimi Co.

شرکت فرایند شیمی زنگان در آبان ماه ۱۳۸۳ و با هدف تولید انواع روغنهای صنعتی، پارالین، انواع حلالها و مواد شیمیایی، تأسیس و پس از مدت کوتاهی به بهره‌وری رسیدن کارخانه با استفاده از دستگاههای کاملاً مدرن و اتوماتیک و بهره‌گیری از شیوه‌های نوین مدیریت استفاده از نیروهای نخبه و متخصص و همگام با خلش روز در زمینه تولید قرآورده‌های نفتی گام برداشت و با ظرفیت ۱۰۰،۰۰۰ تن در سال به یکی از فعالترین و بزرگترین تولیدکننده‌ها در این زمینه تبدیل شد.

به موازات افزایش تولید و بالا بردن ظرفیتهای تولیدی افزایش کیفیت در دستور کار قرار گرفت و اقدامات لازم به منظور اخذ انواع استانداردهای معتبره ای و جهانی و انواع گواهینامه‌های ایزو صورت گرفته و اخذ گواهینامه ایزو ۹۰۰۱، ایزو ۲۰۰۰، ایزو ۱۴۰۰۱ و گواهینامه QM آلمان از این جمله‌اند.

این شرکت در طی سالهای متمادی بصورت مرتب موفق به اخذ گواهینامه‌های سیستمی در امور صادرات شده که نشان از اهمیت امر صادرات در برنامه‌های این شرکت دارد.

بلازارهای صادراتی این شرکت کشورهای ترکیه، افغانستان، عراق و کشورهای آسیای میانه و آفریقا می‌باشد.

شرکت فرایند شیمی زنگان امروزه به عنوان یکی از شرکتهای موفق در زمینه تولید و صادرات مواد نفتی به شمار می‌رود که همواره در کنار بالا بردن ظرفیتهای تولیدی خود اهتمام ویژه‌ای به افزایش کیفیت محصولات تولیدی خود داشته است. در حال حاضر ظرفیتهای تولیدی این شرکت ۱۷۰،۰۰۰ تن در سال و مهمترین محصولات عبارتند از:

انواع پارالین

تیرهای صنعتی

هیدروکربورها

انواع روغنهای صنعتی پایه

دفتر مرکزی: دفتر مرکزی، تهران، خیابان شهید بهشتی، خیابان گلستانه، کوچه سلوچی، نبش هشتم، پلاک ۳۳

تلفن: ۸۸۷۵۷۲۶۷ - ۸۸۷۵۷۲۶۸ - دورنگار

www.farayandshimi.com

Email: info@farayandshimi.com

Email: a.m.shamsel@gmail.com

روغن موتور آلپ

محافظ موتور اتومبیل شما

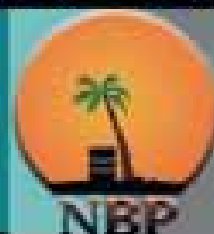
محصولی از شرکت روان گستر
تولید کننده انواع روغن موتور و گریس

www.Alpmotoroil.com

آدرس: کیلومتر ۱۰ جاده گرمسار - تهران، شهرک صنعتی فجر - ۴۵ متری مرکزی،
شرکت روان گستر - تلفن: ۰۲۱-۴۴۴۳۳۳۴-۲۵ - فکس: ۰۲۱-۴۴۴۳۳۳۴-۲۴۲

Nakhle Barani Pardis Co. (NBP Co.)

شرکت نخل بارانی پردیس

Managing Director: Hassan Khosrow Jerdi

Type of Activity:

Export , Import & Swap of Oil Products , Crude Oil & LPG.

مدیر عامل: حسن خسرو جردی

نوع فعالیت:

صادرات، واردات و سواپ خرا و رده های نفتی، نفت خام و گاز مایع (LPG).

نشانی: خیابان ولیعصر، خیابان دستگردی، پلاک ۳۸۶، طبقه ۴ تلفن: ۵- ۸۸۶۴۴۳۱۱ فاکس: ۸۸۶۴۴۳۱۰

Address: No. 386, Fourth floor, Dastgerdi St, Valieasr Ave., Tehran, Iran Tel: (0098-21) 88644311-5 Fax: (0098-21) 88644310

web site: www.nbpco.com

e-mail: nbp@nbpco.com

G o h a r S a f a K a r k a s
w w w . g s k o i l . c o m

محصولات کارخانه

۱. روغن پایه SN500 - SN150

۲. انواع روغن موتورهای بنزینی و دیزلی در سطوح کیفیت :

SC/CC40 - SC/CC50 - SE/CC20W50 - SG/CC20W50 - SJ/CF15W40
SL/CF20W50 - CD40 - CD50 - CF/4 15W40 - CH/4 15W40

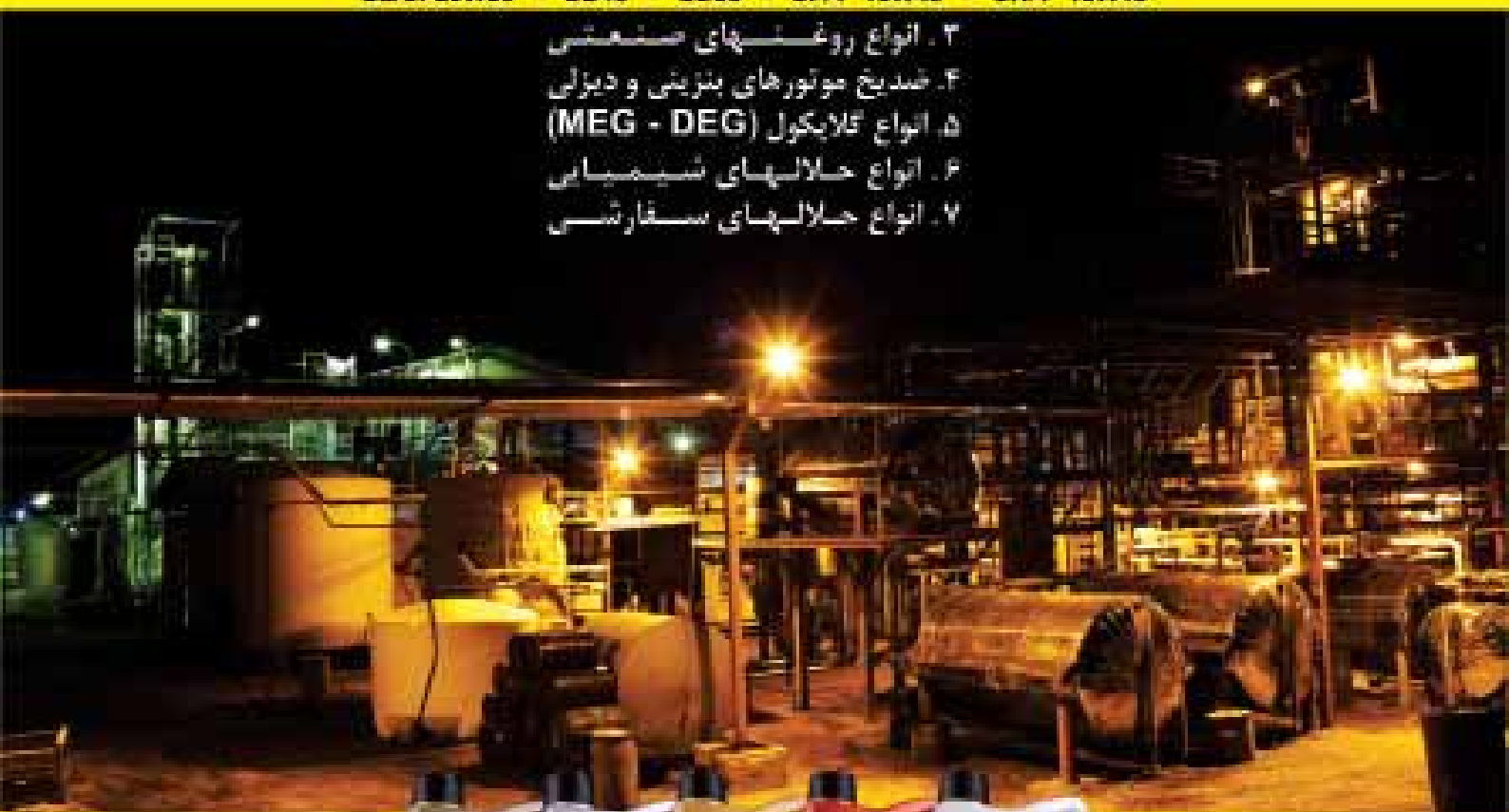
۳. انواع روغنهای صنعتی

۴. ضدیخ موتورهای بنزینی و دیزلی

۵. انواع گلابکول (MEG - DEG)

۶. انواع حلالهای شیمیایی

۷. انواع حلالهای سفارشی

صنایع تولیدی گوه‌ر صفا کرکس
پتنت انواع ماشین‌آلات و سفارشی

کارخانه و دفتر مرکزی : جاده قدیم تهریز - اصفهان
منطقه صنعتی طرک‌رود، کیلومتر ۲ جاده کشته

تلفن : ۰۳۶۲ ۴۵۶ ۲۳۵۸ - ۰۳۶۲ ۴۳۳ ۲۳۷۴
۰۳۶۲ ۴۵۶ ۲۳۵۹ - ۰۳۶۲ ۴۳۳ ۲۴۸۰

دفتر تهران : میدان جهاد (فاطمی)، خیابان جویبار، شماره ۳۴، واحد ۳۲

website : www.gskoil.com تلفن : ۸۸۹۶ ۲۳۰۰

Email : info@gskoil.com تلفن : ۸۸۹۶ ۲۰۹۰

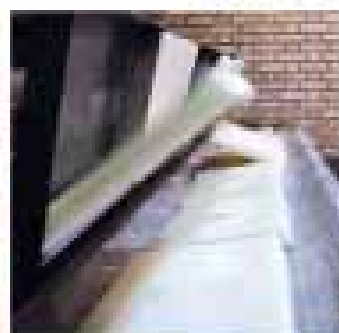
Kimia Paraffin Co. Ltd
شرکت کیمیا پارافین (مسئولیت محدود)

About twenty years experiences,
alongside the well-equipped
laboratory and production line,
enable us to supply the best
quality paraffin waxes and Foots
oil, according to our customers'
requirements.

www.kimiaparaffin.com

Kimia Paraffin Manufacturing & Trading Company

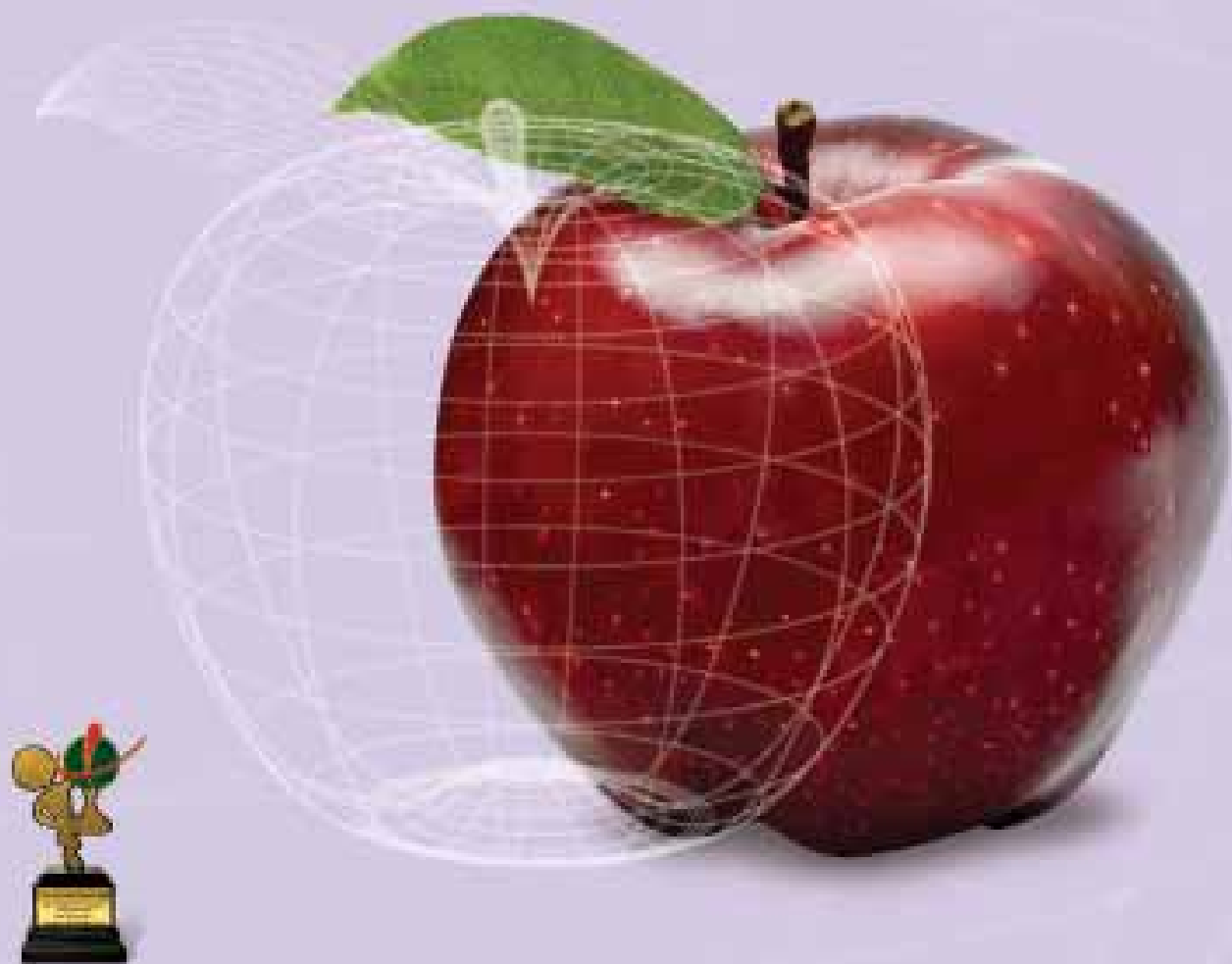
بیست سال تجربه تولید و صادرات پارافین جامد در خدمت صنایع

Center Office: No.23, 4TH Floor,
Hakimazam Alley, North Shiraz St.
Tehran - Iran
Postcode:1981647612
Tel: +98 (21) 88047470 - 88047484
Fax: +98 (21) 88047498
Factory: No.1484, abbasabad
Industrial city, Dorna St.
Tehran-Iran
Tel: +98 (21) 36423787
Email: info@kimiaparaffin.com

جایزه ملی داده‌کاوی ایران به بانک اقتصاد نوین اعطا شد

دانش «داده‌کاوی» یک فرصت رقابتی برای بانک اقتصاد نوین است تا با شناخت همه جانبه ذی‌نفعان و مشتریان و درک درست، واقعی و نواورانه از نیازها و خواسته‌هایشان، آگاهانه پای در راه خلق ارزش و نیازهای جاری و آتی ایشان نهند.

بانک اقتصاد نوین
EN BANK ENVIRO TECH
باهم، برای هم

با آرامش تجارت کنید...

گروه متخصصین حقوقی تهران بین الملل

تاسیس: ۱۳۸۵

تأسیس: تهران، میدان هاشمیه، پلاک ۱۵۸
لیشر خیابان طرف ادویه، پلاک یک، طبقه دوم

کد پستی: ۱۵۸۲۸۹۹۸۷

تلفن: ۰۲۹۸-۹۱۹۹۵۰۰ - ۰۲۹۸-۵۷۷۲۸۰ - ۰۲۹۸-۸۸۷۳۳۸۶۹

اسمار: ۸۸۸۴۴۵۳۴

• ارسال فعالیت حقوقی در وکالت، دکتیمت و دتوری در دعاوی تجارتی و بین المللی.

• در اختیار داشتن گروهی از بهترین وکلای حقوقی در سراسر کشورها.

• مدیریت دعاوی دولتی و خصوصی در محاکم بین المللی همچون دیوان دتوری ایران - امریکا و کشورهای آلمان، فرانسه، انگلستان -

• انجام سبست دتورت حقوقی در امور مالی و قراردادیها در پول خوب، توری و سبستی از بروز دعاوی و اختلافات.

• ارائه مشاوره، بررسی و تهیه و تدوین قراردادهای متون حقوقی.

• انجام مذاکرات و امور مقدماتی قراردادهای (preparatory work) و تهیه و تنظیم قراردادها و تصمیم گیریها.

• تهیه و تدوین قراردادهای تیپ مانند قراردادهای انتقال تکنولوژی، اعطای لیسنس، صادرات، بازرگانی، سرمایه گذاری.

• نمایندگی حقوقی شرکت های ایرانی در سایر کشورها و مشاور حقوقی شرکت های خارجی در ایران.

• نمایندگی حقوقی در دعاوی محاکم داخلی در زمینه بازرگانی، حمل و نقل و قراردادهای قراردادی.

شرکت کارگزاری بانک پاسارگاد

(سهامی خاص)

- * عضو گروه مالی بانک پاسارگاد
- * کارگزاری رتبه الف در بین بورس های کالا و اوراق بهادار از سال ۸۹ تا ۹۱
- * پذیرش و انجام معاملات فرآورده های نفتی و پتروشیمی در بورس انرژی و کالا
- * پذیرش سهام شرکت های متقاضی جهت ورود به بورس اوراق بهادار و فرابورس
- * ارائه دهنده خدمات نوین آنلاین در بازار سرمایه

اندیشه ما، آنچه نیاز شماست

آدرس دفتر مرکزی: میدان آرژانتین، بلوار بهاران، کوچه ۲۳، پلاک ۴

ساختمان کارگزاری بانک پاسارگاد

تلفن: ۹-۸۸۴۸۰۲۵۶ / ۴۲۳۹۲۰۰۰

فکس: ۸۸۴۸۰۲۵۲

Address: Bank Pasargad Build., No.4, 23 St., Baharan Ave., Argentine Sq.,
Tehran - Iran

Tel: +98 21 42 39 20 00 - 88 48 02 56 - 9

Fax: +98 21 88 48 02 52

www.Pasargadbroker.Com

فهرست

این فصلنامه را می‌توانید در www.opex.ir ببینید

۳۱

اتحادیه صادرکنندگان
فرآورده های نفت، گاز
و پتروشیمی ایران
در نمایشگاه دبی

۱۹ و ۱۸

خروج از اقتصاد نفتی
با تکیه بر توان ملی

۳۸

نفت، خون اتحاد ضد دلار

۲۱ و ۲۰

صادرات فرآورده های
نفتی و اقتصاد مقاومتی

۶۸

بخش خصوصی
خریدار اولین فروش ریالی
نفت خام ایران

۲۳ و ۲۲

شکوفایی صادرات
با اقتصاد مقاومتی

۶۸

عدالت
و مسأله پتروشیمی ها

۳۵ و ۳۴

تاثیر لغو تحریم ها
بر نفت و فرآورده ها

- ۴۱ ضوابط جدید صادرات قیر خریداری شده از بورس کالا
۴۲ ایران و آینده بازار آل بی جی اروپا
۴۳ بازار کردستان عراق را جدی بگیریم
۴۰ ایران به دانش فنی تولید قیر از نفت خام فوق سنگین دست یافت
۵۰ سهم نفت در بودجه ۹۳ پررنگ می شود

مطالب نشریه لزوماً نظر
اتحادیه صادرکنندگان
فرآورده های نفت، گاز و
پتروشیمی ایران نبوده و
صرفاً دیدگاه نویسنده و
منبع مطلب می باشد.

■ صاحب امتیاز: اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی ■ مدیر مسئول: دکتر سیدحمید حسینی

■ شورای سردبیری: مجتبی خسرو تاج، احمد صرامی، نیما اسلامی، مهدی اسپندیاری، وحید ابراهیمی و محسن طارمیان ■ دبیر تحریریه: رضاضی

■ دبیر اجرایی: محسن جندقی ■ هیأت تحریریه: سیدشروین طاهری، پوریا صادقی، اسدالله خسروی، مهدی جابری، متین کاکویی، زهره فریدزادگان، منیژه خزایی

سر مقاله

■ سیدحمید حسینی*

اتحادیه و سال ۹۲

سال ۹۲ برای اعضای اتحادیه سالی تلخ و شیرین بود. تصمیمات غیر کارشناسی سال ۹۱ که پس از تشدید تحریم ها علیه کشور اتخاذ شد، صادرکنندگان کشور را دچار مشکل و بی اعتمادی کرد. اهم این تصمیمات به شرح زیر بود:

(الف) اجبار صادرکنندگان به بازگرداندن ارز و فروش آن به قیمت مبادله ای.

(ب) محدود نمودن میزان صادرات اقلام پتروشیمی و حذف بعضی از اقلام از لیست صادرات.

(ج) لغو معافیت مالیاتی صادرکنندگان و موکول شدن معافیت به واریز ارز

(د) عدم بازپرداخت مالیات بر ارزش افزوده به صادرکنندگان

(ه) تشدید تحریم های حمل و نقل، بانکی و مسافرتی اعضا به سایر کشورها

(و) کاهش واردات مواد اولیه واحدهای صادراتی و اجبار واردکنندگان به پرداخت یکصد و سی درصد بابت واردات.

(ز) کاهش صادرات ۶ ماهه اول سال ۹۲ به میزان ۸ درصد نسبت به

سال ۹۱. اگر شرایط فوق ادامه می یافت قطعاً ارزش صادرات سال ۹۲ با ده درصد کاهش نسبت به سال ۹۱ محقق می شد و میزان صادرات

فرآورده های نفتی و پتروشیمی به کمتر از ۸ میلیارد دلار می رسید و بازارهای صادراتی کشور یکی پس از دیگری از دست ایران خارج

میشد. خوشبختانه رهبری انقلاب شعار سال ۹۲ را "حماسه سیاسی و حماسه اقتصادی" نامیدند و مردم ایران نیز با حضور پرشور در

صحنه و انتخاب دولت "تدبیر و امید" حماسه سیاسی را محقق کردند و این دولت جهت تحقق حماسه اقتصادی با محوریت قراردادن رویکرد

: "تعامل با دنیا"، "استفاده حداکثری از ظرفیت بخش خصوصی" و "بهبود فضای کسب و کار" به میدان آمد و با امضاء توافق نامه ژنو

خوشبختانه تحریم حمل و نقل، بیمه و صادرات محصولات پتروشیمی لغو گردید و از طرف دیگر دولت در راستای بهبود فضای کسب و کار

بخشنامه های مربوط به اجبار صادرکنندگان به بازگرداندن ارز را ملغی و مجدداً معافیت مالیاتی صادرات برقرار گردید و امکان بازگرداندن

مالیات ارزش افزوده صادرات نیز فراهم گردید. متأسفانه صادرکنندگان فرآورده های نفتی و پتروشیمی علاوه بر مسائل فوق با تفسیر غلطی

از برنامه پنجم توسط معاونت برنامه ریزی رئیس جمهور مواجه شدند که در رابطه تفکیک اقلام نفتی و غیر نفتی بعضی از اقلام که در برنامه

چهارم جزو صادرات غیر نفتی محسوب می شود در زمره اقلام نفتی قرار گرفت و صادرکنندگان قیر و روغن مسئول مالیات بر صادرات

شدند که خوشبختانه با پیگیری اتحادیه و اتاق تهران در "کارگروه شورای اقتصاد" مجدداً این موضوع بازنگری شد و فعلاً کارگروه این دو

قلم کالا را جزو اقام صادرات غیر نفتی قلمداد نموده و امید است شورای اقتصاد نیز آن را تصویب نماید تا صادرکنندگان این اقلام نیز با دلگرمی

و امیدواری به کار خود ادامه دهند. خوشبختانه با اقدامات دولت "دکتر روحانی" فضای بین المللی برای توسعه فعالیت صادرکنندگان مساعد

شده و صادرکنندگان کشور در سال ۹۳ با توجه به ابلاغ سیاست های اقتصاد مقاومتی بیشتر مورد حمایت قرار خواهند گرفت و بیش بینی

میشود که صادرات سال ۹۲ به رقم ۵۰ میلیارد دلار برسد که حداقل ۳۰ میلیارد آن سهم بخش نفت، گاز و پتروشیمی خواهد بود.

والسلام

* عضو هیأت مدیره اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی

و مدیرمسئول فصلنامه اندیای انرژی

اقتصاد مقاومتی اقتصاد مردمی است

این اقتصادی که به عنوان اقتصاد مقاومتی مطرح میشود، مردم بنیاد است؛ یعنی بر محور دولت نیست و اقتصاد دولتی نیست، اقتصاد مردمی است؛ با اراده ی مردم، سرمایه ی مردم، حضور مردم تحقق پیدا میکند. اما «دولتی نیست» به این معنا نیست که دولت در قبال آن مسئولیتی ندارد؛ چرا، دولت مسئولیت برنامه ریزی، زمینه سازی، ظرفیت سازی، هدایت و کمک دارد. کار اقتصادی و فعالیت اقتصادی دست مردم است، مال مردم است؛ اما دولت - به عنوان یک مسئول عمومی - نظارت میکند، هدایت میکند، کمک می کند.

بیانات مقام معظم رهبری در حرم رضوی (اول فروردین ۱۳۹۳)

۳۹۳۸

افزایش آزادی اقتصادی
با تقویت بخش خصوصی

۵۵۵۵۴

پیمان سپاری ارزی
رسماً لغو شد

۷۱۶۰۱

۷ نکته درباره
قیمت گذاری انرژی
چرا پالایشگاه سازی
سود آور است؟

۱۶۵۱۴

افزایش خوراک
پتروشیمی ها انگیزه
سرمایه گذاران را کور کرد

۱۶ آزمون انرژی غرب

۵۲ وابستگی به ارز نفتی، قاتل صادرات است

۵۸ دانشنامه انرژی

۵۶ نزول ۹۹ پله ای گمرک ایران در ۸ سال گذشته

۵۸ عرضه و تقاضای نفت خام

۵۰ فاز دوم هدفمندی ضروری اما قیمت خوراک گران است

■ مدیر هنری و صفحه آرا: حمیدرضا یزدان فرحی ■ دبیر عکس: امیر نریمانی ■ عکس ها: مازیار فرزانه ■ ویرایش عکس: سعید خیرالله ■ نمونه خوانی و تصحیح: حسین رستمی ■

■ چاپ: دلکده خیابان دماوند- روبروی بیمارستان بوعلی خیابان بخشی فر- پاساژ دماوند پلاک ۴ تلفن: ۷۷۵۴۸۴۷۰ تیراژ: ۵۰۰ نسخه ■

■ آدرس نشریه: خیابان دکتر بهشتی، خیابان مفتاح شمالی، خیابان نقدی، پلاک ۱۰، طبقه اول ■ تلفن: ۸۸۵۱۱۶۱۱ ■ فاکس: ۸۸۵۰۸۲۵۰ ■

بخش خصوصی چندسال است در شرایط اقتصاد مقاومتی قرار دارد

خروج از اقتصاد نفتی با تکیه بر توان ملی

■ محسن جلالپور*

بخش خصوصی چندسال است که در شرایط اقتصاد مقاومتی به سر می برد و اکنون نیز با ابلاغیه مقام معظم رهبری فضا برای کار مشخص شده تا بتوانیم از طریق آماده سازی زمینه ها و ایجاد بسترهای لازم، حضور بخش خصوصی در اقتصاد را آسان تر از گذشته کنیم. یکی از پایه های اصلی اجرای اقتصاد مقاومتی تولید صادرات محور است؛ تولیدی که صادرات آن توجیه اقتصادی داشته باشد. بخش خصوص چگونه می تواند در اجرای کردن ابلاغیه جدید رهبری درباره اقتصاد مقاومتی نقش آفرینی کند؟

”

اگر بخواهیم
از اصل اقتصاد
مقاومتی سخن
بگوییم خواهیم
دید که اصل
اقتصاد مقاومتی
به چند پایه متصل
است. یکی از آنها
این است که کشور
را با تولیدات
صادرات محور
حرکت دهیم

“

باید تصدی گری را به بخش خصوصی دهد و خود تنها در مقام یک ناظر عمل کند. اگر بخواهیم از اصل اقتصاد مقاومتی سخن بگوییم خواهیم دید که اصل اقتصاد مقاومتی به چند پایه متصل است. یکی از آنها این است که کشور را با تولیدات صادرات محور حرکت دهیم. در بحث حمایت از صادرات، وجود برنامه درازمدت مطرح می شود. اینکه می خواهیم کالایی را در طولانی مدت تولید و در بازارهای جهانی عرضه کنیم باید نسبت به شرایط و قوانین اطمینان داشته باشیم. اینکه هر روز تعرفه ها کم و زیاد شود یا در مسیر حرکت گره ای ایجاد کنیم و دوباره در مقام گشایش آن برآیم و همه آنها در کوتاه مدت اتفاق افتد به معنای عدم رسیدن به توسعه و اهداف تعیین شده است. حمایت همه جانبه زمانی صورت می گیرد که در قوانین صادراتی، صادرات را امری پایدار در نظر بگیریم. البته باید کارهای دیگری به طور روزانه، هفتگی، ماهیانه و یا حتی

از اصول اقتصاد مقاومتی به موفقیت نسبی رسیده است. بخش خصوصی در سالهای ۹۰، ۹۱ و ۹۲ با تحریم جدی روبرو بود و همین که هنوز بخش خصوصی وجود دارد و فعالیت می کند نشاندهنده آن است که خود را با فضا هماهنگ کرده است. ابلاغیه مقام معظم رهبری نیز به همین فضا مربوط می شود که باید توسط حاکمیت مورد توجه قرار گیرد و در این ابلاغیه هر آنچه را که می بینید، حاکمیت را به سمتی هدایت می کند که زمینه برای حرکت بخش خصوصی آسان تر شود، در واقع تاکید دارد که دولت

باید گفت که بخش خصوصی از قبل و ناخواسته وارد این فاز شده است. سال گذشته بخش خصوصی ناخواسته در عمل وارد وادی اقتصاد مقاومتی شد و اگر امروز با وجود همه تحریم های خارجی و داخلی همچنان جانی در پیکر بخش خصوصی کشور وجود دارد به این دلیل است که طبق همین برنامه اقتصادی مقاومتی عمل کرده است و توانسته تا حدی قدرت رقابت خود را حفظ کند. اقتصادی که توان مقاومت در برابر همه ناملایماتی ها، مشکلات و فشارهای بین المللی را داشته، تنها به دلیل پیروی

در بازارهای بین‌المللی قادر به رقابت با سایر تولیدکنندگان جهانی باشد، بی‌شک قادر خواهیم بود وابستگی به نفت را کاهش داده و اقتصاد قدرتمند و متکی به توانایی‌های ملی بسازیم. علاوه بر این موضوع پرهیز از اقتصاد رانتی و حمایت خاص از بنگاه‌های تولیدی از ضروریات اقتصاد رقابتی است و برای رسیدن به اقتصاد مردمی و پایدار، «توجه و تقویت تشکلهای اقتصادی» یک اقدام محوری است که باید به جد مورد حمایت ویژه قرار گیرد. اکنون با توجه شرایط دیپلماسی کشور و تلاش برای برقراری ارتباط با دنیا در چارچوب خاص، بخش خصوصی باید از این فرصت ویژه بهترین بهره را ببرد و توانمندی‌های خود را به خوبی به منصه ظهور برساند. در زمانی که اقتصاد جهانی در رکود به سر نمی‌برد باید قابلیت‌های خود را به خوبی نشان دهیم و جایگاه درخوری برای اقتصاد کشورمان به دست آوریم در حقیقت امروز که یخ روابط ایران با کشورهای جهان در حال ذوب شدن است باید کالاهای غیرتحریمی خود را در بازارهایی که تاکنون قادر به دستیابی به آنها نبودیم عرضه کنیم و در راستای تولید برای صادرات گامهای بلندی برداریم.

✱ عضو هیئت رئیسه اتاق بازرگانی ایران

است. اگر این اتفاق بیافتد، بخش خصوصی آمادگی سرمایه‌گذاری را خواهد داشت. در چشم‌انداز بیست ساله ایران (۱۴۰۴) باید حدود ۲ هزار میلیارد دلار سرمایه‌گذاری در کشور اتفاق افتد. اگر سالی ۱۰۰ میلیارد دلار صادرات نفتی هم داشته باشیم با اختصاص ۳۰ درصد از آن به بخش عمرانی در طول ۲۰ سال، ۶۰۰ میلیارد دلار در قالب سرمایه‌گذاری اختصاص می‌یافت. در هر صورت این برنامه در شرایط نرمال برنامه ریزی شده بود. با این حساب حتی در شرایط خوب هم به ناچار باید از سرمایه‌گذاری خارجی و بخش خصوصی استفاده می‌کردیم. حال که امروز به واسطه تحریم‌ها کمتر از ۴۰ تا ۴۵ میلیارد دلار ارزش‌آوری برای کشور داریم، ۱۷۰۰ تا ۱۸۰۰ هزار میلیارد دلار از هدف‌گذاری انجام شده باید از طریق سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی صورت گیرد. بنابراین باید فضای لازم را در اقتصاد کشور به وجود آوریم تا سرمایه‌گذاران خارجی و داخلی به این باور برسند که در ایران امکان کار درازمدت و سودآور وجود دارد؛ امنیت لازم وجود دارد. در غیر این صورت نمی‌توانیم ایران ۱۴۰۴ را آنگونه که پیش‌بینی شده است محقق کنیم. به هر حال چنانچه بتوانیم در مسیر رقابت، تولیداتی داشته باشیم که

”

اگر سالی
۱۰۰ میلیارد دلار
صادرات نفتی
هم داشته باشیم
با اختصاص ۳۰
درصد از آن به
بخش عمرانی
در طول ۲۰ سال
۶۰۰ میلیارد دلار
در قالب سرمایه
گذاری اختصاص
می‌یافت

”

سالیانه انجام دهیم. مثلاً بر اساس برخی از این بندها باید دقت کنیم که صادرات طبق بازار رقابتی مدیریت شود، امروز هر کالایی که تولید می‌شود باید بهره‌وری و هزینه تمام شده آن محاسبه گردد و عواملی که در دست دولت بوده و باعث گرانی کالا می‌شود را مرتفع کرد تا بهای کالا، رقابتی باشد. در بحث بهره‌وری و استفاده از ظرفیت‌ها باید بدانیم آنچه صادر می‌شود توان و ظرفیت‌های ماست یا ظرفیت‌های خدادادی؟ گاهی آب، گاز و انرژی را مصرف و کالایی تولید می‌کنیم که تنها به دلیل آب یا انرژی ارزان می‌تواند با کالاهای خارجی رقابت کند. درحالی که اگر این آب را در کشور حفظ می‌کردیم نفع و فایده بیشتری نسبت به صادرات کالای تولید شده داشت. همه صادرکنندگان و دولت باید این مسائل را در نظر بگیرند و در صادرات کالاهای تولیدی دقت داشته باشند. بخش خصوصی اگر فضای مساعد، ثبات قوانین و اطمینان از برنامه‌های دولت برای آینده را ببیند می‌تواند برای سال‌های آینده برنامه‌ریزی کند و به پایداری برسد. برخی کالاهای برای تسخیر یک بازار ممکن است به ۱۰ یا ۱۵ سال زمان احتیاج داشته باشند. به هر حال صادرات متکی به ثبات و اعتماد

تأملی بر بندهای مهم ابلاغیه سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی

صادرات فرآورده های نفتی و اقتصاد مقاومتی

■ محسن جندقی

اقتصادی چیز بیهوده ای نخواهد بود. یکی از مهمترین بندهای ابلاغی سیاست های کلی "اقتصاد مقاومتی" بند ۱۰ این قانون است. در بند ۱۰ آمده است: حمایت همه جانبه هدفمند از صادرات کالاها و خدمات به تناسب ارزش افزوده و با خالص ارزآوری مثبت از طریق:

- تسهیل مقررات و گسترش مشوق های لازم.
- گسترش خدمات تجارت خارجی و ترانزیت و زیرساخت های مورد نیاز.
- تشویق سرمایه گذاری خارجی برای صادرات.
- برنامه ریزی تولید ملی متناسب با نیازهای صادراتی، شکل دهی بازارهای جدید و تنوع بخشی پیوندهای اقتصادی با کشورها به ویژه با کشورهای منطقه.
- استفاده از ساز و کار مبادلات تهاتری برای تسهیل مبادلات در صورت نیاز.
- ایجاد ثبات روبه و مقررات در مورد صادرات با هدف گسترش پایدار سهم ایران در بازارهای هدف.

جالب اینکه در این ابلاغیه به مهمترین چالش های پیش روی صادرکنندگان اشاره شده است. هیچ گاه آنگونه که شایسته است از صادرکنندگان حمایت نشده و تسهیلات و مشوق های لازم به آنها پرداخت نمی شود. نهاد خصوصی مانند اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی همواره به دنبال ساز و کارهایی برای مبادلات تهاتری یا حتی گسترش پایدار سهم ایران در بازارهای هدف بوده و حتی در روزهای پر التهاب تحریم برای کمک به فروش نفت و دور زدن تحریم ها داوطلب بوده اما موانع صادرات آن قدر زیاد بوده که اعضا به جای برنامه ریزی برای گسترش صادرات، مشغول رفع موانع بودند.

همچنین در بند یازدهم آمده است: "توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به منظور انتقال فناوری های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات و تأمین نیازهای ضروری و منابع مالی از خارج." اگر مسوولان این بند از ابلاغیه را کامل رعایت کنند، صادرکنندگان نهایت همکاری را برای توسعه مناطق آزاد و ویژه اقتصادی خواهند کرد. قطعاً بند ۱۳ ابلاغیه سیاست های کلی "اقتصاد مقاومتی" برای صادرکنندگان و فعالان اقتصاد انرژی مهمترین بند محسوب می

حضرت آیت الله خامنه ای رهبر معظم انقلاب، سیاست های کلی "اقتصاد مقاومتی" را بر اساس بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی ابلاغ کرد. در سیاست های ابلاغی مقام معظم رهبری نکات بسیار مهمی وجود دارد که اگر مسوولان اجرایی به آن توجه ویژه کنند می توانند اقتصاد کشور را تعالی بخشند. در میان ماده ها و بندهای ابلاغی سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی توجه ویژه ای به صادرات شده که در این مطلب به آن اشاره می کنیم. در این ابلاغیه آمده است که با هدف تأمین رشد پویا و بهبود شاخص های مقاومت اقتصادی و دستیابی به اهداف سند چشم انداز بیست ساله، سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی با رویکردی جهادی، انعطاف پذیر، فرصت ساز، مولد، درونزا، پیشرو و برون گرا ابلاغ می گردد.

از همین بند اول سیاست های ابلاغی، بخش خصوصی می تواند نقش آفرینی کند. دولت باید زمینه همکاری بخش خصوصی برای توسعه کار آفرینی را فراهم کند.

همچنین در بند ۳ ابلاغیه به نکته جالبی اشاره شده است: "محور قراردادن رشد بهروری در اقتصاد با تقویت عوامل تولید، توانمندسازی نیروی کار، تقویت رقابت پذیری اقتصاد، ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استانها و به کارگیری ظرفیت و قابلیت های متنوع در جغرافیای مزیت های مناطق کشور." موضوع رقابت پذیری در اقتصاد یکی از مباحث بسیار مهم محسوب می شود که دولت ها با انحصاری کردن بسیاری از فعالیت ها موجب کند شدن روند آن شده اند. اگر مسوولان این بند را رعایت کنند و بازار و فعالیت های اقتصادی از جمله صادرات را انحصاری نکنند، انتظار رشد

در بندهای سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی آمده است که باید شرایط و فعال سازی کلیه امکانات و منابع مالی و سرمایه های انسانی و علمی کشور به منظور توسعه کار آفرینی و به حداکثر رساندن مشارکت آحاد جامعه در فعالیت های اقتصادی با تسهیل و تشویق همکاری های جمعی و تأکید بر ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم درآمد و متوسط تأمین شود.

”

در این ابلاغیه به مهمترین چالش های پیش روی صادرکنندگان اشاره شده است. هیچ گاه آنگونه که شایسته است از صادرکنندگان حمایت نشده و تسهیلات و مشوق های لازم به آنها پرداخت نمی شود

”

سیاست های کلی "اقتصاد مقاومتی" باز هم روی صادرات فرآورده های نفتی تأکید می شود: "افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز، توسعه تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه (براساس شاخص شدت مصرف انرژی) و بالا بردن صادرات برق، محصولات پتروشیمی و فرآورده های نفتی با تأکید بر برداشت صیانتی از منابع."

اقتصاد ایران در میان تحریم و مذاکره قرار گرفته است و دستیابی به اهداف "اقتصاد مقاومتی" می تواند حداقل در مذاکرات سیاسی کمک بسیاری به دیپلماسی کشور کند و در مقابل قدرت های بزرگ اقتصاد مقاوم را به رخ بکشد. قطعا دولت نمی تواند به تنهایی حتی بخشی از این ابلغیه را جامه عمل بپوشاند. مسوولان قطعا برای پیشبرد اقتصاد مقاومتی باید از بخش خصوصی کمک بگیرند و در این بین گروه های بسیار بخش خصوصی مانند "اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی" می توانند موتور سنگین اقتصاد را به حرکت در آورند. در این بین اتحادیه اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی می تواند نقش پررنگی در اجرای بندهای بسیار مهم ابلغیه سیاست های کلی "اقتصاد مقاومتی" ایفا کند. دولت باید از فرصت و ظرفیت بسیار مناسب در این زمینه کمال استفاده را بکند و در این بین اعضای اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی مانند سایر حوزه های بخش خصوصی برای هرگونه کمکی به دولت برای دستیابی به اهداف اقتصاد مقاومتی اعلام آمادگی می کنند.

شود و می تواند یکی از راهکارهای خروج از بحرانهایی مانند تحریم باشد. در این بند آمده است: "مقابله با ضربه پذیری درآمد حاصل از صادرات نفت و گاز از طریق:

- انتخاب مشتریان راهبردی.
- ایجاد تنوع در روش های فروش.
- مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش.
- افزایش صادرات گاز.
- افزایش صادرات برق.
- افزایش صادرات پتروشیمی.
- افزایش صادرات فرآورده های نفتی."

صادرات قطعا محکم ترین ضربه به چالشهایی مانند تحریم خواهد بود. جالب اینکه اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی در راهبرد خود اکثر موارد این بند را لحاظ کرده است: انتخاب مشتریان راهبردی، تنوع در فروش، افزایش صادرات فرآورده های نفتی و حتی تلاش برای افزایش صادرات نفت خام از جمله اقدامات اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی بوده است. مسوولان می توانند برای اجرای کامل این بند از ابلغیه از بخش خصوصی نفتی به ویژه اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی کمک بگیرند. اتحادیه همواره در سالیان گذشته با دولت تعامل بسیاری داشته و همیشه برای همکاری با دولت پیش قدم بوده است. وزارت نفت برای صادرات فرآورده های نفتی و حتی فروش نفت می تواند حساب ویژه ای روی اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی باز کند. جالب اینکه در بند پانزدهم ابلغیه

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس:

شکوفایی صادرات، با اقتصاد مقاومتی

■ مهناز دربندی

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس با تأکید بر ضرورت بسیج تمامی منابع انسانی و مادی در راستای نیل به اهداف اقتصاد مقاومتی، گفت: مردمی کردن اقتصاد و اجرای اقتصاد مقاومتی راهکارهای برون رفت اقتصاد کشور از وابستگی به نفت است.

اهداف اقتصاد مقاومتی در بخش تولید، توجه به موضوع بهره‌وری است، البته پیگیری تحقق سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی نیز مقدمات تحقق اقتصاد مقاومتی را فراهم خواهد کرد و مجلس این مهم را با قدرت انجام می‌دهد.

وی افزود: برنامه ریزی‌های اقتصادی کشور باید مبتنی بر بندهای سیاست‌های ابلاغی اقتصاد مقاومتی از سوی مقام معظم رهبری باشد و نباید فراموش کرد که دشمنان دوست ندارند کشور به این هدف مهم نایل شود. صرامی‌فروشان افزود: یکی از اهداف اقتصاد مقاومتی این است که اقتصاد کشور مردمی شود و با توجه به نظر مقام معظم رهبری مبنی بر افزایش ضریب نفوذ بخش تعاون، بنابراین باید سهم بخش تعاون را در اقتصاد کشور به ۲۵ درصد رساند.

وی ادامه داد: مردمی کردن اقتصاد و اجرای اقتصاد مقاومتی راهکار برون رفت اقتصاد

محسن صرامی‌فروشان با اشاره به ابلاغ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی از سوی مقام معظم رهبری، افزود: قطعاً اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی به شکوفایی اقتصاد منتهی خواهد شد و باید توجه داشت تأثیرات مطلوب داخلی و خارجی از مزایای تحقق اقتصاد مقاومتی است.

نماینده مردم خمینی شهر در مجلس شورای اسلامی ادامه داد: اقتصاد ایران در صورت تحقق کامل موضوع اقتصاد مقاومتی به استقلال خواهد رسید و از جایگاه خوبی در اقتصاد جهانی برخوردار خواهد بود.

این نماینده مردم در مجلس نهم افزود: با اعمال مدیریت صحیح و کار کارشناسی و علمی و همچنین بسیج تمامی منابع انسانی و مادی در تمامی ابعاد می‌توان به اهداف اقتصاد مقاومتی دست یافت.

صرامی‌فروشان ادامه داد: باید توجه داشت یکی از نکات مهم برای رسیدن به

کشور از وابستگی به نفت است.

این نماینده مردم در مجلس نهم ادامه داد: باید توجه داشت موضوع اقتصاد مقاومتی در شروع و افق آن با کم و کاستی روبرو نخواهد بود و نتیجه آن رفاه اقتصادی مردم خواهد بود. عضو کمیسیون اقتصادی مجلس یادآور شد: کشورهای موفق در اقتصاد مانند مالزی و ژاپن در زمینه اقتصاد مقاومتی تجربیات خوبی دارند که می‌توان از آن استفاده کرد.

■ رکن اصلی اقتصاد مقاومتی جلوگیری از خام‌فروشی

عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس گفت: اقتصاد مقاومتی یعنی جلوگیری از خام‌فروشی در تمامی زمینه‌ها و این که بازار اشتغال و کسب و کار را با تولید محصولات

نهایی برای فرزندان کشور فراهم کنیم. شهباز حسن‌پور بیگلری اظهار داشت: فرهنگ‌سازی برای اجرای سیاست اقتصاد مقاومتی از چند سال پیش بر اساس رهنمون‌های مقام معظم رهبری آغاز شد و ایشان با فرمایش خود باعث خودباوری و خود اتکایی و باور توانمندی‌های داخلی شدند. نماینده مردم سیرجان و بردسیر در مجلس

”

برنامه ریزی‌های

اقتصادی کشور

پایه‌مبانی

بر بندهای

سیاست‌های

ابلاغی اقتصاد

مقاومتی از سوی

مقام معظم رهبری

باشد و نباید

فراموش کرد که

دشمنان دوست

ندارند کشور به

این هدف مهم نایل

شود

”

به گفته وی، با مدیریت کارآمد و مناسب می‌توان در جهت هرچه نزدیک تر شدن به این رویکرد گام برداشت.

وزیر صنعت، معدن و تجارت، با بیان این که توسعه صادرات غیر نفتی یکی از پایه‌های مهم اقتصاد مقاومتی است، تصریح کرد: توجه به این مهم می‌تواند ما را در رسیدن به اهداف پیش بینی شده یاری رساند. این امر علاوه بر افزایش توان تولید داخل، کیفی سازی هر چه بیشتر تولیدات را به همراه خواهد داشت.

وی بر مشارکت دادن هر چه بیشتر مردم، حضور پر رنگ آنها و همچنین استفاده از ظرفیت تشکلهای بخش خصوصی در جریان اجرایی کردن اقتصاد مقاومتی تأکید کرد و افزود: اجرای سیاستهای ابلاغی در خصوص اقتصاد مقاومتی باید از اصلی ترین اقدامات اجرایی ما باشد و از همه معاونان این وزارتخانه می‌خواهم با تلاش مضاعف به این مهم بپردازند.

به گفته نعمت زاده، حذف ساختارها و فرآیندهای طولانی و زمان بر و تسهیل و ساده سازی رویکردها از مواردی است که در مسیر عملیاتی کردن اقتصاد مقاومتی باید مورد توجه قرار گیرد.

وی اذعان داشت: ما می‌توانیم با منابع کشور ۱۵۰ میلیون نفر جمعیت در بهترین وضعیت اقتصادی داشته باشیم، البته به شرطی که از تمام ظرفیت های موجود در راستای تحقق اقتصاد مقاومتی بهره گیریم.

نماینده مردم سیرجان و بردسیر در مجلس خاطر نشان کرد: اقتصاد مقاومتی یعنی جلوگیری از خام فروشی در تمامی زمینه ها و این که بازار اشتغال و کسب و کار را با تولید محصولات نهایی برای فرزندان کشور فراهم کنیم

■ توسعه صادرات غیر نفتی یکی از پایه های مهم اقتصاد مقاومتی

وزیر صنعت، معدن و تجارت با بیان این که با مدیریت کارآمد و مناسب می‌توان در جهت نزدیکتر شدن به رویکرد اقتصاد مقاومتی گام برداشت، گفت: توسعه صادرات غیر نفتی یکی از پایه های مهم اقتصاد مقاومتی است.

محمد رضا نعمت زاده، در جلسه شورای معاونان این وزارتخانه با اشاره به تأکیدات مقام معظم رهبری در راستای پیاده سازی اقتصاد مقاومتی، گفت: اتخاذ سیاست اقتصاد مقاومتی در شرایط کنونی حائز اهمیت است.

”

یکی از مباحث

اقتصاد مقاومتی

بحث الگوی

صحیح مصرف

است، در حالی

که به طور مثال،

در کشور ما، به

اندازه کل اروپا گاز

مصرف می‌شود

و این موضوع با

رویکرد اقتصاد

مقاومتی همخوانی

ندارد

”

شورای اسلامی افزود: استفاده از نیروهای متخصص، تحصیل کرده و با توان داخلی در کنار حمایت جدی از تولید ملی از اصول اصلی اقتصاد مقاومتی است که باید به آن توجه ویژه داشت.

وی تصریح کرد: خوشبختانه امروز اکثر صاحب نظران، فرهیختگان، فرزندان و علمای اقتصادی کشور به این جمع بندی رسیده اند که تنها راه نجات کشور اقتصاد مقاومتی در تمامی زمینه ها است و این اصل با ابلاغ مقام معظم رهبری رنگ و بوی دیگری خواهد گرفت.

عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس اظهار داشت: یکی از مباحث اقتصاد مقاومتی بحث الگوی صحیح مصرف است، در حالی که به طور مثال، در کشور ما، به اندازه کل اروپا گاز مصرف می‌شود و این موضوع با رویکرد اقتصاد مقاومتی همخوانی ندارد.

وی افزود: در مقابل برخی دیگر اعلام می‌کنند که اقتصاد مقاومتی همان اقتصاد ریاضتی است، در صورتی که اقتصاد مقاومتی یعنی خودباوری، اتکاب به توانمندی های تولیدات داخلی کشور و ارجحیت دادن صادرات بر واردات.

امید در نوزدهمین نمایشگاه نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی

افزایش ۱۵ درصدی مشارکت شرکتهای عضو اتحادیه در نمایشگاه نوزدهم

■ سعید بهبودی

مدیر نوزدهمین نمایشگاه بین المللی نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی با اشاره به برگزاری دوره های گذشته نمایشگاه در اواخر فروردین ماه که بعضا با مشکلات جوی همراه بود، گفت: بر اساس تدابیر اتخاذ شده، زمان برگزاری نمایشگاه به روزهای شانزدهم تا نوزدهم اردیبهشت ماه ۱۳۹۳ موکول شد.

نمایشگاه بین المللی نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی تهران از جمله معتبرترین و مهم ترین رویدادهای اقتصادی و صنعتی در سطح جهان است و پیش بینی می شود با توجه به تحولات سیاسی اخیر پس از مذاکرات جمهوری اسلامی ایران با قدرت های غربی و ابراز تمایل شرکت های نفت و گاز به فعالیت و سرمایه گذاری در کشورمان، این دوره از نمایشگاه با استقبال و مشارکت بین المللی گسترده تری نسبت به سال های گذشته همراه شود.

براین اساس، امسال حضور پر رنگ شرکت های نفت و گاز و پتروشیمی داخلی و همچنین شرکت های معتبر بین المللی را در نمایشگاه نوزدهم شاهد هستیم.

به گفته وی حضور تجار و صنعتگران بین المللی از سراسر جهان در نمایشگاه

نوزدهمین دوره نمایشگاه نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی در حالی برگزار می شود که فقط ۸ ماه از روی کار آمدن دولت تدبیر و امید می گذرد. این نمایشگاه اولین تجربه بزرگ نمایشگاهی انرژی در دولت یازدهم محسوب می شود و می تواند دستاوردهای فراوانی برای صنعت نفت داشته باشد. نوزدهمین نمایشگاه بین المللی نفت، گاز و پتروشیمی ۱۶ تا ۱۹ اردیبهشت ۱۳۹۳ در محل دائمی نمایشگاه های بین المللی تهران برگزار خواهد شد.

»

نمایشگاه نوزدهم در پیروی از سیاست های دولت تدبیر و امید به دنبال تعامل بیشتر با شرکت های ایرانی و بین المللی و ترغیب آنها به حضور فعال در نمایشگاه بین المللی نفت تهران است

»

برنامه گسترش همکاری با شرکت های داخل و خارجی، توسعه قراردادهای میدانی نفت و گاز و افزایش ظرفیت تولید نفت و گاز را در دستور کار قرار داده اند.

اکبر نعمت الهی، مدیر نوزدهمین نمایشگاه بین المللی نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی در گفت و گو با دنیای انرژی در این مورد گفت: نمایشگاه نوزدهم در پیروی از سیاست های دولت تدبیر و امید به دنبال تعامل بیشتر با شرکت های ایرانی و بین المللی و ترغیب آنها به حضور فعال در نمایشگاه بین المللی نفت تهران است.

مدیرکل روابط عمومی وزارت نفت جذب سرمایه، تقویت توان سازندگان داخلی و ارتقای توان فنی و مهندسی را با هدف بالا بردن سطح تولید از جمله اهداف نمایشگاه بین المللی نفت، گاز و پتروشیمی برشمرد.

ایران به عنوان دومین تولیدکننده نفت در کشورهای عضو اوپک، با پتانسیل یازده درصد از کل ذخایر نفت جهان و ۱۸ درصد از ذخایر گاز طبیعی هر ساله میزبان برگزاری نمایشگاه بین المللی نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی است که از نظر گستردگی و تعدد شرکت کنندگان در زمره پر اهمیت ترین نمایشگاه های تخصصی در حوزه صنعت نفت و گاز در سطح جهان به شمار می آید. حضور شرکت های معتبر خارجی از کشورهای مختلف و تولید کنندگان و صنعتگران داخلی فرصت مغتنمی را برای ایجاد همکاری متقابل با توجه به فراهم بودن امکان سرمایه گذاری و عقد قرارداد در فضای مشترک ایجاد می نماید. این نمایشگاه در شرایطی برگزار می شود که دولت یازدهم به ریاست دکتر حسن روحانی و وزارت نفت با مدیریت بیژن زنگنه،

می نمایند برگزاری این نمایشگاه در سه حوزه نفت، گاز و پتروشیمی که هر کدام دنیایی از موضوعات را شامل می شود در قالب یک نمایشگاه محدودیت های بسیاری را بوجود می آورد که عدم اختصاص فضای مناسب به شرکت های متقاضی و در نتیجه عدم رضایت ایشان تنها نمونه ای از اشکالات بوجود آمده در این خصوص می باشد. طارمیان در پایان اظهار امیدواری کرد: با تدبیر دولتمردان خصوصا در وزارت محترم نفت شاهد هر چه با شکوه تر برگزار شدن نمایشگاه بین المللی نفت در سال های آینده باشیم.

گذشته خاطر نشان کرد: از عمده ترین مشکلات نمایشگاه های گذشته می توان به نحوه برگزاری آن اشاره نمود. نمایشگاه های بین المللی دنیا توسط بخش خصوصی و شرکت های تخصصی این حوزه برگزار می شوند اما متاسفانه هنوز این موضوع در کشور ما جا نیفتاده است.

وی افزود: اشکال بعدی کلی بودن موضوع نمایشگاه نفت، گاز و پتروشیمی است. یکی از عوامل موفقیت نمایشگاه های معتبر، تخصصی بودن آنهاست؛ حال در کشوری مثل ایران که شرکت های بسیاری در این سه حوزه فعالیت

جهت کمک به توسعه صادرات تولیدات داخلی، کمک به ایجاد بازارهای جدید خارج از کشور جمهوری اسلامی ایران در راستای توسعه بازارهای هدف و گسترش تعامل با سایر کشورها و نیز رقابت با شرکت های نفتی مشابه در سطح جهان از اهداف مهم برگزاری نمایشگاه نوزدهم می باشد.

وی افزود: شعار "دیپلماسی انرژی و توانمندی های داخلی" که مختص به نوزدهمین نمایشگاه بین المللی نفت، گاز و پتروشیمی است، توجه به بخش بین الملل و جذب سرمایه های بین المللی را نیز در بر دارد.

۹۹

شعار

دیپلماسی انرژی و توانمندی های داخلی "که مختص

به نوزدهمین نمایشگاه بین

المللی نفت، گاز و پتروشیمی است،

توجه به بخش بین الملل و جذب

سرمایه های بین المللی را نیز در

بر دارد

۹۹

نقش بخش خصوصی در نمایشگاه بین المللی نفت

اتحادیه صادر کنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی ایران به عنوان یکی از مهم ترین نهادهای خصوصی حوزه انرژی در این نمایشگاه حضور پررنگی خواهد داشت. محسن طارمیان، مدیر روابط عمومی اتحادیه صادر کنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی ایران در این باره به دنیای انرژی گفت: اتحادیه صادر کنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی ایران طبق سنوات گذشته به اتفاق بخشی از شرکت های عضو که علاقه مند به مشارکت و نمایش آخرین توانمندی های خود در بخش تولید و صادرات فرآورده های نفتی هستند در این نمایشگاه حضور یافت.

وی با اشاره به حضور اعضای اتحادیه در نمایشگاه های سابق نفتی گفت: حضور در دوره هجدهم نمایشگاه توسط شرکت های عضو اتحادیه نسبت به دوره هفدهم ۱۰ درصد رشد و دوره نوزدهم نسبت به دوره قبلی با ۱۵ درصد رشد روبرو بوده است این نشانه استقبال شرکت ها از فضای جدید ایجاد شده در کشور می باشد که امیدوارم با ایجاد فضای مشارکتی مناسب برای بخش خصوصی توسط دولت محترم ظرفیت حضور ایشان در عرصه اقتصادی هر چه بیشتر متبلور شود.

مدیر روابط عمومی اتحادیه صادر کنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی ایران افزود: امسال حدود ۵۰ شرکت از پالایشگاهها و پتروشیمی های بزرگ کشور که در عضویت این اتحادیه می باشند در قالب بخش خصوصی نفت با حضور در فضایی حدود ۲۰۰۰ متر مربع در سالن شماره ۶ توانمندی های خود در عرصه تولید و صادرات فرآورده های نفتی را به نمایش گذاشته تا زمینه توسعه صادرات را در این حوزه افزایش دهند.

وی گفت: البته از سالیان قبل در خصوص برگزاری این نمایشگاه مشکلاتی وجود داشته که هم اکنون نیز برطرف نشده است. طارمیان با تشریح چالش های بخش خصوصی نفت در نمایشگاه های سنوات

هشتمین همایش سالانه اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی برگزار شد

بزرگترین همایش بخش خصوصی نفتی

■ ابتدا یزدان فرجی

زاده با اشاره به اینکه تسهیل امور یکی از وظایف مهم دولت در مواجهه به بخش خصوصی است تاکید کرد: تلاش می کنیم تا ضمن رفع مشکلات، حامی خوبی برای توسعه و حضور بیشتر بخش خصوصی در عرصه تولید کشور باشیم. وی گفت: چرا باید بخش خصوصی از دولت جدا باشد از این رو نزدیکی بیشتر دولت به بخش خصوصی و رونق فضای کسب و کار از اهداف مهم ما خواهد بود. وزیر صنعت، معدن و تجارت مانند در جایگاه جهان سومی را برای کشورمان درست دانست و افزود: تلاش می کنیم با همه توان خود را به کشورهای توسعه یافته نزدیک کنیم. مهندس نعمت زاده در ادامه سخنان خود با اشاره به اینکه تاکنون حمایت خوبی از بخش خصوصی بزرگ به عمل نیامده است تصریح کرد: برای حضور در عرصه رقابت خارجی ناگزیر هستیم به سمت حمایت از بخش خصوصی بزرگ برویم موضوعی که طی این سالها کمتر مورد توجه قرار گرفته است چرا که بدون داشتن بخش خصوصی توانمند چگونه می توان به حضور کمتر بخش دولتی چشم دوخت.

■ ندوین لایحه حمایت از تولید

وی همچنین با بیان اینکه حضور بخش دولتی در فعالیت های اقتصادی نیز باید با وضع قوانین و

»

هشتمین
همایش سالانه
اتحادیه
صادرکنندگان
فرآورده های
نفت، گاز و
پتروشیمی امسال
طوری برگزار شد
که شخص وزیر
صنعت و تجارت،
معاونین وزرا و
روسای سازمانها
و مدیران دولتی
همه و همه در گفتار
به بخش خصوصی
اعتماد کردند

»

اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی چند سالی است با برگزاری همایشی از فعالان زبده اقتصادی، مقامات بلند پایه دولتی، نمایندگان مجلس، اعضای خود اتحادیه و دست اندرکاران سازمانها و نهادها دعوت می کند تا در این همایش به عنوان بخش خصوصی توانمند و تاثیرگذار در اقتصاد کشور (تولید و صادرات) اعلام موجودیت کند و از طرفی مشکلات و خواسته های اعضای خود را از تریبون این همایش آنگونه که به رفع موانع سد راه پیشرفت و تامین عمده نیازهای آنها منجر شود، به صحن و نظر مدعوین (مسئولان و دست اندرکاران دولتی) برساند.

و تجارت، معاونین وزرا و روسای سازمانها و مدیران دولتی همه و همه در گفتار به بخش خصوصی اعتماد کردند و حمایت خود را از این بخش مهم اقتصادی برای توسعه و تامین عمده نیازهای آنها به صراحت اعلام نمودند.

■ اعتماد به بخش خصوصی لازمه تحول تولید

وزیر صنعت، معدن و تجارت در هشتمین همایش سالانه اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی که با محور بخش خصوصی و فرصتهای پیش رو در دولت تدبیر و امید دیماه ۹۲ برگزار شد، همکاری دولت و بخش خصوصی را از الزامات توسعه کشور دانست و اذعان داشت: تجربه نشان می دهد که هر جا به بخش خصوصی اطمینان و اعتماد شده این بخش توانسته است به خوبی از عهده وظایف خود برآید. محمد رضا نعمت

البتة هرساله مسئولان اجرایی و مدیران دولتی نیز در این همایش با ابرار سخنانی حمایت ویژه خود را به بخش خصوصی وعده می دهند، اما بعضا دیده می شود که حمایتها به گونه ای که رضایت اعضای اتحادیه را جلب کند کمتر شکل عملی به خود می گیرد. به هرحال اتحادیه ها و تشکل های بخش خصوصی معتقدند برگزاری چنین مراسمی باعث خواهد شد تا دولت و مجلس برای توسعه همه جانبه کشور، ایجاد اشتغال، ارزآوری و خود اتکالی در تصمیم گیریهای خود به آنها توجه ویژه کنند، نه این که به جای حمایت از این بخش مهم اقتصادی با برخی رفتارها، وضع قوانین پیچیده و مانع تراشی ها، سد راه پیشرفت آنها شوند. البتة هشتمین همایش سالانه اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی امسال طوری برگزار شد که شخص وزیر صنعت

وزیر نفت با اشاره به اینکه دو کشور ایران و روسیه ۶۶ درصد ذخایر گازی جهان را در اختیار دارند، گفت: در این شرایط چند مدیر پتروشیمی با من تماس گرفتند و گفتند وضعیت ما بسیار بد است چرا که گاز واحدهای مان را کم کرده‌اند و ممکن است به تعطیلی کامل واحد برسیم.

تصمیم‌گیری‌ها نباید فضای کسب کار را با چالش مواجه کند

معاون برنامه‌ریزی و نظارت بر منابع هیدروکربوری وزیر نفت در ادامه این همایش افزود: در زمستان ۹۲ مصرف گاز بخش خانگی، تجاری و صنعتی کشور به ۵۵۰ میلیون مترمکعب رسید که این حجم بالای مصرف گاز در سبد خانگی راباید هشدار جدی تلقی کرد، هشدار جدی که اگر درفصول سرد جدی گرفته نشود قطعی گاز صنایع درفصول سرد سال را موجب می‌شود تا به به فضای کسب و کار صدمه جدی برساند. معظمی وضعیت کسب و کار را در کشور نامطلوب خواند و اظهار داشت: بین ۱۸۹ کشور جهان رتبه ایران در کسب و کار ۱۴۹ است. وی

که از این میزان، ۸۰۷ میلیارد بشکه در خاورمیانه است، پس اینکه همیشه خاورمیانه در تلاطم سیاسی است و در آینده نیز آستان حوادث دیگر سیاسی خواهد بود، طبیعی است. معاون وزیر نفت با بیان اینکه بیش از ۴۴ درصد ذخایر نفتی جهان در منطقه خاورمیانه است، گفت: از ۸۰۷ میلیارد بشکه ذخایر نفتی این منطقه، ۸۰ درصد آن در ۴ کشور ایران، عربستان، امارات و کویت است. وی ادامه داد: مصرف کنندگان دنبال نفت ارزان قیمت و مطمئن هستند اما از منظر یک تولیدکننده نفت، وظیفه‌اش تأمین مطمئن و مستمر نفت مصرف کنندگان و تأمین شرایط پایدار در تأمین انرژی است. معظمی با بیان اینکه مصرف کننده دنبال ثبات در تأمین است، اذعان داشت: باید یک توافق اقتصادی بین مصرف کننده و تولیدکننده باشد و قیمت خیلی بالا و خیلی پایین نفت نه به نفع تولیدکننده است و نه به نفع مصرف کننده بلکه باید قیمت نفت تعادلی باشد. وی افزود: از ۱۸۷ تریلیون مترمکعب ذخایر گازی جهان بر اساس آخرین آمار ۴۳ درصد آن در خاورمیانه است و در خاورمیانه نیز ۳۴ درصد ذخایر گازی در ایران است. معاون

مقررات مشخص انجام شود تاکید کرد: در واقع هر کجا که بخش خصوصی توان حضور ندارد می‌توان از نقش بخش دولتی برای پیشبرد برنامه‌ها استفاده کرد. وزیر صنعت، معدن و تجارت در ادامه اعتماد به بخش خصوصی را لازمه تحول بخش تولید و تجارت دانست و گفت: مسئولان باید جسارت داشته باشند و در این راستا به دنبال آزادسازی، مقررات زدایی و رفع موانع باشند. وی ادامه داد: البته با وزارت اقتصاد و دارایی و همچنین بانک مرکزی تعاملات خوبی صورت گرفته اما تا رسیدن به نقطه مطلوب فاصله وجود دارد. وی به قفل و بندهایی که برخی ضوابط و مقررات دست و پاگیر بر پای حضور توانمند بخش خصوصی زده است اشاره کرد و گفت: این عوامل موجب سرخوردگی بخش خصوصی در عرصه تجارت و تولید خواهد شد که تلاش می‌کنیم این موارد را به حداقل برسانیم. نعمت زاده با اشاره به برخی اقدامات که به منظور حمایت از بخش خصوصی صورت گرفته است افزود: لایحه حمایت از تولید تدوین و به زودی به هیئت وزیران و سپس مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌شود همچنین اصلاح قانون مالیاتها نیز از دیگر اقداماتی است که در دستور کار است و مراحل خود را سپری می‌کند. وی ضمن تاکید دوباره اینکه بخش خصوصی در میدان عمل خود را بیشتر نشان دهد خطاب به آنان گفت: در حال حاضر شرایط برای جلب و جذب سرمایه گذاری آنان مهیاست چرا که ممکن است طی سالهای اخیر منابع آنها به سوی دیگر بازارها جذب شده باشد. نعمت زاده از آنان خواست تا با جلب و جذب دوباره سرمایه های خود به سمت تولید و تجارت رونق را بار دیگر به این بخش از اقتصاد کشور باز گردانند.

در این همایش فقط وزیر صنعت، معدن تجارت در حمایت از بخش خصوصی و فعالان اقتصادی کشور سخن نگفت بلکه معاون برنامه ریزی وزیر نفت نیز با ایراد سخنانی به وجود ظرفیت‌های فراوان کشور، منابع غنی و ذخائر خدادادی کم نظیر اشاره کرد و بهره برداری مناسب از این ظرفیت‌ها را در گرو تلاش مستمر بخش خصوصی فعال و حمایت از آنها دانست.

با وجود این همه ظرفیت در تأمین گاز داخل مانده‌ایم

در ادامه این مراسم معاون برنامه‌ریزی و نظارت بر منابع هیدروکربوری وزیر نفت نیز با بیان این که «پز می‌دهیم بزرگ‌ترین ذخایر گازی جهان را داریم اما در تأمین نیاز داخل مانده‌ایم» تصریح کرد: این مسئله نشان از رویه‌های غلط دارد که باید رویکردها اصلاح شود. منصور معظمی در هشتمین همایش سالاته اتحادیه صادر کنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی گفت: اکنون باید تلاش کنیم تا نقش اصلی خودمان را در توسعه کشور ایفا کنیم. وی افزود: حجم ذخایر نفتی دنیا در حال حاضر یک هزار و ۶۶۸ میلیارد بشکه است

۹۹

هر کجا که بخش خصوصی توان حضور ندارد می‌توان از نقش بخش دولتی برای پیشبرد برنامه‌ها استفاده کرد

۹۹

۹۹

مصرف کنندگان دنبال نفت ارزان قیمت و مطمئن هستند اما از منظر یک تولیدکننده نفت، وظیفه‌اش تأمین مطمئن و مستمر نفت مصرف کنندگان و تأمین شرایط پایدار در تأمین انرژی است

۹۹

افزود: در بهبود فضای کسب و کار بخش خصوصی می‌تواند نقش مهمی داشته باشد و وزارت نفت هیچ‌گونه منعی برای همکاری با بخش خصوصی نمی‌بیند. معظمی با بیان اینکه "بسیاری از مدیران ارشد ما کسانی هستند که یا با مهرورزی و یا با رسیدن به بازنشستگی در یک بازه زمانی طعم کار با بخش خصوصی را چشیده‌اند" گفت: دولت و بخش خصوصی دو فرهنگ کاری متفاوت دارند اما می‌توانیم با یک دیالوگ منطقی با هم همکاری کنیم اما نباید به جای گفت‌وگو حرف‌های ما در رسانه‌ها مطرح شود چرا که این رویه، امکان همکاری را سخت می‌کند.

خصوصی سازی واقعی نداریم

معاون وزیر نفت گفت در بخشی دیگر از سخنان خود گفت: در سالهای گذشته واگذاری‌هایی که به اسم خصوصی سازی انجام شد به هیچ وجه خصوصی سازی واقعی نبود چرا که دستگاه‌های تخصصی را گرفته و به مجموعه‌هایی که در اداره آن بخشها تخصص نداشتند دادیم و این موضوع باعث شد تا زنجیره ارزش در این سازمان‌ها به هم خورد. معظمی با اظهار اینکه "بز می‌دهیم بزرگ‌ترین ذخایر گازی جهان را داریم اما در تأمین نیاز داخل مانده‌ایم" تصریح کرد: این مسئله نشان از رویه‌های غلط دارد که باید رویکردها اصلاح شود. معاون وزیر نفت تصریح کرد: در ماه تا ۲۵۰۰ میلیارد تومان در شرکت پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی و شرکت گاز باید به حساب هدفمندی یارانه‌ها واریز شود که این به معنای این است که خط لوله ۱۵۶ اینچی از این دو شرکت به سمت هدفمندی یارانه‌ها وصل است

و منابع مالی از نفت به هدفمندی می‌رود. افزود: باید تمامی پول فروش فرآورده‌های نفت و گاز را مستقیم به حساب خزانه واریز کنیم و بعد برویم از خزانه التماس کنیم تا سهم ما را بدهند و یا استفاده از روشهای غیرمعمول این دو شرکت بتوانند نیاز روزانه‌شان را تأمین کنند. بنابراین به شدت معتقدیم که بایستی قانون هدفمندی یارانه‌ها در مراحل آتی اصلاح شود.

هدفمندی مصرف انرژی را بالا برد

معظمی با بیان اینکه قرار بود با اجرای هدفمندی یارانه‌ها از شدت مصرف انرژی در کشور کاسته شود، اذعان داشت: با اجرای این قانون نه تنها مصرف نسبت به سال ۸۸ کاهش نداشته بلکه حدود ۹ درصد هم افزایش یافته است که باید برای تأمین نیاز داخل اقدام به ساخت پالایشگاه نفت و گاز کنیم. بخش خصوصی می‌تواند معاون وزیر نفت از همکاری بخش خصوصی برای صادرات نفت و فرآورده استقبال کرد و گفت: بخش خصوصی می‌تواند در صادرات به ما کمک کند. او ادامه داد: توان صادرات نفت کشور تقریباً ۲،۴ برابر مقداری است که اکنون صادر می‌کنیم اما رسماً اعلام می‌کنیم که عملکرد وزارت نفت مبین این است که توانسته‌ایم رقم پیش‌بینی شده در بودجه را محقق کنیم. معظمی با بیان اینکه پیشنهاد دولت در بخش نفت بودجه ۹۳ مبتنی بر واقعیات است، گفت: در سال ۹۳ می‌بایست طبق بودجه یک میلیون بشکه نفت و ۴۰۰ هزار بشکه میعانات گازی به طور روزانه صادر کنیم که به قطع یقین این مهم محقق می‌شود.

اتحادیه صادرکنندگان نفت، گاز و پتروشیمی

بازوی مکمل دولت

اما حسن خسروجردی به عنوان رئیس هیات مدیره اتحادیه صادرکنندگان نفت، گاز و پتروشیمی که میزان همایش نیز بود، در این مراسم برخی تصمیم‌گیریهای خلق الساعه دولت و تصمیم‌گیریهایی چون افزایش قیمت خوراک پتروشیمی "را مانعی بزرگ بر سر راه جذب سرمایه‌گذاران عنوان کرد و گفت: مسئولان دولتی نباید فعالان اقتصادی و بخش خصوصی را در مقابل خود ببینند. او با اشاره به اینکه اتحادیه تلاش دارد از دولت تدبیر و امید حمایت کند و بعنوان بازوی مکمل دولت در اهداف اقتصادی کشور باشد، اظهار داشت: ما بعنوان بخش خصوصی ۱۰ سال سابقه تأسیس داریم و در زمره کسانی بوده ایم که در صنعت نفت و گاز موفق بوده و توانسته ایم بعنوان یکی از بزرگترین تشکلات اقتصادی کشور مطرح باشیم. او با اشاره به اینکه ما حجم صادرات را به ۲۶ میلیارد دلار رساندیم و این حجم از صادرات برای یک تشکلات خصوصی در کشور بی سابقه بوده است، افزود: اتحادیه با توجه به سیاست‌های دولت و اصل ۴۴ توانسته در بهبود وضعیت کسب

و کار، ایجاد اشتغال و وسعت دادن به برنامه‌های صنعت تأثیرگذار و موفق بوده و رضایت مردم را نیز جلب کند. خسروجردی با اشاره به اینکه ۲۷۴ شرکت نفتی عضو اتحادیه هستند به تشریح برنامه‌های مختلف اتحادیه پرداخت و گفت: اتحادیه در این مدت برنامه‌های مختلفی تدارک دیده که از آن جمله می‌توان به صندوق توسعه صادرات فرآورده، تشکیل کنسرسیوم‌های مختلف، ساخت پالایشگاه کوچک و حمل و نقل دریایی اشاره کرد. همچنین اتحادیه تلاش می‌کند تا بستر تشکیل کنسرسیوم‌های بزرگ را نیز فراهم کند. او ادامه داد: کمیسیون نظارت اتحادیه بر عملکرد اعضا نظارت داشته و به لحاظ تخصصی در کنار اعضا قرار می‌گیرد و چنانچه عضوی تخلفی داشته باشد سعی در رفع بحران داشته و اگر هم امکان بازگشت نداشته باشد حذف خواهد شد.

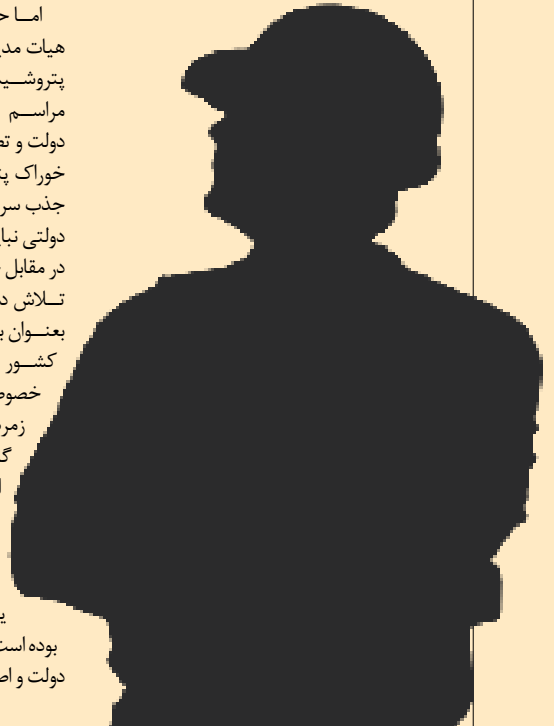
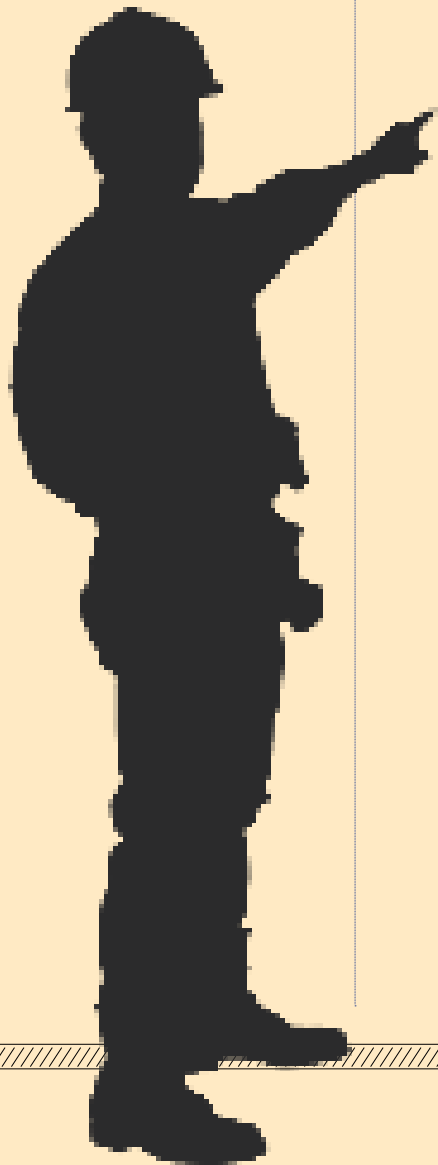
به داد پتروشیمی‌ها برسید

رئیس هیات مدیره اتحادیه صادرکنندگان نفت، گاز و پتروشیمی رفع مشکلات پتروشیمی را از دیگر وظایف کمیسیون‌ها عنوان و خاطرنشان کرد: قیمت خوراک مهمترین مشکل پتروشیمی است و

۹۹

در سال ۹۳
می‌بایست طبق
بودجه یک
میلیون بشکه
نفت و ۴۰۰ هزار
بشکه میعانات
گازی به طور
روزانه صادر کنیم
که به قطع یقین
این مهم محقق
می‌شود

۹۹

حمایتی از بخش خصوصی است. رئیس جمهور، بهبود فضای کسب و کار را سرلوحه فعالیت‌های اقتصادی دولت معرفی کرد و اعتقاد دارد در این مسیر باید از مشورت و مشارکت بخش خصوصی بهره برد. وی ادامه داد: «دولت یازدهم زمانی که فعالیت‌های خود را به عنوان مجری برنامه‌های کشور آغاز کرد، بهبود محیط کسب و کار، کاهش و رفع انحصار، اجرای صحیح و دقیق سیاست‌های کلی اصل ۴۴، اصلاح دخالت‌های اختلال‌زای دولت در بنگاه‌داری و توجه به صادرات را اهم برنامه‌های توسعه‌ای خود در اقتصاد دانست». سلطانی اولویت درآمدهای حاصل از نفت را توسعه صادرات غیرنفتی و زیرساخت‌های مولد و پربازده قلمداد و تشریح کرد: «خوشبختانه دولت جدید با رویکرد استفاده از ارز نفتی در راه توسعه صادرات غیرنفتی کار خود را کلید زد». این فعال اقتصادی هم‌چنین جلوگیری از تقویت مصنوعی ارز برای توسعه صادرات غیرنفتی را اقدامی نادرست و غیرمنطقی تلقی کرد و افزود: «یکی از مهم‌ترین اهداف دولت در زمینه سیاست‌های ارزی و تجاری، یکسان‌سازی و ثبات در نرخ ارز است. دولت بر آن است که از هرگونه رشد مصنوعی قیمت ارز و چند نرخی بودن آن به بهانه توسعه صادرات غیرنفتی جلوگیری کند و در این رابطه بخش خصوصی می‌تواند به عنوان فردی که هیچ‌گاه از رانت‌خواری حمایت نمی‌کند کمک‌یار دولت باشد». عضو هیأت رئیسه اتاق ایران در پایان سخنان خود از مسؤولان دولتی به دلیل فراهم کردن زمینه‌ای برای در کنار هم قرار گرفتن دولت و بخش خصوصی و ایجاد فرصتی که مسؤولان اجرایی از مشکلات فعالان اقتصادی حوزه نفت و گاز مطلع شوند، تشکر کرد.

بخش خصوصی عامل اصلی رشد اقتصاد است
مدیرعامل بانک ملت گفت: بنگاه‌های اقتصادی به عنوان نمایندگان اصلی بخش واقعی اقتصاد، عاملان اصلی رشد اقتصادی قلمداد شده و سرمایه‌گذاری در رشد و توسعه آنها، عامل تثبیت و تداوم رشد اقتصادی کشورها است. محمدرضا ساروخانی در این مراسم، با تأکید بر این نکته که رشد هدفگذاری شده بنگاه‌ها در برنامه‌های کلان اقتصادی، تابع نظام مالی قوی متشکل از بانک‌های کارآمد است افزود: در دنیای ملاحظه و متغیر امروزی، بانک‌ها به عنوان همراهان اصلی بنگاه‌های اقتصادی محسوب می‌شوند. بنابراین، تحقق رشد بنگاه‌های اقتصادی مستلزم ارتباط دو سویه با یک سیستم بانکی خوب مهندسی شده است زیرا در چنین فضایی، تنها یک نظام قوی مالی می‌تواند نیاز به منابع را برای بنگاه‌های اقتصادی جهت رشد فراهم سازد. وی دلیل اهمیت بانک‌ها را نقش‌هایی دانست که به طور ذاتی در هر نظام اقتصادی به عهده آنها گذاشته شده که این نقش‌ها شامل واسطه‌گری، سیستم پرداخت و نظارت اعتباری در ارائه خدمات مالی است و ایفای درست این نقش‌ها، صرفاً در یک محیط

شده و با این دستورالعمل صادرکننده مشکل گمرکی نخواهد داشت.

لزوم تشکیل کنسرسیوم اسلامی

وی تأکید کرد: ما باید فکر کنیم که همیشه در تحریم هستیم و بر این اساس کار کنیم که آیا بعد از برداشته شدن تحریم می‌توانیم نفت بفروشیم باید بگوییم خیر، چرا که ما باید از صفر تا صد فعالیت‌ها را خود در دست بگیریم که برای این کار نیاز به کنسرسیوم داریم تا بتوانیم با کمک چند کشور خارجی با هدف پیدا کردن سرمایه‌گذار به اهداف کلان دست یابیم.

محدودیت اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفتی با تحمیل تحریم‌ها

قائم مقام اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی در همان ابتدا مراسم ضمن تشریح محورهای هشتمین همایش صادرکنندگان نفت، گاز و پتروشیمی خواستار حمایت ویژه دولت از بخش خصوصی شد و دستاوردهای ۷ سال برگزاری چنین همایشی را تلاش برای بخشودگی مالیاتی، امور مربوط به گمرک و همکاری با ستاد مبارزه با قاچاق سوخت و کالاعنوان کرد. فخاری اظهار داشت: تحریم‌های دشمن فشارهای زیادی بر صادرات نفت و گاز وارد کرده که اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفتی برای خروج از موانع و ایجاد رقابت و جذب بازارهای هدف همایشی را برای توسعه فعالیت‌ها برگزار می‌کند. قائم مقام اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی با اشاره به محورهای همایش اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی گفت: همایش طی ۷ سال برگزاری دستاوردهای خوبی داشته است. وی با اشاره به اینکه تحریم‌های اخیر فشارهای زیادی بر صادرات نفت و گاز وارد کرد، افزود: مقررات ناهنجار صادرات و جلوگیری از صادرات برخی از اعضای اتحادیه را در معرض خروج از گردونه صادرات قرار داده بود که اتحادیه تمام تلاش خود را برای جلوگیری از این مسئله بکار بست. فخاری خاطرنشان کرد: ما در سال ۹۲ تمامی دستاوردهای همایش‌های گذشته را بررسی کردیم و از نظر شکلی و محتوی نیز تغییراتی در همایش ایجاد کردیم تا بتوانیم هشتمین همایش را به نحو بهتر برگزار کنیم.

دولت یازدهم و بخش خصوصی همکاری خوبی با هم دارند

عضو هیأت رئیسه اتاق ایران، نیز در هشتمین همایش سراسری اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران تصریح کرد: «دولت یازدهم و بخش خصوصی همیاری خوبی با یکدیگر دارند». «پدرام سلطانی» در مورد نقش بخش خصوصی در تحقق برنامه‌های دولت یازدهم گفت: «خوشبختانه دولت تدبیر و امید در تحقق برنامه‌های خود دارای رویکرد

با توجه به اینکه پتروشیمی دوران گذار خود را طی می‌کند و برخی سیاست‌ها هنوز در اختیار شرکت ملی پتروشیمی است ممکن است رفع موانع تا حدی دشوارتر باشد. خسرو جردی در ادامه با اشاره به موضوع پایین بودن قیمت قیر گفت: در حالی که نفت ۸۰۰ دلار بفروش می‌رسد فروش قیر با نرخ ۴۵۰ تا ۴۷۰ دلار و بصورت فله بی‌انصافی است. وی با بیان اینکه قیر کالایی نیست که بصورت مستقیم مورد نیاز مردم باشد چرا باید قیمت آن کمتر از نفت باشد، افزود: وقتی این محصول به بخش خصوصی واگذار شده باید بین اعضا وحدت رویه باشد و اگر با تولیدکنندگان آسیا کنسرسیوم تشکیل دهیم و در قیمت‌گذاری تأثیرگذار باشیم پالایشگاه‌های زیان‌ده سودآور می‌شوند. رئیس هیأت مدیره اتحادیه صادرکنندگان نفت، گاز و پتروشیمی گفت: در حالی که کشور ما بزرگترین تولیدکننده قیر و مازوت منطقه و آسیاست چرا باید قیمت این محصولات پایین‌تر از نفت باشد که این مسئله دیگر تولیدکنندگان را عصبانی کرده زیرا ایران قیمت‌ها را خراب کرده است لذا باید سعی در رفع این مشکل کنیم چرا که حل این معضل به نفع تولیدکننده، کشور و منافع ملی است.

قیمت متعادل، اتحادیه را در جذب سرمایه‌گذار یاری می‌کند

وی با اشاره به اینکه مسلماً نرخ خوراک پتروشیمی‌ها امری حیاتی برای پتروشیمی است تصریح کرد: زمانی که پتروشیمی در اختیار دولت بود نرخ پایین خوراک مشکلی بوجود نمی‌آورد زیرا محصول در اختیار خودش بود و درآمد خود را از طریق محصول فراهم کند. خسرو جردی گفت: باید ببینیم در حال حاضر که واحدهای پتروشیمی به بخش خصوصی واگذار شده امکان تحویل خوراک به نرخ قبل از واگذاری وجود ندارد اما از طرفی ما بدنیاال جذب سرمایه هستیم اگر قیمت‌ها همچنان بالا برود دعوت سرمایه‌گذار به داخل کشور سخت است. وی با اشاره به اینکه امیدواریم که بتوانیم از بحران قیمت‌ها در پتروشیمی خارج شویم، افزود: اگر قیمتی که با تخفیف به صنایع بالادستی می‌دهند شامل صنایع میانی و پایین دستی نیز بشود مشکلات رفع خواهد شد. رئیس هیأت مدیره اتحادیه صادرکنندگان نفت، گاز و پتروشیمی به عملکرد کمیسیون روغن و مشکلات این کمیسیون در زمینه مالیات اشاره و اظهار داشت: خوشبختانه معافیت مالیاتی روغن و قیر مراحل نهایی خود را طی می‌کند. وی با اشاره به اینکه لغو تعهدات گمرکی مشکلات صادرکنندگان را رفع خواهد کرد، توضیح داد: در این راستا باید ارز کالاها به صرافی‌های مجاز فروخته شود یا بدهی ارزی صادرکننده پرداخت گردد و یا می‌توان ارز را بابت بدهی به اشخاص پرداخت کرد که هر کدام از این مراحل باعث می‌شود صادرکننده از معافیت مالیاتی برخوردار

۹۹

تحریم‌های دشمن فشارهای زیادی بر صادرات نفت و گاز وارد کرده که اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفتی برای خروج از موانع و ایجاد رقابت و جذب بازارهای هدف همایشی را برای توسعه فعالیت‌ها برگزار می‌کند

۵۵

نظارتی و اجرایی خوب مهندسی شده امکان پذیر می‌شود. مدیرعامل بانک ملت با بیان این نکته که هر گونه اختلال و ناکارایی در سیستم بانکی تبعاتی منفی در پی دارد که اثری فراگیر روی همه بخش‌های اقتصادی بر جای می‌گذارد یادآور شد: بانک‌ها به دلیل ماهیت خاص فعالیت خود در تمام بخش‌های اقتصادی رسوخ داشته و هر گونه بی‌ثباتی در عملکرد آنها چه در بخش نظارتی و چه در بخش اجرایی و عملیاتی، اثری فراگیر روی کل سیستم اقتصادی کشور و در صورت انسجام سیستم بانکی با بانک‌های بین‌المللی، بر کارکرد اقتصادی منطقه و جهان بر جای خواهد گذاشت. وی اضافه کرد: صاحب‌نظران اقتصادی بسیاری از مشکلات کلان اقتصادی را مرتبط با عدم استقلال سیستم بانکی در ایفای کارکردها و نقش‌های خود می‌دانند و معضلات اقتصادی از جمله تورم لجام‌گسیخته و رکود هم‌زمان، کاهش ارزش پول ملی، افزایش نامتناسب نقدینگی و پدیده پارادوکس نقدینگی را از تبعات منفی عملکرد ضعیف در سیاست‌گذاری و ساختار اجرایی سیستم بانکی و تأثیر پذیری آن از سیاست‌های مالی و اجرایی دولت‌ها عنوان می‌کنند.

بانک‌ها موظف به تأمین منابع بنگاه‌های اقتصادی هستند

ساروخانی اضافه کرد: تأثیرات منفی نظام سیاست‌گذاری نامطلوب در نظام بانکی منجر به عدم تعادل بین منابع و مصارف، بحران واسطه‌زایی و کسری سپرده‌ها به دلیل سرکوب مالی ناشی از عدم تناسب نرخ سود بانکی با تورم، افزایش شدید معوقات بانکی و مهاجرت پول از نظام بانکی به بسترهای بازده بالاتر می‌شود و نهایتاً

موجب اختلال در مسیر ایفای درست نقش‌های این سیستم در تأمین منابع مالی مورد نیاز بخش واقعی اقتصاد می‌شود. وی وجود یک سیستم سیاست‌گذاری و اجرایی مطلوب بانکی را موجب تقویت بنگاه‌های اقتصادی به عنوان موتور محرکه اقتصادی کشور دانست و گفت: این امر منابع تأمین مالی را به موقع و با کارایی بالا وارد جریان حیاتی بنگاه‌ها می‌کند و در نهایت رشد اقتصادی کشور را تحقق می‌بخشد. مدیرعامل بانک ملت با اشاره به این نکته که از سوی دیگر، تحقق برنامه‌های کلان مستلزم هدایت نقدینگی کشور به سمت بخش واقعی اقتصاد است، خاطرنشان کرد: در این صورت، علاوه بر نظام اقتصادی، سایر بخش‌های کشور از جمله بخش‌های استراتژیک زیر ساختی مانند بخش نفت و گاز و پتروشیمی، به صورت متوازن به اهداف تعیین شده در برنامه‌های کلان اقتصادی دست پیدا می‌کنند. به گفته وی، با توجه به هدف‌گذاری‌های صورت گرفته در برنامه پنجم توسعه که جهت تحقق آن تأمین ۱۱۰۰ میلیارد دلار منابع پیش‌بینی شده است، سهم نظام بانکی از تأمین منابع ۴۷ درصد و سهم بازار سرمایه نیز ۱۶ درصد در نظر گرفته شده است. با این وجود، آمارهای منتشره هنوز هم حاکی از سهم ۷۴ درصدی نظام بانکی از تأمین مالی در سال ۹۱ است که موبد اهمیت استراتژیک این صنعت در اقتصاد کشور است.

توجه ویژه به بحث بهبود فضای کسب و کار
ساروخانی با بیان این نکته که برنامه‌های دولت تدبیر و امید و نگاه ویژه آن به بخش اقتصادی به ویژه در زمینه بهبود فضای کسب و کار، ضرورت هدایت نقدینگی کشور را به سمت

۹۹

بانک‌ها به دلیل ماهیت خاص فعالیت خود در تمام بخش‌های اقتصادی رسوخ داشته و هر گونه بی‌ثباتی در عملکرد آنها چه در بخش نظارتی و چه در بخش اجرایی و عملیاتی، اثری فراگیر روی کل سیستم اقتصادی کشور و در صورت انسجام سیستم بانکی با بانک‌های بین‌المللی، بر کارکرد اقتصادی منطقه و جهان بر جای خواهد گذاشت

۹۹

بخش واقعی اقتصاد مضاعف می‌کند، تأکید کرد: طبق گزارش‌های اخیر، نقدینگی موجود در کشور به بیش از ۶۰۰ هزار میلیارد تومان رسیده است. این رقم معادل ۲۴۰ میلیارد دلار است که پاس‌خگویی منابع مورد نیاز بخش نفت و گاز در طول برنامه پنجم توسعه نیست و در مجموع حدود ۲۱ درصد از ۱۱۰۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری مورد نیاز کل برنامه پنجم توسعه را پوشش می‌دهد. مدیرعامل بانک ملت، از جمله راهکارهای مورد نظر کارشناسان اقتصادی برای مدیریت و هدایت نقدینگی موجود کشور به سمت بخش واقعی اقتصاد را اصلاح نرخ سود بانکی برای ارتقای قدرت رقابت پذیری سیستم بانکی با سایر بسترهای موازی سرمایه‌گذاری در کشور خواند. وی اضافه کرد: بانک ملت با برخورداری از پتانسیل‌های بانکداری جامع با استفاده هم‌زمان از توان سیستم بانکی مخصوصاً بانکداری شرکتی در تأمین مالی سندیکایی و همچنین ظرفیت شاخه بانکداری سرمایه‌گذاری خود با بهره‌گیری از تأمین مالی ترکیبی شامل تأمین مالی متعارف، پروژه‌ای و ساختار یافته می‌تواند نقش بسزایی در تأمین مالی سرمایه‌گذاری‌های مورد نیاز جهت تحقق اهداف کلان اقتصادی کشور با استفاده از پتانسیل بازار پول و سرمایه ایفا کند.

آمادگی بانک ملت برای تأمین مالی پروژه‌های نفت، گاز و پتروشیمی

مدیرعامل بانک ملت با اشاره به حضور فعال این بانک در حوزه انرژی کشور از بیش از یک دهه پیش، گفت: از این که به عنوان بانک انرژی کشور شناخته می‌شویم افتخار می‌کنیم. ساروخانی از آمادگی این بانک برای تأمین مالی پروژه‌های حوزه نفت، گاز و پتروشیمی خبر داد و افزود: بانک ملت از طریق منابع داخلی، منابع صندوق توسعه ملی، صندوق‌های ارزی و شرکت تأمین سرمایه خود می‌تواند به تأمین مالی پروژه‌های فعال در این بخش کمک کند. وی با اشاره به این نکته که امکان تأمین مالی پروژه‌های نفتی به تنهایی از بازار پول وجود ندارد، یادآور شد: بازار پول یکی از ابزارهای تأمین مالی است و در کنار آن باید ابزارهای بازار سرمایه را هم فعال کنیم. مدیرعامل بانک ملت به تشکیل صندوق مشترک ارزی با بانک مرکزی در جهت تأمین پروژه‌های بخش انرژی کشور اشاره کرد و اظهار داشت: در عین حال، عملیات ۵ میلیارد دلار از منابع صندوق توسعه ملی برای تأمین مالی پروژه‌های بالادستی وزارت نفت به این بانک واگذار شده است. وی خاطرنشان کرد: بانک ملت در تأمین مالی پروژه‌های پایین دستی مانند پروژه‌های پالایشگاهی نیز فعال بوده که نمونه آنها پالایشگاه‌های بندرعباس و شازند اراک است که به بهره‌برداری رسیده‌اند. به گفته وی، بانک ملت یک صندوق جدید ارزی یک میلیارد دلاری هم برای تأمین مالی فاز ۱۳ پارس جنوبی در عسلویه در دست اجرا دارد.

هجدهمین نمایشگاه بین المللی نفت و گاز عرب با حضور فعال بخش خصوصی ایران برگزار شد

اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی ایران در دب

بازتاب در حوزه بین الملل رضایت شرکتهای عضو را جهت مذاکرات و توافقات بعمل آمده با مشتریان به همراه داشته است. شایان ذکر است مسئولیت پايون جمهوری اسلامی ایران در این نمایشگاه بعهد روابط عمومی اتحادیه با همکاری شرکت متاکو بوده است.

ضمناً شرکتهای نفت جی، پارسا فن آوری ادیب، گوهر صفا کرکس، کیش اسپنتا، شیمی تقطیران و شماری از شرکتهای عضو در این نمایشگاه مشارکت کردند.

حوزه تولید و صادرات قیر، پارافین، روغن های صنعتی و محصولات پتروشیمی حضور پیدا کرد.

محسن طارمیان با اشاره به بازدید وزیر نیروی کشور امارات از غرفه اتحادیه افزود، وجود چنین تشکل خصوصی قدرتمندی در ایران نظر این مقام مسئول و بسیاری از کشورهای خارجی را جهت ایجاد تعاملات فی ما بین و گسترش اهداف بازرگانی با اتحادیه جلب نمود. اولین حضور اتحادیه و اعضاء در نمایشگاههای خارجی ضمن

هجدهمین نمایشگاه بین المللی نفت و گاز عرب با حضور فعال بخش خصوصی ایران در دب امارات برگزار شد. مدیر روابط عمومی اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی ایران در گفتگو با خبرنگار دنیای انرژی گفت: در این دوره از نمایشگاه که با حضور فعال بخش خصوصی ایران در پايون جمهوری اسلامی همراه بود، اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی ایران به اتفاق برخی از شرکت های عضو در

اهم فعالیت‌های اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت گاز و پتروشیمی ایران در سال ۱۳۹۲

برگزاری مجمع عمومی عادی سالیانه

مجمع عمومی عادی سالیانه اتحادیه در اوایل تیرماه سال ۹۲ برگزار گردید. مصوبات این مجمع به قرار ذیل می باشد:

- تصویب گزارش هیات مدیره پیرامون عملکرد سال ۹۱، ترازنامه و صورت های مالی منتهی به ۹۱/۱۲/۳۰ و بودجه سال ۹۲ و برنامه پیشنهادی هیات مدیره
- برگزاری انتخابات هیات مدیره و بازرس
- انتخاب روزنامه کثیرالانتشار دنیای اقتصاد به عنوان روزنامه رسمی اتحادیه
- افزایش حق عضویت سالیانه به میزان ۲۰ درصد

انتخاب دبیر کل و مشاوران اتحادیه

بنابر مصوبه هیات مدیره آقای مهندس مهدی اسپندیاری به عنوان دبیر کل اتحادیه منصوب و آقایان وحید ابراهیمی و سید محسن ضوی به عنوان مشاوران عالی هیات مدیره منصوب شده‌اند.

- انتخاب اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران به عنوان تشکل نمونه صادراتی کشور
- اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران به عنوان یکی از تشکل های اقتصادی بزرگ کشور محسوب شده و در سال ۹۲ از سوی سازمان توسعه تجارت ایران به عنوان تشکل نمونه صادراتی انتخاب و در مراسم سالروز ملی صادرات معرفی و موفق به دریافت لوح تقدیر شده است.

افزایش ارتباطات با اعضا

با توجه به اثر مثبت تعاملات با اعضا در حفظ تعاون و همبستگی درون بخشی، این اتحادیه توانسته با اطلاع رسانی شفاف و منظم در خصوص اخبار، وقایع، بخشنامه ها و دستورالعمل ها، همایش ها، کنفرانس ها و نمایشگاه های مرتبط با حوزه نفت، گاز و پتروشیمی از طریق پست الکترونیکی و درج در وب سایت اتحادیه اطلاعات جامع و به روز را در اختیار اعضا قرار دهد. شایان ذکر است جلسات کمیسیون های تخصصی این اتحادیه (کمیسیون فرآورده های روغنی، فرآورده های پارافینی، قیر، پتروشیمی، شیمیایی و گاز، نفت، سوپ، ترانزیت و بنکرینگ) نیز با حضور اعضا هر کمیسیون بطور مرتب ماهیانه تشکیل و مسائل و مشکلات صنفی اعضا را مورد بررسی قرار داده و ضمن تبادل نظر با همفکری راهکارهای مناسب برای رفع مشکلات ارائه می گردد. شایان ذکر است کمیسیون های اتحادیه عمدتاً جنبه مشاوره ای و تخصصی داشته و به عنوان بازوان هیات مدیره عمل نموده و نظرات کارشناسی و فنی خود را در خصوص مسائل مختلف به هیات مدیره اتحادیه پیشنهاد می نمایند.

- جذب متقاضیان عضویت در اتحادیه

به دنبال موفقیت های، حاصله و پیدایش جایگاه واقعی اتحادیه در جوامع تجاری و صادراتی کشور، خوشبختانه آمار و ارقام نشان دهند میزان رشد متقاضیان عضویت در این اتحادیه می باشد، به نحوی که تاکنون بیش از ۲۸۰ شرکت تولیدی، صادراتی فعال در حوزه نفت، گاز و پتروشیمی به عضویت اتحادیه نائل آمده اند.

تعیین نمایندگان اتحادیه در سازمان های متعامل

در راستای پیگیری رفع مشکلات صنفی اعضا و انعکاس نظرات کارشناسی اتحادیه برای اصلاح رویه ها، دستورالعمل ها و بخشنامه ها اتحادیه نسبت به انتخاب و معرفی نمایندگان خود به سازمان های متعامل از جمله وزارت نفت، مجلس شورای اسلامی، نهاد ریاست جمهوری، وزارت صنعت، معدن و تجارت، گمرک جمهوری اسلامی ایران، هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران، صندوق توسعه صادرات فرآورده های نفتی، ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز، سازمان تعزیرات حکومتی، سازمان ملی استاندارد ایران، شرکت بورس کالای ایران، بانک مرکزی و سایر بانک ها اقدام نموده است. شایان ذکر است نمایندگان اتحادیه ضمن مراجعه به سازمان های متعامل مشکلات اعضا را در حضور مسئولین ذیربط مورد بررسی قرار داده و اهم تلاش خود را برای رفع آنها به کار می برند.

تعیین قیمت فرآورده های نفتی و محصولات پتروشیمی

اتحادیه به عنوان یک مرجع قیمت گذاری فرآورده های نفتی و محصولات پتروشیمی از سوی سازمان های رسمی شناخته شده است. قیمت های کالاهای مذکور توسط کمیسیون های تخصصی اتحادیه تعیین و در اختیار سازمان ها از جمله گمرک و بانک مرکزی قرار می گیرد. در این رابطه شایان ذکر است قیمت فرآورده های روغنی و انواع قیر بنا به درخواست بانک مرکزی به طور ماهیانه تعیین و به عنوان شاخص به بانک مذکور اعلام می گردد.

راه اندازی کمیسیون فنی نظارت و پایش

با توجه به اینکه بر اساس بند ج ماده ۱۱ اساسنامه اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی ایران، نظر مثبت کمیسیون فنی، نظارت و پایش جزو شروط پذیرش متقاضیان عضویت در اتحادیه قرار گرفته است، این کمیسیون راه اندازی و اهم وظایف آن به قرار ذیل تعریف شده است:

- تدوین تعهدنامه اعضا
- تدوین مرامنامه اتحادیه
- بررسی درخواست های عضویت در اتحادیه
- تعیین و اعزام بازرس جهت بازدید از شرکت های عضو
- بررسی تخلفات احتمالی و ارائه گزارشات لازم به هیات مدیره

تعامل با سازمان های دولتی

با توجه به رویکرد دولت تدبیر و امید به ارتقای سطح تعاملات بخش دولتی با بخش خصوصی و اثرات مثبت و موثر این قبیل تعاملات بر پیشبرد اهداف تشکل های اقتصادی، این اتحادیه بخشی از تلاش خود را در این مقوله مصروف نموده و با افزایش تعاملات با سازمان هایی نظیر ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز، گمرک، سازمان ملی استاندارد، سازمان توسعه تجارت ایران، سازمان صنعت، معدن و تجارت، اتاق بازرگانی زمینه مساعدتری برای طرح مسائل و مشکلات صنفی اعضاء، حضور کارشناسان اتحادیه در جلسات مختلف جهت انعکاس نظرات اتحادیه و تبادل اطلاعات و بهره گیری از نظرات کارشناسان سازمان های متعامل به وجود آورده است. در اثر تعاملات به وجود آمده انجام موارد ذیل میسر شده است:

تلاش در جهت پیشبرد برنامه ها و تحقق اهداف اتحادیه ضمن برقراری ارتباط بیشتر با سازمان ها و ارگان های دولتی، برگزاری جلسات مشترک با صاحب منصبان دولتی، انجام مکاتبات و مذاکرات لازم با مسئولین ذربط در خصوص مسائل مرتبط با حوزه نفت، گاز و پتروشیمی و طرح مشکلات صنفی اعضاء و پیگیری برای رفع آنها

تسهیل صادرات کالاهای دارای علامت استاندارد

ارسال مدارک متقاضیان استفاده از تسهیلات صادراتی و تمدید آن به ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز

بررسی و رفع مشکلات گمرکی اعضاء در مرزهای خروجی

معرفی متقاضیان عضویت در اتحادیه به پلیس ۱۰۰ جهت صدور گواهی عدم سوء پیشینه و اخذ مفاصا حساب مالیاتی از ادارات امور مالیاتی

معرفی نماینده به سازمان صنعت، معدن و تجارت استان ها جهت مشارکت در برنامه بازدید از واحدهای تولیدی روغن سوخت تقطیری بر اساس رویه اجرای صادرات روغن سوخت تقطیری ابلای از سوی ستاد

عقد تفاهم نامه همکاری با بانک تجارت و تمدید تفاهم نامه تنظیمی با بانک ملت برای استفاده اعضاء از تسهیلات بانکی

پیگیری برای رفع مشکل پیش آمده ناشی از صدور بخشنامه مربوط به پیمان سپاری ارزی صادر کنندگان که خوشبختانه این مشکل هم اکنون مرتفع شده است.

پیگیری در مورد لغو بخشنامه مربوط به دریافت ۵ درصد مابه التفاوت نرخ داخلی (مواد اولیه عرضه شده به صنایع) و صادراتی از طریق شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران و گمرک جمهوری اسلامی ایران که خوشبختانه در اثر تعاملات به وجود آمده این بخشنامه در سال ۹۲ لغو گردید.

همکاری با سازمان ملی استاندارد ایران در مورد تدوین استاندارد برای روغن سوخت تقطیری و روغن موتور با سطح کیفیت معادل با SN-API ویژگی ها ضمن معرفی نماینده جهت شرکت در جلسات مربوطه و همچنین شرکت در جلسات سمینار نمونه برداری از فرآورده های نفتی و پتروشیمی و کمیته ملی استاندارد فرآورده های نفتی

پیگیری برای اجرای تبصره ذیل ماده ۱۶ دستورالعمل پیگیری و مبارزه با قاچاق و عرضه خارج از شبکه فرآورده های نفتی یارانه ای مبنی بر مجاز بودن صادرات محموله های فرآورده های نفتی با داشتن حداکثر ۱۰ درصد مواد یارانه ای که نهایتاً منجر به اجرای تبصره فوق از طریق ارگان های ذربط در سال ۹۲ گردید.

پیگیری برای لغو بخشنامه مربوط به الزام صادر کنندگان مبنی بر سپردن تعهدات ارزی که به دنبال مذاکرات انجام گرفته با صاحب منصبان دولتی و مکاتبات با سازمان های ذربط این بخشنامه در سال ۹۲ لغو گردید.

چاپ نشریه اتحادیه

به دنبال اخذ مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، نشریه اتحادیه تحت عنوان دنیای انرژی به صورت فصل نامه انتشار می یابد. این فصل نامه مشتمل بر آخرین اخبار و اطلاعات مربوط به حوزه نفت، گاز و پتروشیمی، دستورالعمل ها و بخشنامه های مربوط به این حوزه، مقالات علمی اعضاء و کارشناسان می باشد. شایان ذکر است این نشریه برای کلیه ارگان های دولتی و شرکت های عضو اتحادیه و همچنین شرکت های غیر عضو مرتبط ارسال می گردد. اخیراً نیز اقداماتی در مورد انتشار این نشریه به زبان انگلیسی و توزیع آن در سفارتخانه های خارجی مستقر در ایران و کشورهای همسایه از جمله حوزه خلیج فارس بعمل آمده است.

چاپ نشریه انگلیسی Av world energy

در پی استقبال مخاطبین از نشریه فارسی و در پی درخواست ایشان مبنی بر تولید یک نشریه تخصصی انگلیسی زبان برای شرکت های خارجی، اتحادیه بر آن شد تا نسبت به تولید و چاپ اولین و تخصصی ترین نشریه انگلیسی زبان در حوزه تولید و صادرات فرآورده های نفتی با رویکرد بین المللی اقدام و نسبت به توزیع آن در منطقه و جهان اقدام نماید.

تهیه دایرکتوری الکترونیک جامع اتحادیه

پس از تولید و چاپ کتاب دایرکتوری اتحادیه که هر دو سال یکبار انجام می شد، بر آن شدیم تا با جمع آوری اطلاعات الکترونیک اعضاء، آن را در قالب یک نرم افزار جامع تولید و به اعضاء، ارگانها و سازمانهای متعامل، سفارتخانه های حاضر در کشور و نیز تجار و بازرگانان ارائه نماییم.

برگزاری هشتمین همایش سالانه اتحادیه

پس از برگزاری هفت دوره همایش سالانه اتحادیه طی سالیان گذشته و با استفاده از تجربیات ارزشمند آن جهت تثبیت جایگاه اتحادیه در کشور به عنوان بزرگترین تشکل خصوصی، سال ۹۲ هشتمین همایش اتحادیه با رویکردی نو، با هدف ارتقاء کیفیت این همایش جهت دستیابی به اهداف صنفی توسط خود اتحادیه طرح ریزی و اجرا شد که حضور غیر قابل پیش بینی اعضاء و نیز مسئولان و کارشناسان دولتی و نیز مسئولان برخی از سفارتخانه های خارجی برگ زرینی را در این دوره از همایش ها برای اتحادیه رقم زد.

حضور در هجدهمین نمایشگاه بین المللی نفت، گاز و پتروشیمی تهران

در این دوره از نمایشگاه افزایش ۱۰ درصدی اعضاء جهت مشارکت در قالب سالنهای شماره ۱۰ و ۱۱ و نیز انتخاب اتحادیه به عنوان غرفه برتر این نمایشگاه اهمیت حضور بخش خصوصی نفت و گاز را بیش از پیش نشان داد.

اولین حضور اتحادیه و اعضاء در نمایشگاه های خارجی

مشارکت در هجدهمین نمایشگاه بین المللی نفت و گاز عرب در دبی امارات که از ۲۴ الی ۲۸ اسفند ماه ۹۲ اولین حضور اتحادیه و اعضاء بعنوان پاپیون جمهوری اسلامی ایران در این نمایشگاه بود توانست نظر بسیاری از کشورهای خارجی حاضر و نیز وزیر نیروی کشور امارات را در بازدید از غرفه اتحادیه جلب نماید بطوریکه وجود چنین تشکل قدرتمندی را در ایران جهت انجام تعاملات بعدی مغتنم شمردند. شایان ذکر است شرکتهای نفت جی، پاراسفن آوری ادیب، کیش اسپنتا، روغن صفا کرس، شیمی تقطیران و شماری از شرکتهای عضو، اتحادیه را در این رویداد مهم همراهی نمودند که ابراز رضایت ایشان از مذاکرات و توافقات بعمل آمده با مشتریان، نشان از موفقیت آمیز بودن این حرکت است.

سایر اقدامات انجام گرفته عبارتند از:

تمدید قرارداد بیمه تکمیلی

برگزاری مراسم افطاری در ماه مبارک رمضان در هتل اوین پارسیان

به روز رسانی سایت اتحادیه

چاپ سالنامه اتحادیه

«دنیای انرژی» از موانع صادرات فرآورده‌های نفتی گزارش می‌دهد

تاثیر لغو تحریم‌ها بر نفت و فرآورده‌ها

■ منیژه خزایی

برخی کارشناسان و مدیران حوزه نفت اعتقاد دارند توافق ژنو و لغو تحریم‌ها، تاثیر بسزایی در توسعه و احیای صنعت نفت کشور خواهد داشت و به مرور با اجرای مراحل توافقنامه، آینده روشنی در انتظار این صنعت است. البته از سوی دیگر، عده‌ای بر این اعتقادند که توافق ژنو دارای حفره‌هایی است که می‌تواند برای آینده کشور از جمله صنعت نفت، بیش از آنکه فرصت باشد، یک تهدید به شمار آید.

تجارب ارزشمند آن دوران، راه آینده را ترسیم کنیم

محدود کردن صادرات فرآورده‌های نفتی از جمله موانع اصلی این حوزه است و عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی در این باره می‌گوید: همه چیز در شرایط کنونی به نوع مدیریت صنعت نفت بستگی دارد. ما نباید خودمان را دست کم بگیریم و به عبارتی نباید دچار «خودتحریمی» شویم. نقدینگی باید به سمت صنایع بالادست هدایت شود و البته در کنار توجه به پتانسیل‌های داخلی، از توان مالی، فنی و علمی خارجی هم بهره ببریم. بانک‌ها و سرمایه‌های داخلی ما در حال حاضر نیازمند توجه بیشتری از سوی دولت هستند و اگر به آنها بی‌مهری شود و همه چیز را در خارج از کشور جست‌وجو کنیم، حتما متضرر خواهیم شد.

■ شرکت‌های بین‌المللی در صف نفت ایران

جست‌وجویی در اخبار جهانی و در حوزه نفت و انرژی نشان می‌دهد شرکت‌های نفتی بین‌المللی به دنبال حضور و مشارکت فعال در صنعت نفت ایران هستند البته مدیران آنها در مصاحبه‌های مختلف اعلام کرده‌اند تحریم به

”

تحریم یک جنگ نرم و مبارزه با حوزه نفت ایران بود که در نهایت به نفع ما و به ضرر کشورهای تمام شد که از روی عناد و بدخواهی به دنبال تضعیف پایه‌های اقتصاد کشورمان بودند

“

وی می‌افزاید: لغو تحریم‌ها در حقیقت توقف مبارزه نرم علیه ایران است و طبیعتاً این به نفع صنعت نفت ما نیز خواهد بود. البته این حرف بدین معنا نیست که اگر تحریم‌ها ادامه داشت، مسائلات و ناموفق می‌بودیم اما به هر حال، لغو تحریم‌ها کار را برای سرمایه‌گذاری بیشتر داخلی و خارجی هموار می‌کند و مسئولان کشورمان فرصت و مجال بهتر و افزون‌تری برای توسعه این صنعت دارند.

امیری خامکانی در پاسخ به اینکه برنامه‌های مسئولان ایران برای حضور موفق کشورمان در عرصه‌های بین‌المللی و صادرات نفت و انرژی چه باید باشد اظهار می‌دارد: بخشی از این مساله به سیاست‌های داخلی ما مربوط می‌شود. ما باید در نظر داشته باشیم که قبل از شدت گرفتن تحریم‌ها دچار مشکلاتی در حوزه صنعت نفت بودیم و اکنون باید با عبرت‌گیری از مشکلات گذشته و البته با الگو گرفتن از موفقیت‌ها و

بررسی «تاثیر لغو تحریم‌ها بر صنعت نفت» قطعاً به این معنا نیست که اگر تحریم‌ها ادامه می‌یافت، این صنعت نمی‌توانست به حیات خود ادامه دهد اما برداشته شدن تحریم‌ها می‌تواند سرعت پیشرفت ایران را در این زمینه بیشتر کند.

حسین امیری خامکانی عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی با تایید این مطلب به خبرنگار «دنیای انرژی» می‌گوید: تحریم یک جنگ نرم و مبارزه با حوزه نفت ایران بود که در نهایت به نفع ما و به ضرر کشورهای تمام شد که از روی عناد و بدخواهی به دنبال تضعیف پایه‌های اقتصاد کشورمان بودند. اکنون باید گفت بسیاری از کشورهای خارجی به این نتیجه رسیده‌اند که نمی‌توان پیش از این به جنگ نرم در حوزه نفت علیه ایران ادامه داد و آنها خواستار مشارکت فعال کشورمان و نقش‌آفرینی در بازارهای جهانی هستند.

را در اختیار شرکت‌های خارجی می‌گذارد." به گفته این مقام وزارت نفت متوسط مدت زمان قراردادهای جدید حدود ۲۰ سال خواهد بود و مدت قراردادهای به‌طور مشخص به فاکتورهای نظیر مقیاس میدان نفتی بستگی دارد.

به نظر می‌رسد نه تنها خارجی‌ها تمایل بسیار زیادی برای حضور فعال در حوزه نفت و گاز ایران دارند بلکه کشور ما نیز تمام تلاش خود را برای استفاده از این ظرفیت به کار گرفته است. ایران حداکثر زمان قراردادهای ۲۵ سال در نظر گرفته است. همچنین مقدار سود مجاز برای شرکت‌های خارجی که در حال حاضر حداکثر حدود ۱۵ درصد است، بیشتر خواهد شد.

بر اساس سیستم موجود هزینه توسعه نفتی بیشتر بر عهده شرکت‌های توسعه‌دهنده است اما ایران قصد دارد مقدار مشخصی از هزینه توسعه بیشتر را تحت قراردادهای جدید بر عهده بگیرد و ریسک حضور شرکت‌های خارجی در ایران را کاهش دهد.

نفت ایران روی دست نمی‌ماند

بسیاری از کارشناسان معتقدند که ایران در شرایط تحریم نیز وضعیت حادی در حوزه نفت نداشته است اما به هر حال، مجبور به دور زدن تحریم‌ها و البته پذیرفتن هزینه‌هایی برای این کار بوده است.

به اعتقاد این کارشناسان در شرایط تحریم، ما توانستیم راه‌های زیادی برای دور زدن تحریم‌ها پیدا کنیم اما باید زمان و هزینه بیشتری صرف می‌کردیم. زنگنه نیز در این باره اعتقاد دارد: "ما هزینه زیادی پرداخته ایم اما با درهای بسته روبه‌رو نبوده‌ایم."

به گفته زنگنه افزون بر هند و چین که اکنون از مشتریان عمده نفت ایران به شمار می‌آیند، سیگنال‌های مثبت دیگری نیز دریافت شده

حوزه نفت از جمله وزیر نفت اذعان می‌دارند که هرچند توافق ژنو شرایط بهتری را برای مذاکره و همکاری فراهم کرده اما این بدان معنا نیست که ما در ماه‌های آینده می‌توانیم قراردادی امضا کنیم زیرا مذاکرات قراردادی زمان‌بر است و بیش از ۶ ماه به طول می‌انجامد.

وزیر نفت نیز قبلاً متذکر شده بود که بر اساس سند رسمی توافق ژنو شرایطی برای افزایش فروش نفت ما وجود ندارد. زنگنه اما درباره این که آیا می‌توان ظرف یک سال به نتایج عملی لغو تحریم‌ها رسید یا خیر؟ معتقد است: "امیدوارم که تمام تحریم‌ها به زودی برداشته شود زیرا ما در توافق ژنو تعهداتی را پذیرفته‌ایم و در این باره بسیار جدی هستیم و فکر می‌کنم دلیلی وجود ندارد که گروه ۵+۱ تحریم‌ها را علیه ایران ادامه دهند زیرا ما به تعهدهایی که پذیرفته‌ایم پایبندیم و در باره آن بسیار جدی هستیم. ما نسبت به لغو تحریم‌ها خوش‌بین هستیم و معتقدیم حتی امکان برداشته شدن این تحریم‌ها در کمتر از شش ماه نیز وجود دارد که در این صورت می‌توانیم همکاری‌های خود را با غربی‌ها گسترش دهیم و از این طریق مشکل همه حل می‌شود."

از سوی دیگر یک مقام بلندپایه وزارت نفت ایران در مصاحبه با روزنامه ژاپنی یومیوری اظهار داشته است: "ایران در راستای تلاش‌ها برای تسهیل سرمایه‌گذاری خارجی و لغو تحریم‌های اقتصادی مدت قراردادهای توسعه میادین نفت و گاز خود را با شرکت‌های خارجی به حدود ۲۰ سال خواهد رساند... دولت ایران پیش‌نویس قراردادهای جدید را برای توسعه میادین نفت و گاز طبیعی تهیه کرده است... علاوه بر افزایش مدت قراردادهای ۱۰ سال به ۲۰ سال که مطابق با مدت قراردادهای نفتی در دیگر کشورهای تولیدکننده نفت خواهد شد این سیستم جدید هم چنین سهم بیشتری از سود

عنوان عامل اصلی عدم حضور آنها در ایران بوده و لغو این تحریم‌ها آنها را به مشارکت در بازار ایران امیدوار کرده است.

ایران چهارمین ذخائر بزرگ نفت خام جهان و بزرگ‌ترین ذخائر گاز طبیعی جهان را در اختیار دارد، اما تحریم‌های غرب و زیان‌آور بودن قراردادهای برای شرکت‌های خارجی در ایران باعث شده بود که سرمایه‌گذاران خارجی تمایل کمتری برای توسعه صنعت نفت ایران نشان دهند. بیژن نامدار زنگنه وزیر نفت نیز اواخر پاییز امسال در گفت و گو با نشریه فایننشال تایمز درباره آثار توافق ژنو بر صنعت نفت و گاز ایران با تأکید بر اینکه جامعه ایران خواهان توسعه و سرمایه‌گذاری در بخش‌های نفتی و ایجاد اشتغال برای نسل جوان است گفته بود: "قدرت‌های غربی با لغو تحریم‌ها و احترام به حقوق ملت ایران می‌توانند حسن نیت خود را نشان دهند... در این مرحله هنوز نمی‌توان گفت که تغییری در صنعت نفت ایران بر اثر این توافق حاصل شده است و باید منتظر آینده ماند... فکر می‌کنم این گام نخست به سوی لغو تحریم‌ها علیه ایران است و معتقدم گام نخست بسیار مهم است. پس از این توافق بسیاری از آثار روانی این تحریم‌ها از میان رفته است زیرا تحریم‌ها تنها در فضای معاملات بین‌المللی ایران موثر نبوده بلکه بعضی از آنها فضای روانی جامعه را نیز تحت تأثیر قرار داده است. این توافق پس از گذشت ۱۰ سال مذاکره با گروه ۵+۱ به معنای ارسال نشانه‌هایی به بازارهای بین‌المللی و جامعه جهانی مبنی بر این است که مشکلات میان ایران و قدرت‌های غربی حل و فصل شده است و این نکته بسیار مهمی است."

اکنون نیز تمایل زیادی از سوی شرکت‌های نفتی بین‌المللی برای بازگشت به بازار ایران به ویژه در توسعه پروژه‌های بالا دستی بخش نفت و گاز وجود دارد اما کارشناسان و مدیران

”

امیدوارم که تمام تحریم‌ها به زودی برداشته شود زیرا ما در توافق ژنو تعهداتی را پذیرفته‌ایم و در این باره بسیار جدی هستیم و فکر می‌کنم دلیلی وجود ندارد که گروه ۵+۱ تحریم‌ها را علیه ایران ادامه دهند زیرا ما به تعهدهایی که پذیرفته‌ایم پایبندیم و در باره آن بسیار جدی هستیم

”

است. با این همه وی تأکید می‌کند که همچنان دشواری هایی پیش روی صادرات نفت ایران باقی مانده است.

همچنین محاسبات رویترز مطابق اطلاعات اولیه کشور چین نشان می‌دهد درخواست نفت چین که دومین مصرف کننده نفت جهان به شمار می‌رود در سال گذشته فقط یک و نیم درصد (۱۵۰ هزار بشکه در روز) افزایش داشته است.

تقاضای ضمنی ترکیبی از نفت خام و فرآورده‌های نفتی پالایش شده وارداتی است. در این آمار تغییرات ذخایر که دولت چین آن را منتشر نمی‌کند، در نظر گرفته نمی‌شود.

رشد یک و نیم درصدی تقاضای نفت در چین کمتر از پیش‌بینی‌های آژانس بین‌المللی انرژی مبنی بر افزایش چهار درصدی تقاضای این کشور در سال ۲۰۱۳ است اما با پیش‌بینی شرکت ملی نفت چین که هفته گذشته تقاضای نفت این کشور در سال ۲۰۱۳ را کمی بیش از یک و نیم درصد اعلام کرد مطابقت دارد.

کارستن فریچ تحلیلگر نفتی در موسسه کامرز بانک فرانکفورت نیز معتقد است آمار چین بر بازار نفت تأثیر منفی داشته و رشد تقاضای نفت چین بسیار کند بوده است.

بر این اساس بهای نفت برنت دریای شمال برای تحویل در ماه مارس با ۱۷ سنت کاهش به ۱۰۵ دلار و ۸۱ سنت در هر بشکه رسید و نفت سبک آمریکا برای تحویل در ماه فوریه با ۶۵ سنت کاهش ۹۳ دلار و ۷۲ سنت در هر بشکه معامله شد. بهای نفت در بازارهای جهانی همچنین تحت تأثیر اخبار اجرای توافقنامه هسته‌ای ایران و لغو تحریم‌های پتروشیمی ایران کاهش یافت. چرا که چندی قبل کاخ سفید هم در بیانیهای رسمی اعلام کرد که آمریکا، انگلیس، فرانسه، روسیه، آلمان، چین و اتحادیه اروپا از تعهدات خود طبق توافقنامه ژنو مبنی بر آغاز لغو تحریم‌های ایران تبعیت خواهند کرد.

با توجه به اینکه این تحریم‌ها باعث کاهش ۵۰ درصدی صادرات نفت ایران طی ۱۸ ماه گذشته شده بود اکنون انتظار می‌رود به مرور در ماه‌ها و سال‌های نزدیک شاهد وضعیت بهتری در این زمینه باشیم. مطابق اظهارات وزیر نفت و کارشناسان نیز طی این فرآیند نیازمند گذشت زمان است و تهران اعلام کرده که از زمان شروع لغو تحریم‌ها شش ماه طول می‌کشد تا ظرفیت تولید نفت را مجدداً به ۴ میلیون بشکه در روز بازگرداند.

انتظارات مبنی عرضه نفت از سوی لیبی نیز روی قیمت‌ها تأثیر داشت. دولت لیبی اعلام کرده است که قصد دارد معترضان و تظاهرکنندگانی را که بنادر صادرات نفت این کشور را تصرف کرده‌اند جمع‌آوری کند. سه بندر لیبی که در مجموع روزانه ۶۰۰ هزار بشکه نفت این کشور از آنها صادر می‌شود از فصل تابستان تاکنون در

محاصره معترضان هستند.

رقابت بر سر طلای سیاه ایران

در شرایطی که گول‌های نفت دنیا در تلاش برای پیشی گرفتن از یکدیگر و ورود به صنعت نفت ایران هستند، آخرین اخبار حکایت از این دارد که دور جدید مذاکرات شرکت ملی نفت ایران و یک شرکت معتبر اروپایی (شرکت لوک اوایل روسیه) در تهران به منظور توسعه میادین نفت و گاز و اجرای طرح‌های افزایش ضریب بازافت مخازن هیدروکربوری در تهران انجام شد که پیش‌بینی می‌شود در صورت توافق نهایی توسعه بلسوک اناران به این‌گونه نفتی روس‌ها واگذار شود.

البته گول‌های نفتی جهان همچون توتال فرانسه، انی ایتالیا و لوک اوایل روسیه در ظاهر، هرگونه بازگشت خود به صنایع نفت و گاز ایران را مشروط به تعلیق کامل تحریم‌ها اعلام کرده‌اند اما نه تنها آنها در پشت پرده در تلاش برای جلب نظر ایران هستند بلکه آغاز مذاکرات شرکت ملی نفت ایران با شرکت لوک اوایل روسیه، دیگر گول‌ها را به تکاپو واداشته است. تمام این اتفاقات نشان می‌دهد که لغو تحریم‌ها هرچند به نفع ایران است، اما به سود شرکت‌ها و کشورهای خارجی نیز هست و در حقیقت، آنها با تحریم نفت ایران، دچار “خودتحریمی” شده بودند و بیش از ایران متضرر می‌شده‌اند.

در این بین وحید ویگیت الکبروف مدیرعامل شرکت نفتی لوک اوایل اخیراً بار دیگر به منظور بازگشت به صنعت نفت ایران اعلام آمادگی کرده و گفته بود: لوک اوایل آماده است پس از لغو تحریم‌های آمریکا به بازار نفت ایران بازگردد. این مقام روس همچنین از آمادگی برای ادامه فعالیت در بلوک نفتی اناران خبر داده و تصریح کرده است: با لغو تحریم‌ها به طور مستقل طرح توسعه بلوک نفتی اناران را در مدار بهره برداری قرار خواهیم داد.

لوک اوایل دومین شرکت بزرگ نفتی در روسیه است که از نظر مالکیت ذخایر اثبات شده نفت و گاز پس از اکسون موبیل دومین شرکت بزرگ نفتی جهان هم به شمار می‌رود ضمن آنکه این گول نفتی روسها در بیش از ۴۰ کشور جهان فعالیت نفت و گازی دارد.

از سوی دیگر کریم زبیدی معاون مدیریت برنامه‌ریزی شرکت ملی نفت هم از مذاکره با یک شرکت معتبر اروپایی به منظور توسعه میدان‌های هیدروکربوری و پروژه‌های ازدیاد برداشت (IOR/EOR) خبر داد اما از اعلام نام این شرکت معتبر اروپایی خودداری کرده است. وی با اعلام اینکه این مذاکره ۲۹ بهمن ماه در ساختمان وزارت نفت در تهران انجام گرفته، گفته است: با توجه به توانمندی‌های این شرکت اروپایی و سابقه فعالیت آن در کشورهای همسایه و داخل مرزهای ایران، مذاکره این

شرکت با بخش‌های مختلف صنعت نفت به منظور حضور در پروژه‌های اکتشاف و همچنین نحوه انعقاد قراردادها و موضوع‌های حقوقی نیز در حال انجام است. به گفته این مقام مسئول تصمیم‌گیری درباره استفاده از توانمندی‌های این شرکت اروپایی بعد از بررسی فعالیت‌ها از سوی کارشناسان شرکت ملی نفت ایران و بازدید از محل شرکت در خارج از کشور، انجام می‌شود.

زبیدی تأکید کرده است: این شرکت اروپایی به زودی با مدیریت اکتشاف شرکت ملی نفت ایران در زمینه انجام مطالعات پتاسیل سنجی حوزه‌های اکتشافی نیز قرارداد همکاری امضا می‌کند. از سوی دیگر مدیریت اکتشاف شرکت ملی نفت ایران در حال نهایی‌سازی مواد قراردادی به منظور سپردن مطالعات زمین‌شناسی سطح الارضی، ساختمانی و ژئوشیمیایی به این شرکت اروپایی است.

هواپیما و خودرو مرون نفت

بلافاصله پس از اجرای گام نخست توافق ژنو در زمینه لغو تحریم‌ها علیه ایران، فایننشال در گزارشی به نقل از کارشناسان نوشت “لغو تحریم‌ها علیه ایران ۱۵ میلیارد دلار طی اسامال درآمد عاید ایران می‌کند و نفت و پتروشیمی نخستین بخشی هستند که از لغو تحریم‌ها منتفع می‌شوند.” علاوه بر نفت و پتروشیمی، کارشناسان به حوزه‌های دیگری نیز اشاره کردند که به واسطه لغو تحریم‌ها و از محل آزادسازی میلیارد‌ها دلار درآمد نفتی ایران با رشد و توسعه مواجه خواهند بود.

در همین باره، علی ماجدی معاون وزیر نفت در امور بین‌الملل نیز در گفت‌وگو با وال استریت ژورنال اظهار داشته است: “ایران احتمالاً از پول نفت خود پس از آزادسازی برای خرید ماشین‌آلات و قطعات یدکی هواپیما و صنعت خودروسازی استفاده خواهد کرد. آزادسازی دلارهای نفتی ایران، پنجره جدیدی از همکاری میان اتحادیه اروپا و آمریکا می‌گشاید و ممکن است ایران خرید سهام‌هایی در پالایشگاه‌های آسیایی به منظور انعقاد قراردادهای درآمدت نفتی را نیز در نظر بگیرد البته با تحریم‌های قبلی و موجود این کار مشکل بود. ما تلاش کردیم تا برای زمانی که تحریم‌های نفت ایران برداشته شود، آماده باشیم. این کاهش تحریم‌ها شامل صنایع هواپیمایی، خودروسازی و پتروشیمی بوده و همچنین چندین میلیارد دلار از درآمد‌های نفتی ایران نیز مطابق اعلام کشورهای مختلف، آزاد خواهد شد.”

در مجموع به نظر می‌رسد صنعت نفت ایران در آینده‌ای نزدیک و البته به مرور، شاهد روزهای درخشانی خواهد بود و “نفت ایران” بار دیگر به روزهای اوج خود بازمی‌گردد و لباس سفید بر قامت طلای سیاه ایران خواهد نشست.

”

گول‌های نفتی جهان همچون توتال فرانسه، انی ایتالیا و لوک اوایل روسیه در ظاهر، هرگونه بازگشت خود به صنایع نفت و گاز ایران را مشروط به تعلیق کامل تحریم‌ها اعلام کرده‌اند

”

عصبانیت آمریکا از تهاتر نفتی ۲۰ میلیارد دلاری ایران و روسیه

نفت، خون اتحاد ضد دلار

سیدشروین طاهری

آیا نفت ایران می تواند جنگ سرد میان فدراسیون روسیه و ایالات متحده آمریکا را داغ تر کند؟ قطعاً در شرایط فعلی که گاز صادراتی روسیه به اروپا دچار افت فشار سیاسی شده و گاز وعده داده شده توسط یانکی ها نیز صرفاً باد هوایی است که از دهان پرزیدنت اوباما خارج می شود، پاسخ مثبت است.

به شرکای تجاری مطمئن ساخته است. آخرین سفیر جمهوری اسلامی ایران نزد پولیتبورو اتحاد جماهیر شوروی حتی خوشبینی را از این فراتر می برد و پیش بینی می کند که مسکو اتحادیه اوراسیایی مطلوبش را که با ظهور کودتاچیان غربگرا در اوکراین برپادرفته می دید در خاورمیانه خواهد آزمود. تماس تلفنی روحانی و پوتین به قدری موثر و در عین حال برای غرب غیرمنتظره بوده که کنگره آمریکانگرانی عمیقش را از عملی شدن طرح مزبور ابراز داشته است. هیئت وزیران روسیه طرحی را ارائه داده اند تا خرید روزانه نیم میلیون بشکه نفت از ایران نه توسط شرکت معظم «روس نفت» (که نسبت به تحریم های احتمالی بین المللی حساس است) بلکه بواسطه یک شرکت جدید انجام شود که تنها در خود روسیه به ثبت می رسد.

طبیعی است واشنگتن اجرایی شدن این قرارداد را مغایر با تحریم های ایران بدانده ولی روسیه با این نظر آمریکا مخالف است. اما برای آن که آمریکایی ها بیشتر عصبانی شوند دو طرف توافق کرده اند دلار آمریکا را هم از مبادلات میان خود حذف کرده و روبل و ریال را جایگزین سازند. البته روزنامه کومرسانت معتبرترین نشریه اقتصادی اسلاو زبان از قول منتقدان طرح نوشته که با توجه به دوری ذخایر نفتی ایران از دریای

بالحاق شبه جزیره کریمه به روسیه طبق نقشه دوران شوروی و تزار، گویی تاریخ نیز به عقب بازگشته: واشنگتن و مسکو در یک بلوک بندی به سیاق جنگ سرد یکدیگر را تحریم می کنند، روس ها با وجود ذخایر عظیم سوخت های کربنی، نفت ایران را مانند شوروی سابق می خردند و تهران سعی می کند از شکاف سرباز کرده میان غرب و شرق در اوکراین، رخنه ای به آن سوی تحریم هایش ایجاد کند و تمامیت خواهی آمریکایی ها در توافقنامه ژنو با گروه ۱۵+۱ نادیده انگارد. در حالی که در فاز نخست این توافقنامه تنها ۸ میلیارد دلار از پول ایران از حساب های بلوکه شده خارج می شود، رفیق پوتین قصد دارد به یک باره ۲۰ میلیارد دلار نفت ایران را در سال تهاتر کند یا به عبارت دیگر وزارت انرژی روسیه خرید روزانه ۵۰۰ هزار بشکه یعنی به اندازه نیمی از تولید اسمی نفت ایران در شرایط تحریم را تضمین و ما به ازای آن اقلام استراتژیک مورد نیاز همسایه قدیمی را تامین کند. کل رقم مبادلات دو کشور در سال مالی گذشته ۵ میلیارد دلار بر آورد شده است و چنین جهشی مطمئناً نوید دهنده یک رویکرد سیاسی - اقتصادی جدید است. تحریم غربی روسیه در شرایطی که هنوز تحریم های ایران با برجا مانده است خود به خود دو متحد استراتژیک دو سوی خزر را تبدیل

خزر، تحویل این مقدار نفت به روسیه با دشواری همراه است و زیربنای لازم برای چنین کاری آماده نیست. همچنین جای این پرسش وجود دارد که حقیقتاً چرا یک غول صادرکننده سوخت های فسیلی که شاید بیش از ۵ برابر ایران تولید نفت دارد به این ۵۰۰ هزار بشکه در روز احتیاج دارد؟ نخست باید گفت که هنوز بسیاریند پالایشگاه های اروپایی که با نفت ایران سازگار اما در سال های اخیر از خرید آن محروم شده اند. دلیل اصلی تر را باید در بلندپروازی های بین المللی ولادیمیر ولادیمیروویچ پوتین جستجو کرد. اگر پطر کبیر راهیابی روس ها به آب های آزاد را وصیت کرد، چشم انداز تزار مدرن کرملین هم برای بزرگترین کشور جهان، ایجاد بزرگترین اتحادیه جهان با همان اتحادیه اوراسیایی در تلفیق با کشورهای قطب نوپای «بریکس» (که به جز روسیه شامل برزیل، چین، هند و آفریقای جنوبی است) خواهد بود. در این اتحادیه جهانی مفروض که به زعم او جلوی اقتصاد دلار و پوند و یورو خواهد ایستاد، روسیه هم نقش ستون فقرات را دارد و هم نقش خون. گستردگی این کشور و نقش ژئوپلیتیکش میان شرق و غرب ضامن شرط اول و نفت و گاز ضامن دومی است. کرملین نفت را خون اتحاد جدید می داند و مدت ها است صادرات سوخت به چین را در برنامه دارد اما این مهم بدون جلب رضایت قزاقستان در مسیر انتقال ممکن نیست. پس چه بهتر که خون پیشکشی روس ها به متحدانشان که همجوار آبهای گرم هستند از مجرای سنتی خلیج فارس و توسط دوستی به نام ایران مهیا شود.

”

طبیعی است واشنگتن اجرایی شدن این فراتر می برد و پیش بینی می کند که مسکو اتحادیه اوراسیایی مطلوبش را که با ظهور کودتاچیان غربگرا در اوکراین برپادرفته می دید در خاورمیانه خواهد آزمود. تماس تلفنی روحانی و پوتین به قدری موثر و در عین حال برای غرب غیرمنتظره بوده که کنگره آمریکانگرانی عمیقش را از عملی شدن طرح مزبور ابراز داشته است. هیئت وزیران روسیه طرحی را ارائه داده اند تا خرید روزانه نیم میلیون بشکه نفت از ایران نه توسط شرکت معظم «روس نفت» (که نسبت به تحریم های احتمالی بین المللی حساس است) بلکه بواسطه یک شرکت جدید انجام شود که تنها در خود روسیه به ثبت می رسد.

”

چرا رتبه ایران در شاخص آزادی اقتصادی ۵ پله سقوط کرد؟

افزایش آزادی اقتصادی با تقویت بخش خصوصی

زهرة فربزادگان

عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس با تشریح دلایل نزول ۵ پله ای رتبه ایران در شاخص آزادی اقتصادی در دنیا، گفت: آزادی اقتصادی در کشور به شکلی که ورود و خروج سرمایه ها و منابع و اطلاعات بدون هزینه در دسترس قرار گیرد، نیست در حالی که این موارد از مولفه های اثرگذار بر آزادی اقتصادی است.

یا خارج کردن بخش خصوصی از بازار اقتصادی در میزان آزادی اقتصادی تاثیر خیلی زیادی دارد. احمدی شاخص بعدی را بحث سرکوب مالی و قیمتی عنوان کرد و گفت: این شاخص به این موضوع می پردازد که آیا دولت در برنامه های مورد نظر خود سرکوب قیمتی را دنبال می کند یا خیر.

این نماینده مردم در مجلس نهم با تاکید بر اینکه تمام عناصر و موارد نامبرده شده به شاخص های آزادی فضای کسب و کار برمی گردد، گفت: متأسفانه ما از نظر دست یابی به این شاخصها و آزادی اقتصادی جایگاه خوبی نداریم و همیشه جزو رتبه های آخر گزارش بنیاد هریتیج هستیم

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس با اشاره به علت های بسته تر شدن اقتصاد ایران، افزود: متأسفانه ما اصلاح ساختاری و نهادی که به یک چیدمان خوب بازار - دولت بر می گردد را دنبال نکردیم بنابراین از نظر آزادی اقتصادی وضعیت خوبی نداریم.

احمدی اقتصاد ایران را یک اقتصاد پیچیده در تاروپود قوانین توصیف کرد و گفت: این قوانین شامل قوانین گمرکی، بانکی، صادراتی، وارداتی و قوانین مختلفی می شود که به جای آنکه زمینه و

”

یکی از شاخصهای آزادی اقتصادی به بودجه دولت و اینکه که دولت چه سهمی در بودجه ملی ما دارد مربوط می شود

”

این است که آیا دولت مخارجی که دارد مخارج حاکمیتی است یا اینکه این مخارج، مخارج تصدی گری است.

عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس با بیان اینکه بحث انضباط مالی در دولت عنصر مهم دیگر برای آزادی اقتصادی است، افزود: این مهم است که آیا دولت بودجه ای را که تنظیم می کند با کسری بودجه دنبال می کند یا از طریق درآمدهای تحقق یافته.

احمدی با یادآوری اینکه موضوع و عنصر بعدی اثرگذار بر آزادی اقتصادی بحث مالکیت در دولت و اینکه دولت در این زمینه چه ارتباطاتی با مردم دارد، است، تصریح کرد: شاخص دیگر که در گزارش های ارزیابی آزادی اقتصادی بنیاد هریتیج خیلی اهمیت دارد بحث بازار - دولت است.

نماینده مردم دهلران آبدانان، بدره و دره شهر در مجلس ادامه داد: میزان تلاش دولت برای وارد

علی محمد احمدی در واکنش به سقوط ۵ پله ای ایران از نظر شاخصهای اقتصادی که بر اساس گزارش بنیاد هریتیج اعلام شده است، افزود: گزارشی که همه ساله بنیاد هریتیج اعلام می کند بر اساس یک شاخص ترکیبی است که بحث آزادی اقتصادی را مشتمل بر چند عنصر می کند که مجموعه این عناصر به دولت برمی گردد.

نماینده مردم دهلران آبدانان، بدره و دره شهر در مجلس شورای اسلامی، یکی از این عناصر موثر در میزان آزادی اقتصادی را وضعیت بودجه دولت عنوان کرد و گفت: یکی از شاخصهای آزادی اقتصادی به بودجه دولت و اینکه که دولت چه سهمی در بودجه ملی ما دارد مربوط می شود. این نماینده مردم در مجلس با اشاره به اینکه ترکیب هزینه ای دولت عنصر موثر دیگر بر آزادی اقتصادی است، تصریح کرد: یکی از شاخصهای دیگری که بنیاد هریتیج بر اساس آن میزان آزادی اقتصادی کشورها را ارزیابی می کند

فضا را در اقتصاد باز کند روز به روز فضا را بسته تر می کند.

وی با یادآوری اینکه این نوع گزارش ها که عمدتاً از سوی بنیاد هریتیج اعلام می شود، تصریح کرد: این بنیاد از کانالهای مختلفی اطلاعات مورد نظر خود را می گیرد و بر اساس شاخص ترکیبی که به عناصر آن اشاره شد میزان آزادی اقتصادی کشورها را تعیین و رتبه آنها را اعلام می کند.

نماینده مردم دهلران، آبدانان، بدره و دره شهر در مجلس در پاسخ به این سوال که چه راهکارهایی می تواند آزادی اقتصادی ما را افزایش دهد، با تأکید بر اینکه در صورت انجام واقعی اصلاحات ساختاری میزان آزادی اقتصادی ارتقا پیدا خواهد کرد، گفت: چند سال است که ما می گوئیم اقتصاد بدون نفت و بر آن هم تأکید داریم اما آیا واقعاً به آن عمل کردیم و سهم بودجه عمومی دولت از کل بودجه ما کاهش پیدا کرده است؟

افزایش آزادی اقتصادی با تقویت بخش خصوصی

احمدی با طرح این سوال که آیا در این راستا واقعاً تعداد شرکتهای دولتی کاهش پیدا کرده است؟ ادامه داد: آیا واقعاً خصوصی سازی ما خصوصی سازی واقعی بوده است و واحدهای واگذار شده واقعاً به بخش خصوصی واقعی واگذار شده است.

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس با بیان اینکه نگاه کلی به این مولفه ها نشان می دهد آزادی اقتصادی در کشور ما مناسب نیست، گفت: آزادی اقتصادی در کشور به شکلی که ورود و خروج سرمایه ها و منابع باشد و اطلاعات بدون هزینه در دسترس قرار گیرد، نیست در حالی که این موارد از مولفه های اثرگذار بر آزادی اقتصادی است.

وی با تأکید بر اینکه وقتی در اقتصاد این شرایط حاکم باشد، بررسی هایی که انجام می شود حکایت از این دارد که ما موقعیت خوبی نداریم. تصریح کرد: احتمال دارد عده ای بگویند این مراکز و بنیادها که چنین گزارشهایی را اعلام

می کنند غربی هستند و نباید به تحلیل ها و آمار آنها بها داد.

احمدی با اشاره به اینکه شاید این تصور در مورد تعدادی از مراکز صحت داشته باشد، افزود: ما واقعیت های محیطی اقتصاد خودمان را دقیقاً می بینیم و این واقعیت ها به گونه ای است که ما نمی توانیم همه این آمارها را نادیده بگیریم و بگوئیم آزادی اقتصادی در کشور ما بالا است و یا اینکه سیاست های پولی و مالی ما به گونه ای است که بتواند روند طبیعی خود را دنبال کند.

تحریم ها از عوامل کاهش آزادی اقتصادی ایران

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس در پاسخ به این سوال که آیا تحریم های انجام شده علیه ایران بر کاهش یا افزایش آزادی های اقتصادی ما تأثیر دارد یا خیر؟ گفت: به طور طبیعی وقتی تحریم ها اعمال می شود، قدرت مانور بازار در اقتصاد، عرضه و تقاضا و مجاری عرضه و تقاضا محدود می شود.

نماینده مردم دهلران، آبدانان، بدره و دره شهر در مجلس با بیان اینکه وقتی تحریم ها شدید می شود وضعیتی پیش می آید که از آن به عنوان "اقتصاد در حال جنگ" یاد می کنند، تصریح کرد: در این شرایط عمدتاً سیاست هایی که به کار گرفته می شوند مصنوعی هستند، سیاست هایی مثل سرمایه گذاری در جاهای خاص، سهمیه بندی ها، توصیه به واردات یا صادرات کالاهای خاص.

احمدی با تأکید بر اینکه عمدتاً تحریم ها، ورود سرمایه ها را محدود می کند، افزود: با توجه بر تحریم های وارد شده به کشور، تمام این شرایط بر اقتصاد ما گذشت و حوزه هایی مانند نفت، گاز و انرژی که باریگر اقتصاد ما بودند تحت تأثیر تحریم ها قرار گرفت و باعث کاهش آزادی اقتصادی ایران شد.

تحلیل اقتصاد ترجیحی بر رقابتی از آزادی اقتصاد می کاهد

احمدی تأکید کرد: اگر دولت مجبور باشد که بابدور بخشنامه ها در حوزه های مالی، پولی،

گمرکی و ارز یک وضعیت ترجیحی به اقتصاد دهد، این شرایط باعث می شود فضا از حالت رقابتی خارج شده و سیاست های ما به جای اینکه رقابتی باشند عمدتاً ترجیحی شوند که این سیاست های ترجیحی درجه آزادی اقتصادی را کاهش می دهند. این نماینده مردم در مجلس نهم با تأکید بر اینکه به شکل ساختاری آزادترین اقتصادهای دنیا اقتصادهایی هستند که در گام نخست سهم بخش خصوصی در مقایسه با دولت پررنگتر باشد، گفت: ما اگر سیاست های اصل ۴۴ را به شکل اصولی نه به شکل شبه دولتی عملیاتی و اجرایی می کردیم زمینه برای حضور بخش خصوصی واقعی فراهم می شد.

احمدی با تأکید بر اینکه دولت تلاش کند قدرت مانور بخش خصوصی را بالا ببرد، افزود: راهکار دیگر برای آزادی اقتصادی این است که در حوزه های پولی و مالی تمام تلاش ها این باشد که عرصه را برای مانور بازار باز کنیم.

ثبات قوانین لازمه داشتن آزادی اقتصادی

نماینده مردم دهلران، آبدانان، بدره و دره شهر در مجلس با تأکید بر اینکه باید قوانین و مقرراتی که تنظیم می کنیم ثبات داشته باشند، گفت: آزادی اقتصادی زمانی اتفاق می افتد که ما در قوانین پولی، مالی و بانکی به اقتصاد ثبات دهیم.

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی گفت: برای ارتقای شاخص های آزادی اقتصادی باید در بحث اعطای مجوزها و فرانشیزها از اعطای مجوزها و فرانشیزهای دولتی پرهیز و بحث فضای کسب و کار را ترمیم کنیم. گفتنی است: بنیاد «هریتیج» در جدیدترین گزارش خود با نام «شاخص آزادی اقتصادی ۲۰۱۴» به بررسی آزادی فعالیت های اقتصادی در ۱۷۷ کشور جهان پرداخته است که بر اساس این گزارش، ایران با کاهش ۲.۹ واحدی نسبت به سال گذشته امتیاز ۴۰.۳ را از لحاظ شاخص آزادی اقتصادی به دست آورده و بسته تر شده است.

ایران سال گذشته امتیاز ۴۲.۲ را کسب کرده و در رتبه ۱۶۸ جهان قرار گرفته بود اما امسال با ۵ رتبه تنزل در جایگاه ۱۷۳ قرار گرفته است.

”

برای ارتقای

شاخص های

آزادی اقتصادی

باید در بحث

اعطای مجوزها

و فرانشیزها از

اعطای مجوزها

و فرانشیزهای

دولتی پرهیز و

بحث فضای کسب

و کار را ترمیم کنیم

”

ابداع فناوری جدید پالایش نفت خام از سوی متخصصان کشور

ایران به دانش فنی تولید قیر از نفت خام فوق سنگین دست یافت

■ ایمان خاکپور

داد: پژوهشگاه صنعت نفت آمادگی واگذاری این دانش فنی را به همه شرکت های سرمایه گذار داخلی و خارجی دارد.

ساخت نخستین پالایشگاه نفت خام فوق سنگین کشور در قشم

وی گفت: هم اکنون نخستین پالایشگاه نفت خام فوق سنگین، با طراحی پژوهشگاه صنعت نفت و با ظرفیت ۳۰ هزار بشکه در روز در قشم در دست احداث است. بیات از ثبت دانش فنی دیگری با عنوان آسفالتین زدایی حرارتی در پژوهشگاه صنعت نفت خبر داد و گفت: در این فرایند، ۹۰ درصد از آسفالتین و فلزات سنگین موجود در نفت خام به عنوان محصول فرعی جداسازی شده و قابلیت افزوده شدن به قیر و بهبود کیفیت آن را دارا است. وی با بیان اینکه این تکنولوژی در ادغام با تکنولوژی تاپینگ، بسیار سود آور است و برآورد می شود سرمایه آن در کمتر از دو سال بازگردد، یادآور شد: استفاده از تکنولوژی آسفالتین زدایی حرارتی با سرمایه گذاری ۵۰۰ تا ۷۰۰ دلاری به ازای هر بشکه نفت امکان پذیر است.

”

یجاد
فرآیندهای جدید
برای استفاده از
این نوع نفت خام،
وظیفه اصلی مراکز
علمی و تحقیقاتی
کشور از جمله
پژوهشگاه صنعت
نفت است

زدایی حرارتی از این دست فرآورده ها به شمار می رود و این نوع تکنولوژی ها با کمی سرمایه گذاری، سود اقتصادی قابل توجهی به دنبال دارد. بر اساس این گزارش، فرآیند تولید قیر با کیفیت از نفت خام های آسفالتینی که از ابتدا به فرآیند تاپینگ مشهور شد، امروزه طرفداران بسیاری در بازارهای بین المللی پیدا کرده و نفت خام فوق سنگین آسفالتینی که اواسط دهه ۸۰ میلادی از ارزش بسیار پایینی در بازار فروش نفت خام برخوردار بود، امروزه به ارزش واقعی خود رسیده است.

به گفته بیات، بر خلاف نفت خام سبک که برای تولید حداکثری فرآورده های میان تقطیر قابلیت دارد، نفت خام فوق سنگین آسفالتینی با محدوده API ۱۵ تا ۲۰، می تواند گزینه خوبی برای تولید قیر باشد، زیرا آسفالتین موجود در این نوع نفت خام، عامل بسیار موثری در بهبود کیفیت قیر است.

مسئول طرح صنایع پایین دستی پژوهشگاه صنعت نفت با اشاره به ثبت دانش فنی تولید قیر از نفت خام فوق سنگین آسفالتینی، ادامه

پژوهشگاه صنعت نفت موفق به ثبت دانش فنی تولید قیر از نفت خام فوق سنگین آسفالتینی شد.

مسئول طرح صنایع پایین دستی در پژوهشگاه صنعت نفت تصریح کرد: با توجه به منابع عظیم نفت خام های فوق سنگین آسفالتینی در کشور از جمله، نفت میدان های آزادگان و کوه موند، فرآورده های مناسب برای استفاده بهینه از این نوع نفت خام در پژوهشگاه صنعت نفت توسعه داده شده است. محمود بیات با بیان اینکه اغلب پالایشگاه های کشور و جهان بر اساس نفت خام های سبک با درجه API بالاتر از ۳۰ طراحی شده اند و قابلیت دریافت نفت خام های فوق سنگین آسفالتینی را ندارند، تصریح کرد: بر این اساس، ایجاد فرآورده های جدید برای استفاده از این نوع نفت خام، وظیفه اصلی مراکز علمی و تحقیقاتی کشور از جمله پژوهشگاه صنعت نفت است.

وی گفت: تکنولوژی های تاپینگ (تولید قیر از نفت خام فوق سنگین) و آسفالتین

ضوابط جدید صادرات قیر خریداری شده از بورس کالا

روح الله صادقی

اداره کل صادرات وزارت صنعت، معدن و تجارت "ضوابط و تشریفات صدور انواع قیر و محصولات پائین دستی قیر" را به گمرک ابلاغ کرد. در این ابلاغیه آمده است که:

به منظور شفاف نمودن نحوه تشریفات صدور انواع قیر (جامد، مایع، معدنی و محصولات پائین دستی قیر) ضمن لغو بخشنامه های صادره موارد تاکیدی بشرح ذیل جهت اقدام با رعایت مقررات و ضوابط مربوطه اعلام می گردد:

۱- ضوابط صدور قیر جامد خریداری شده از شرکت بورس کالای ایران:

کلیه صادرکنندگانی که قیر جامد را از شرکت بورس کالای ایران خریداری می نمایند صرفاً با ارائه گواهی خرید از رینگ صادراتی بورس کالا مجاز به صادرات می باشند.

انجام تشریفات صدور قیر جامد از کلیه گمرکات اجرایی بلامانع می باشد بدیهی است در زمان اظهار این محصولات، لازم است پس از اظهار کالا و اخذ اسناد مثبته (گواهی خرید از رینگ صادراتی بورس کالا و آنالیز محموله اظهاری از صاحب کالا از محموله با حضور ارزیاب و کارشناس نسبت به نمونه برداری اقدام و جهت تأیید نوع ماهیت کالای اظهاری (مطابقت نوع قیر اظهاری با مشخصات مندرج در گواهی رینگ صادراتی بورس) نظریه آزمایشگاه استاندارد اخذ و در صورت مطابقت نتیجه آزمایش با اظهار ذینفع و نیز مشخصات مندرج در گواهی خرید اقدام نمایند. تاکید می گردد نمونه فرم گواهینامه معاملات رینگ صادراتی بورس کالا که منقوش

به امضاء مهر برجسته (معرفی شده) می باشد (مطابق نمونه فرم پیوست بخشنامه ردیف ۱۴۹ مورخ ۸۹/۴/۱۶) که می بایستی پس از مهرور شدن به مهر استفاده شد ضمیمه اظهارنامه صادراتی مربوطه نگهداری گردد. ضمناً با توجه به ضوابط و مقررات دستورالعمل اجرایی رینگ صادراتی بورس کالا، در صورت هرگونه خرید توسط متقاضی، گواهی خرید از رینگ صادراتی نیز صرفاً به نام شخص خریدار صادر می گردد و هرگونه تغییر نام، واگذاری یا وکالت در امر خرید و فروش به سایر اشخاص (حقیقی و حقوقی) در خصوص گواهی های صادره امکان پذیر نمی باشد و صرفاً به استناد ماده ۱۶ دستورالعمل رینگ صادراتی بورس کالا ایران فروشنده می تواند کالا را به نام خود اظهار نماید. (بخشنامه ردیف ۲۳۵ مورخ ۹۲/۵/۲۱)

۲- ضوابط صادرات قیرهای معدنی جامد که حاوی درصدی نفت کوره (بعنوان حلال) می باشد و نیز قیر جامد بر پایه وکیوم باتوم (VB):

چنانچه محمولات مذکور در دمای معمولی محیط به صورت جامد باشند صدور محمولات فوق الذکر پس از اخذ پروانه بهره برداری معتبر واحد تولیدی که در آن نوع قیر درج شده باشد و نیز آنالیز محموله صادراتی از ذینفع و تأیید آزمایشگاه استاندارد مستقر در آن گمرک مبنی بر مطابقت آنالیز محموله اظهاری با آنالیز اظهار شده و تعیین نوع و میزان حلال و وکیوم باتوم به کار رفته در فرآوری محموله صادراتی با

”

با توجه به ضوابط و مقررات دستورالعمل اجرایی رینگ صادراتی بورس کالا، در صورت هرگونه خرید توسط متقاضی، گواهی خرید از رینگ صادراتی نیز صرفاً به نام شخص خریدار صادر می گردد

”

رعایت سایر مقررات مرتبط انجام گیرد. ضمناً ذینفع ملزم به ارائه فاکتور و بارنامه حمل معتبر مبنی بر خرید به قیمت بین المللی از شرکت پخش فرآورده های نفتی ایران و یا رینگ صادراتی بورس به میزان حلال و وکیوم باتوم مورد مصرف در تولید محصولات صادراتی خود خواهد بود. بدیهی است در خصوص قیرهای معدنی که به صورت کلوخه های معدنی و پودر می باشد پس از ارسال نمونه به آزمایشگاه استاندارد جهت تعیین ماهیت محموله اظهاری و انطباق نتیجه با اظهار ذینفع مشمول دستورالعمل اصلاحی ستادمرکزی مبارزه با قاچاق (موضوع بخشنامه ردیف ۷۷ سال ۸۸) نمی باشد و انجام تشریفات صدور آن از کلیه گمرکات اجرایی امکانپذیر است.

۳- محصولات پائین دستی قیر (نظیر عایق رطوبتی و ایزوگام):

صادرات این محصولات مستلزم ارائه گواهی خرید از رینگ صادراتی بورس کالا به میزان قیر به کار رفته در تولید محموله های صادراتی می باشد. در صورتیکه قیر مورد استفاده در محصولات مزبور از واحدهای تولیدی تهیه گردد ضروریست اصل گواهی خرید مواد اولیه خریداری شده از مراجع رسمی (به قیمت بین المللی) مورد مصرف در تولید آن محصول از واحد تولیدی (فروشنده) اخذ و به گمرک ارائه گردد. ضمناً در زمان اظهار این محصولات علاوه بر اخذ گواهی های خرید، صاحب کالا موظف به ارائه آنالیز محموله اظهاری خود می باشد که پس از ارسال نمونه به آزمایشگاه استاندارد می بایستی علاوه بر تعیین ماهیت کالا، درصد و نوع قیر مورد مصرف در تولید کالای اظهاری استعلام و در صورت مطابقت کالا با اسناد ارائه شده با رعایت مقررات و ضوابط مربوطه اقدام نمایند.

تاکید میگردد:

چنانچه محموله های موضوع بند ۱ و ۲ در دمای معمولی محیط به صورت مایع باشد مشمول دستورالعمل ستاد (موضوع بخشنامه ردیف ۷۷ سال ۸۸) می باشد.

در مراحل ارزیابی دقت شود تا از عدم جاسازی گازوئیل و سایر کالا هادر ظروف حاوی قیر اطمینان حاصل گردد و از پذیرش درخواست ارزیابی در محل و حمل یکسره در خصوص قیر اجتناب شود. ضمناً اظهارنامه های مربوطه در سیستم انتخاب مسیر اظهارنامه های صادراتی الزامیه مسیر قرمز هدایت گردند.

صادرات فرآورده‌های گازی متحول می‌شود

ایران و آینده بازار ال پی جی اروپا

■ مهدی اسپندیاری *

تولید سرمایه داران قدرتمند پیش رود می‌تواند روند پویایی‌اش را سریع‌تر طی کند. با توجه به تجربه کشورهای چون مکزیک در این عرصه می‌توان امیدوار بود راهی که به سوی باز شدن درها به سوی دانش فنی روز جهان است منجر به ارتقای سطوح کیفی و کمی محصولات هیدروکربن به خصوص ال پی جی شود.

بازارهای جهانی ال پی جی بر اساس گزارش‌های منتشر شده روند ثابتی از تقاضا و البته تغییری در عرضه را در طول سال ۲۰۱۳ پیش سر گذاشته‌اند. به طوری که سال ۲۰۱۲ به دلیل کمبود عرضه قیمت ال پی جی در بازار آسیا با نوساناتی همراه بود در سال کاری ۲۰۱۳-۲۰۱۴ به دلیل بازگشت ایران به بازار و همچنین عرضه ال پی جی کانادا و آمریکا قیمت این محصول ثابت باقی مانده و حتی کاهش یافته است. با ورود شرکت‌های خارجی به عرصه سرمایه‌گذاری در صنایع پایین دست ایران از جمله ال پی جی ایران می‌تواند به جز شرق آسیا افق‌های

»

سال ۲۰۱۲
به دلیل کمبود
عرضه قیمت ال
پی جی در بازار
آسیا با نوساناتی
همراه بود در سال
کاری ۲۰۱۳-۲۰۱۴
به دلیل بازگشت
ایران به بازار و
همچنین عرضه
ال پی جی کانادا
و آمریکا قیمت
این محصول ثابت
باقی مانده و حتی
کاهش یافته است

»

می‌کنند. حسن روحانی رئیس‌جمهور ایران در اجلاس اقتصادی داووس از سرمایه‌گذاران خارجی و شرکت‌های بزرگ نفت - گاز دعوت کرد وارد بازار ایران شوند. این بازار دارای خاصیت‌های متنوعی است. از منابع عظیم زیرزمینی تا راه‌های ارتباطی، نیروهای متخصص و زیرساخت‌هایی که برای ورود به بازارهای جهانی آمادگی دارند. در همین حال نباید از نظر دور داشت که پس از هشت ماه توقف صادرات ال پی جی از تابستان ۲۰۱۳ با ورود به بازارهای جهانی به مقصد‌های تایلند و کره جنوبی از سر گرفته شد. این صادرات با قدرت ادامه دارد و البته نیازمند فن آوری‌های روز دنیاست که شرکت‌های خارجی می‌توانند با به اشتراک گذاری دانش فنی کمک‌شایانی به فعالان ایرانی کنند. عرصه صنایع پایین دست محصولات خانواده هیدروکربن‌ها از جمله مواردی است که باید در آرایش بازیگران آن دقت کرد. این آرایش هر چه به سوی خصوصی سازی بیشتر و البته ورود سرمایه‌های بزرگ و

جهان به سوی فن آوری‌های نوین پیش می‌رود. در این میان صنایع نفت و گاز نیز از این پیشرفت فن آوری عقب نیافتاده و خود را با فن آوری‌های روز همراه می‌کنند. صنایع بزرگی چون گاز در این عرصه با بهره‌گیری از فن آوری‌های نو توانسته‌اند روند رسیدن محصولات به بازارهای مصرف را تسریع و همچنین کم هزینه‌تر کنند. ال پی جی محصولی است که به سرعت توانست در بازارهای جهانی جایگاه ویژه‌ای برای خود بیابد و کشورهای دارای منابع غنی گاز جهانی مانند جمهوری اسلامی ایران نیز به سرعت به عرصه دولت‌های پیوسته‌اند که از چنین فن آوری‌های برای توسعه بازارهای صادراتی خود بهره می‌گیرند.

در حال حاضر مباحثی در خصوص ایجاد بازارهای جدید برای گاز ایرانی مطرح است که یکی از مقاصد آن فرانسه ارزیابی می‌شود. گاز ایران تا فرانسه بدون خط لوله؟ این مساله‌ای است که بسیاری آن را دیده تردید نگاه

خبر خوش مالیاتی برای صادرکنندگان بخشنامه‌های صادراتی عطف به ماسبق می‌شوند

با اشاره به این که سازمان‌های صنعت، معدن و تجارت استان‌ها در این زمینه از صادرکنندگان حمایت می‌کنند، گفت: از آنجایی که رسماً از سوی سازمان توسعه تجارت اعلام شده است که این دو بخشنامه عطف به ماسبق می‌شود، سازمان‌های صنعت، معدن و تجارت می‌توانند از فعالیت‌های تجاری صادرکنندگان استعلام گرفته و با تهیه مدارک لازم با دارایی و سازمان‌های مالیاتی استان‌ها در این باره تفاهم کنند. آخرین فهرست آزمایشگاه‌های تایید صلاحیت شده جهت تعیین ماهیت فرآورده‌های نفتی اعلام شد. در اطلاعیه اداره کل دفتر صادرات وزارت صنعت، معدن و تجارت در این باره آمده است: موضوع اعلام فهرست آزمایشگاه‌های مورد تأیید سازمان ملی استاندارد جهت تعیین ماهیت فرآورده‌های نفتی، به پیوست تصویر نامه شماره ۹۲/۳۸۳۱/ص مورخ ۹۲/۸/۱۹ معاونت پیشگیری و هماهنگی سازمانها و استانهای ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز به انضمام یک برگ شامل آزمایشگاه‌های مورد تأیید سازمان ملی استاندارد ایران جهت انجام آزمایش نمونه‌های فرآورده‌های نفتی صادراتی ارسال میگردد. خواهشمند است در خصوص آیت‌ها و مشخصات مورد نیاز که می‌بایستی در تعیین ماهیت نمونه فرآورده نفتی از آزمایشگاه‌های مربوطه استعلام گردد مطابق بخشنامه ردیف ۱۸۵ مورخ ۹۰/۶/۱۳ با رعایت مقررات و ضوابط مربوطه از جمله دستورالعمل اصلاحی ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز اقدام لازم معمول نمایند. مقتضی است دستور فرمائید مراتب را به کلیه گمرکات واحدهای تابعه نیز ابلاغ نموده و بر حسن اجرای امر نظارت مستمر معمول دارند.

عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی تهران گفت: براساس اعلام رسمی سازمان توسعه تجارت، لغو بخشنامه‌های ایفای تعهدنامه ارزی و عدم معافیت مالیاتی صادرکنندگان عطف به ماسبق می‌شود و صادرکنندگان در صورت بروز هر مشکلی در این رابطه باید به سازمان‌های صنعت، معدن و تجارت استان خود مراجعه کنند. محسن حاجی‌بابا افزود: البته هر چند در برخی از حوزه‌های مالیاتی در استان‌های کشور درباره این موضوع به طور سلیقه‌ای عمل می‌شود اما سازمان توسعه تجارت به این موضوع ورود کرده و عطف به ماسبق شدن آن را صراحتاً اعلام کرده است. وی با بیان این که این واقعیت است که در تمام حوزه‌های دولتی که با بخش خصوصی طرف است رفتارهای سلیقه‌ای وجود دارد تصریح کرد: این موضوع به دلیل ناهماهنگی‌های موجود است و سلیقه‌ای رفتار کردن سازمان‌های دولتی همواره آسیب‌هایی را به بخش خصوصی وارد کرده است. این عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی تهران با تأکید بر این که براساس اعلام سازمان توسعه تجارت همان طور که این دو بخشنامه در زمان صدورشان در دولت دهم عطف به ماسبق می‌شد لغو آنها نیز عطف به ماسبق می‌شود گفت: صادرکنندگان در استان‌های مختلف می‌توانند در صورت بروز هر مشکلی به سازمان‌های صنعت، معدن و تجارت همان استان مراجعه کنند. به گفته وی، سازمان‌های صنعت، معدن و تجارت استان‌ها می‌توانند با تکیه بر تأکید سازمان توسعه تجارت بر عطف به ماسبق شدن این بخشنامه‌ها با سازمان‌های مالیاتی استان‌ها مذاکره کنند. حاجی‌بابا در پایان

»

صادرکنندگان
در استان‌های
مختلف می
توانند در صورت
بروز هر مشکلی
به سازمان‌های
صنعت، معدن
و تجارت همان
استان مراجعه
کنند

»

روشنی را در بازارهای اروپا جست‌وجو کند. بر اساس آمارهای که از سال ۲۰۱۲ وجود دارد کره جنوبی ۳۷ درصد از آل پی جی وارداتی خود را از ایران تأمین می‌کرده است. این رقم بر اساس تحریم‌ها در سال ۲۰۱۳ کاهش یافت اما آنچه در سال ۲۰۱۴ باید انتظار آن را داشت افزایش قابل ملاحظه صادرات آل پی جی است. این بازار برای ایران بازاری با مشکلات اندک و سودآور خواهد بود. از این طریق گاز ایران می‌تواند کتری‌های چای فرانسوی را گرم کند و کشتی‌های غول پیکر ایرانی آل پی جی را به بنادر اروپایی برسانند. این وضعیت با توجه به حذف بخش اول تحریم‌های مرتبط با صنایع آل پی جی که شامل بیمه و صنایع کشتی است رو به بهبودی خواهد رفت. در سال ۲۰۱۲ روند صادرات آل پی جی ایران ماهیانه چیزی حدود ۲۷۵۰۰۰ تا ۳۲۵۰۰۰ تن یا نزدیک به ۴ میلیون تن در سال بود به طوری که ایران، گاز مایع خود را در شش کشتی بزرگ به بازارهای جهانی عرضه می‌کرد. اما همه چیز اکنون در حال تغییر است. سال ۲۰۱۴ را می‌تواند به چرخیدن در بر پاشنه ایران تعبیر کرد. صنایع آل پی جی ایران نیازمند دانش نوین و حضور در بازارهای تازه‌ای است که می‌توانند آینده این صنعت را رغم بزنند. * دبیرکل اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران

بررسی جامع وضعیت انرژی و ذخایر نفت و گاز در عراق و اقلیم کردستان

بازار کردستان عراق را جدی بگیریم

■ پیمان جنوبی

کننده بزرگ جهان در مجموع تولید مایعات نفتی بود. این کشور دارای بزرگترین ذخایر اثبات شده نفت خام جهان پس از عربستان سعودی، ونزوئلا، کانادا و ایران است.

تنها بخشی از میدانهای شناخته شده عراق در حال توسعه هستند و سرزمین عراق ممکن است یکی از معدود مکانهایی باشد که منابع هیدروکربنی شناخته شده آن به طور کامل مورد بهره‌برداری قرار نگرفته است.

علی‌رغم داشتن ذخایر بزرگ اثبات شده نفت خام، افزایش تولید نفت عراق به دلیل محدودیت در زیرساختها و اختلافات سیاسی موجود در این کشور با کندی پیش می‌رود.

بخش انرژی عراق به شدت وابسته به نفت است به طوری که بیش از ۹۰ درصد از انرژی مورد نیاز این کشور از طریق نفت (برآورد ۲۰۱۰) و مابقی آن از طریق منابع دیگری مانند گاز طبیعی و برق آبی تامین می‌شود.

(نمودار شماره ۲)

عراق در حال حاضر توسعه ذخایر نفت و گاز خود را پس از سالها تحریم و جنگ آغاز کرده است، موضوعی که نیازمند توسعه زیرساختهای لازم برای بالفعل کردن پتانسیلهای موجود در صنعت نفت و گاز این کشور است.

در این گزارش سعی شده تا با مروری به بخشهای مختلف انرژی در عراق، وضعیت کنونی و چشم‌انداز آینده این کشور در بخش نفت و گاز مورد بررسی قرار گیرد. عراق با نام رسمی جمهوری عراق، کشوری در خاورمیانه و جنوب غربی آسیا است. پایتخت عراق شهر بغداد است. این کشور از جنوب با عربستان سعودی و کویت، از غرب با اردن و سوریه، از شرق با ایران و از شمال با ترکیه همسایه است. عراق در منطقه جنوب خود، مرز آبی کوچکی با خلیج فارس دارد.

”

حجم کل صادرات عراق در سال ۲۰۱۲، چیزی بالغ بر ۹۳،۹۱ میلیارد دلار و واردات این کشور حدود ۵۶،۸۹ میلیارد دلار اعلام شده است. در این سال بالغ بر ۸۴ درصد از مجموع کل صادرات عراق را نفت خام تشکیل داده است.

”

چیزی بالغ بر ۹۳،۹۱ میلیارد دلار و واردات این کشور حدود ۵۶،۸۹ میلیارد دلار اعلام شده است. در این سال بالغ بر ۸۴ درصد از مجموع کل صادرات عراق را نفت خام تشکیل داده است.

درآمدهای بودجه عراق در سال ۲۰۱۲، بالغ بر ۱۰۳،۴ میلیارد دلار و مصارف بودجه ای آن ۸۸،۳۴ میلیارد دلار اعلام شده و بدهی خارجی این کشور تا ۳۱ دسامبر ۲۰۱۲، حدود ۵۰،۲۶ میلیارد دلار گزارش شده است.

درآمدهای بودجه عراق در سال ۲۰۱۲، بالغ بر ۱۰۳،۴ میلیارد دلار و مصارف بودجه ای آن ۸۸،۳۴ میلیارد دلار اعلام شده و بدهی خارجی این کشور تا ۳۱ دسامبر ۲۰۱۲، حدود ۵۰،۲۶ میلیارد دلار گزارش شده است.

(نقشه شماره یک)

کشور عراق در سال ۲۰۱۲، هشتمین تولید

مساحت عراق حدود ۴۳۸ هزار کیلومتر مربع (حدود یک چهارم ایران) است. جمعیت عراق حدود ۳۲ میلیون نفر (آمار ۲۰۱۳) است. عرب‌ها ۷۵ درصد-۸۰ درصد، کردها ۱۵ درصد-۲۰ درصد، ترکمن و آشوریان و غیره حدود ۵ درصد از جمعیت عراق را تشکیل می‌دهند. همچنین حدود ۶۰ درصد-۶۵ درصد مردم عراق شیعه، ۳۲ درصد-۳۷ درصد سنی و ۳ درصد مسیحی و پیروان سایر ادیان هستند.

تولید ناخالص داخلی عراق در سال ۲۰۱۲ با رشد ۸،۴ درصدی، بالغ بر ۲۱۲،۵ میلیارد دلار گزارش شده است. در این سال، بخش کشاورزی ۳،۴ درصد، بخش صنعت ۶۴،۹ درصد و بخش خدمات ۳۱،۷ درصد از سهم تولید ناخالص داخلی این کشور را به خود اختصاص داده است. حجم کل صادرات عراق در سال ۲۰۱۲،

گفت: میانگین تولید نفت عراق در سال جاری شاید بیش از سه میلیون بشکه در روز باشد که این رقم نسبت به سال ۲۰۱۲ افزایش داشته است و تا اواخر امسال نیز احتمالاً به سطح ۳,۵ میلیون بشکه در روز برسد.

مشکلات امنیتی و زیرساختی در عراق سبب شده است تا این کشور از هدف اولیه تولید روزانه ۳,۷ میلیون بشکه ای نفت در سال ۲۰۱۳ و پیش بینی رشد روزانه ۷۰۰ هزار بشکه در این سال عقب بماند.

غضبان اظهار کرد: چنانچه همه این مسائل مانند ضررها و خسارت های به وجود آمده به دلیل خرابکاری ها در خط لوله صادرات نفت عراق و متعهد نبودن اقلیم کردستان عراق به وظایف خود را در نظر بگیرید، متوجه می شوید که چرا برنامه تولید و صادرات نفت عراق در سال ۲۰۱۳ محقق نشده است.

وی گفت: چنانچه همه مشکلات زیرساختی و سیاسی عراق حل و فصل شود، تولید نفت عراق در سال ۲۰۱۴ می تواند به چهار میلیون بشکه در روز برسد و از رکورد تولید ۳,۸ میلیون بشکه ای عراق در سال ۱۹۷۹ فراتر رود، اما چنین کاری دور از انتظار است.

غضبان اعلام کرد: تولید روزانه چهار میلیون بشکه نفت یک هدف چالش بر انگیز است اما میانگین تولید روزانه ۳,۵ میلیون بشکه در این سال واقعی تر خواهد بود.

برنامه های توسعه ای

عراق برنامه های بلند پروازانه ای را برای توسعه میادین نفتی و افزایش تولید نفت خود در نظر گرفته است.

با وجود فقدان قانون هیدروکربنی، وزارت نفت عراق قراردادهای بلندمدتی را در طی نوامبر سال ۲۰۰۸ و می ۲۰۱۰ با شرکت های بین المللی نفت به امضا رسانده است.

در فاز اول، شرکتها پیشنهادهایی را برای توسعه بیشتر میادینهای نفتی عظیم عراق که در حال حاضر در حال تولید هستند را داده اند.

(IEA)، ذخایر اثبات شده نفت واقع در منطقه کردستان عراق (حکومت اقلیم کردستان) بالغ بر ۴ میلیارد بشکه است. با این حال فعالیتهای اکتشافی در این منطقه به طور چشم گیری در حال انجام شدن است و حکومت اقلیم کردستان مدعی است ذخایر اثبات نشده نفت این منطقه می تواند بالغ بر ۴۵ میلیارد بشکه باشد.

تولید

بر اساس گزارش مرکز مطالعات انرژی آمریکا، تولید نفت خام عراق در سال ۲۰۱۲ به طور متوسط ۳ میلیون بشکه در روز گزارش شده است. حدود سه چهارم تولید نفت عراق از میادین جنوبی این کشور و باقیمانده آن، در درجه اول از میادین شمالی در نزدیکی کرکوک استخراج می شود. اکثر تولید نفت عراق مربوط است به سه میدان عظیم کرکوک، رمیلی شمالی در جنوب عراق و رمیلی جنوبی.

تولید نفت در منطقه شمال عراق توسط دولت منطقه ای کردستان (اقلیم کردستان)، به دلیل برخی اختلافات با دولت مرکزی دارای نوسان است، اما ارزیابی های مستقل توسط Middle East Economic Survey، FACTS Global Energy نشان دهنده آن است که ظرفیت تولید نفت خام در حکومت اقلیم کردستان می تواند تا پایان سال ۲۰۱۳ به حدود ۴۰۰ هزار بشکه در روز برسد.

به گزارش خبرگزاری رویترز در ۲۳ اکتبر ۲۰۱۳، سمیر غضبان، رئیس کمیته مشاوره به شورای وزیران عراق گفته است: انتظار می رود تولید نفت عراق در سال ۲۰۱۴ میلادی در پی افزایش تولید از میدان مجنون به وسیله کنسرسیومی به رهبری شرکت انگلیسی-هلندی شل، میدان قراف به وسیله شرکت پتروناس مالزی و میدان حلفایه به وسیله شرکت پتروچاینا، با حداقل افزایش روزانه ۵۰۰ هزار بشکه، به میانگین روزانه سه میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه برسد. وزیر نفت پیشین عراق و کاندیدای عراق برای احراز پست دبیر کلی اوپک

نتایج دور اول مناقصه ها در ۲۹ و ۳۰ ژوئن ۲۰۰۹

نتایج دور اول مناقصه ها در ۲۹ و ۳۰ ژوئن ۲۰۰۹					
میدان	ایران/روها	تولید در ۲۰۰۹ به ۱۰۰۰ بشکه در روز	هدف تولید به ۱۰۰۰ بشکه در روز	افزایش تولید به ۱۰۰۰ بشکه در روز	ذخایر میدان به میلیارد بشکه
رومالیا	BP, CNPC	۱۰۰۰	۲۸۵۰	۱۸۵۰	۱۷.۸
*قرنه غربی / فاز ۱	ExxonMobil, Shell	۲۷۰	۲۳۲۵	۲۰۵۵	۸.۶
زبیر	Eni, Occidental, kogas	۲۰۵	۱۲۰۰	۹۹۵	۴.۰
میساب	CNOOC, TPAO	۸۶	۴۵۰	۳۶۴	n/a
مجموعه دور اول توسعه		۱۵۶۱	۶۸۲۵	۵۲۶۴	بیشتر از ۳۰

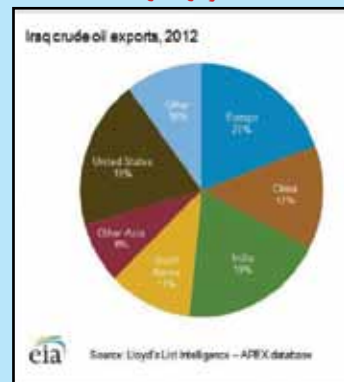
Survey, Iraq Ministry of Oil. Sources: Special Inspector General for Iraq Reconstruction, Middle East Economic

* از اگستون موبیل، خواسته شد تا بین این پروژه و پروژه های خود در حکومت اقلیم کردستان یکی را انتخاب کند.

(نقشه شماره یک)

(نمودار شماره ۲)

بر اساس تخمینهای اعلام شده از سوی معاون نخست وزیر عراق در بخش انرژی، برای رسیدن به اهداف در نظر گرفته شده در تولید، زیرساختهای انرژی عراق نیازمند سرمایه گذاری سالانه بالغ بر ۳۰ میلیارد دلار است.

نفت

برابر گزارش منتشره از سوی مجله بین المللی نفت و گاز (Oil and Gas Journal) در ژانویه ۲۰۱۳، عراق برآورد خود را از ذخایر نفتی اثبات شده اش از ۱۱۵ میلیارد بشکه در سال ۲۰۱۱ به ۱۴۱ میلیارد بشکه در سال ۲۰۱۲ افزایش داده است.

بیشتر منابع شناخته شده عراق در مناطق شیعه نشین جنوب و منطقه قومی کرد در شمال متمرکز شده اند و مقداری از منابع نیز در کنترل اقلیت سنی در مرکز عراق قرار دارند. اکثر ذخایر نفت و گاز عراق در کمربندی در امتداد کناره شرقی این کشور واقع شده است.

بالغ بر ۶۰ درصد از ذخایر اثبات شده نفت عراق در پنج میدان عظیم (با ذخایری بالغ بر ۵ میلیارد بشکه نفت خام) در جنوب این کشور قرار دارد و حدود ۱۷ درصد دیگر نیز در در شمال عراق و در نزدیکی کرکوک، موصل و خانقین قرار گرفته است.

برابر تخمین های آژانس بین المللی انرژی

در فاز دوم، قراردادهایی برای توسعه میادین نفتی که در حال حاضر اکتشاف شده اند ولی به طور کامل توسعه نیافته اند و یا به تولید تجاری نرسیده اند، امضا شده است.

نتایج دور دوم مناقصه ها در ۱۱ و ۱۲ دسامبر ۲۰۰۹

نتایج دور دوم مناقصه ها در ۱۱ و ۱۲ دسامبر ۲۰۰۹

میدان	ایرانورها	تولید در ۲۰۰۹ به ۱۰۰۰ بشکه در روز	هدف تولید به ۱۰۰۰ بشکه در روز	افزایش تولید به ۱۰۰۰ بشکه در روز	ذخایر میدان به میلیارد بشکه
*قرنه غربی / فاز ۲	Lukoil, Statoil	0	1800	1800	12.9
مجنون	Shell, Petronas	55	1800	1745	12.6
حلقه	total, CNPC, Petronas	3	535	532	4.1
قراق	Petronas, JAPEx	0	230	230	0.8
بدر	Gazprom, KOGAS, Petronas, TPAO	0	170	170	0.1
Qaiarah	Sonangol	2	120	118	0.9
نجمه	Sonangol	0	110	110	0.9
مجموعه دور دوم توسعه		60	4765	4705	32.3

Survey, Iraq Ministry of Oil Sources: Special Inspector General for Iraq Reconstruction, Middle East Economic

* استات اوپل در ماه مارس ۲۰۱۲ از این پروژه خارج شد.

قراردادهای امضا شده برای هر دو فاز، در مجموع، میدان های نفتی با ذخایر اثبات شده بیش از ۶۰ میلیارد بشکه را پوشش داده است. در صورت عملیاتی شدن برنامه های توسعه ای بلند پروازانه میادین مورد نظر، قرا است کل

نتایج دور چهارم مناقصه ها در ۳۰ و ۳۱ دسامبر ۲۰۱۲

نتایج دور چهارم مناقصه ها در ۳۰ و ۳۱ دسامبر ۲۰۱۲

بلوک	ایرانورها	هیدرو کربن	موقعیت
بلوک ۸	Pakistan Petroleum	نفت / گاز	شرق مرکزی عراق، در ۱۱۰ کیلومتری شرق بغداد
*بلوک ۹	Kuwait Energy, DragonOil, TPAO	نفت	جنوب عراق، در ۲۰ کیلومتری شمال بصره
بلوک ۱۰	Lukoil, Inpex	نفت	جنوب عراق، جنوب غربی ناصریه
بلوک ۱۲	Bashneft, Premier	نفت	بین نجف و المنشی

* Source: Middle East Economic Survey, Iraq Ministry of Oil

* دولت عراق با TPAO قرارداد امضا نکرده است و احتمالاً کویت انرژی جایگزین آن خواهد شد.

به گزارش رویترز، شرکت های نفتی بین المللی به دلیل جذاب نبودن شرایط قراردادهای نفتی عراق از دور چهارم مناقصه های نفتی این کشور استقبال چندانی نکردند و این دور از مناقصه ها تنها سه برنده داشت.

عراق پیش از این، دو دور مناقصه نفتی و یک دور مناقصه گازی برگزار و در آنها حق امتیاز توسعه و برداشت از ۱۲ میدان نفتی و ۳ میدان گازی را به شرکت های بین المللی نفتی واگذار کرده است.

ظرفیت پالایشی

این بخش شامل پالایشگاه هایی است که در مالکیت و کنترل دولت عراق است. بر اساس ارزیابی های شرکت بی بی در سال ۲۰۱۲، ظرفیت پالایشی اسمی عراق برابر با ۹۲۴ هزار بشکه در روز است. هر چند از آنجایی که در اکثر مواقع ظرفیت موثر کمتر از ظرفیت اسمی است، در این خصوص برآوردهای متفاوتی اعلام شده است.

پالایشگاه های جدید در عراق

دولت عراق طی سالهای اخیر به منظور تأمین کمبود منابع سوختی و افزایش ظرفیت پالایشگاه های خود، سرمایه گذاری های بیشتری را با اعمال شرایطی مناسب برای فعالیت شرکت های بین المللی فعال در حوزه پالایشگاهی، برنامه ریزی کرده است. عراق در نظر دارد ظرفیت پالایش نفت خود را به ۱٫۵ میلیون بشکه در روز افزایش دهد. در سال ۲۰۰۹، دولت عراق قراردادهایی را به منظور طراحی ۴ پالایشگاه جدید با سرمایه گذاری ۲۴٫۵ میلیارد دلار را به عنوان بخشی از برنامه دولت برای جبران کمبود مواد سوختی و افزایش ظرفیت پالایشی به امضا رساند که بر اساس پیش بینی های این ۴ پالایشگاه تا ۷۴۰ هزار بشکه در روز به ظرفیت پالایشی عراق خواهند افزود. به علاوه، این کشور دارای مجموعه ای از پالایشگاه ها است که دولت عراق درصدد توسعه و تقویت توان پالایشی آنها است.

اولین قرارداد، مربوط به طراحی پالایشگاه الناصریه با ظرفیت ۳۰۰ هزار بشکه در روز است که در ژانویه ۲۰۰۹ توسط شرکت Foster Wheeler به ثبت رسید. پس از آن شرکت فرانسوی Technip نیز توانست برنده دومین قرارداد احداث پالایشگاه، یعنی پالایشگاه «هندیه» با ظرفیت تولید ۱۴۰ هزار بشکه در روز در منطقه مرکزی عراق، نزدیک جاده اصلی کربلا-نجف در جنوب بغداد، شود. سومین و چهارمین پالایشگاه نیز هرکدام با ظرفیت تولید ۱۵۰ هزار بشکه در روز مربوط به استانهایی کرکوک در شمال و میسان در جنوب عراق است که شرکت Stone & Webster برنده قرارداد طراحی پایه (FEED) آنها شد.

۹۹

عراق دو دور مناقصه نفتی و یک دور مناقصه گازی برگزار و در آنها حق امتیاز توسعه و برداشت از ۱۲ میدان نفتی و ۳ میدان گازی را به شرکت های بین المللی نفتی واگذار کرده است

۹۹

میدان های نفتی و بنادر عراق و ناکافی بودن زیرساخت ها، مانع صدور مداوم و پایدار نفت عراق شده است و پالایشگاه های آسیایی در حال دست و پنجه نرم کردن با تردیدها درباره عرضه نفت این کشور هستند. عراق کشوری است که لازم است زیرساختهای فرسوده انرژی خود را توسعه و تولید نفت خود را افزایش دهد تا بتواند موقعیت خود را به عنوان یک تولید کننده مهم نفت در جهان به ثبت برساند. این در حالی است که مشکلات و محدودیتهای گلوگاه های صادرات نفت این کشور و حملات تخریبی به تاسیسات و خطوط لوله صادرات نفت از کرکوک به ترکیه، مانع از دستیابی بغداد به اهداف تولید تعیین شده در سال ۲۰۱۳ شده است.

بر اساس قراردادهای امضا شده، سال ۲۰۱۷ سال رسیدن به اهداف فوق در نظر گرفته شده است. هر چند در بررسی های مجدد، عراقیها در اهداف تولید خود تجدید نظری کرده اند و گویا به افزایش ظرفیت تا ۹٫۵ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۱۷، رضایت داده اند، اما به گزارش مرکز مطالعات انرژی آمریکا و اکثر کارشناسان نفتی و موسسه های معتبر بین المللی، با توجه به تاخیرهای مکرر در توسعه زیرساختهای انرژی عراق، حتی این اهداف تجدید نظر شده هم بیش از حد خوش بینانه است.

عراق با چالشهای زیادی در رسیدن به اهداف جدول زمانی برنامه ریزی شده برای افزایش تولید نفت روبرو است. مشکلات تعمیر و نگهداری

خدمات فنی به جای مشارکت در سود با شرکت های نفتی بین المللی است و اعلام می کند تمام توافقتنامه ها و قراردادهای منطقه کردنشین باید به تصویب دولت مرکزی عراق برسد. مقام های دولتی عراق بارها خواستار لغو توافقتنامه نفتی اکسون با منطقه کردنشین شده اند.

یکی دیگر از اختلافات نفتی حکومت اقلیم کردستان مربوط به صادرات نفت خام تولید شده در اقلیم کردستان می شود که سابقه آن به پیش از اختلافات مربوط به قراردادهای نفتی اقلیم باز می گردد. در حالی که حکومت اقلیم کردستان نسبت به ارسال روزانه ۱۷۵ هزار بشکه نفت خام به داخل خط لوله صادرات نفت شمال عراق موافقت کرده بود، با این حال حکومت اقلیم در اواخر سال ۲۰۱۱ شروع به کاهش سهم خود از توافق صورت گرفته با دولت مرکزی عراق کرد. صادرات مستقیم نفت از طریق حکومت اقلیم کردستان یکی دیگر از مسائل مورد اختلاف با دولت مرکزی عراق است که در آغاز با صادرات ۱۵ هزار بشکه در روز میعانات گازی و ۲۰ هزار بشکه در روز نفت خام به ترکیه شروع شد.

علاوه بر این حکومت اقلیم کردستان به دنبال ساخت خط لوله خود برای صادرات نفت خام به طور مستقیم و از طریق ترکیه است که سیستم خط لوله صادرات ملی دولت مرکزی عراق را عملاً دور می زند. شرکت جنل انرژی قصد ساخت خط لوله صادرات نفت خام کردستان با ظرفیت ۴۲۰ هزار بشکه در روز را دارد که میادین مناطق کرد نشین در شمال عراق را به مرز ترکیه وصل خواهد کرد. همچنین حکومت اقلیم کردستان در حال بررسی عرضه گاز طبیعی به ترکیه است.

حکومت اقلیم کردستان طرح های بلند پروازانه ای برای صادرات نفت خام منطقه خود دارد. مسعود بارزانی، نخست وزیر حکومت اقلیم کردستان اعلام کرده است که صادرات نفت خام از اقلیم کردستان می تواند به طور متوسط به ۲۵۰ هزار بشکه در روز در سال ۲۰۱۳ و پس از آن به یک میلیون بشکه در روز تا سال ۲۰۱۵ و به ۲ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۱۹ افزایش پیدا کند.

منطقه کردنشین و ماندن در عراق یا کناره گیری کامل از میدان قرنه غربی-۱، یکی را انتخاب کند. لعیبی؛ وزیر نفت عراق گفت: دیگر شرکت های نفتی بین المللی که با منطقه کردستان عراق قرارداد نفتی امضا کرده اند نیز با سناریوی مشابهی رو به رو هستند و ما به آن ها اطلاع داده ایم.

شرکت اکسون موبیل پیش تر تصمیم گرفته بود به قراردادهای خود با منطقه کردستان عراق ادامه دهد و از پروژه ۵۰ میلیارد دلاری توسعه میدان نفتی قرنه غربی-۱ در خاک عراق کناره گیری کند. همچنین دولت مرکزی عراق از شرکت ملی نفت ترکیه نیز به دلیل آنچه که اختلافات ناشی از دخالت ترکیه در پروژه های انرژی حکومت اقلیم کردستان خوانده شده است، خواسته است تا از مشارکت در بلوک ۹ که امتیاز آن را در دور چهارم مناقصه های نفت و گاز عراق به دست آورد، کناره گیری کند.

به گزارش خبرگزاری فرانسه در ۲۸ ژانویه ۲۰۱۳، کنسرسیومی به رهبری شرکت کویت انرژی با همکاری شرکت اماراتی دراگون اویل و شرکت تی پی ای او در چهارمین دور مناقصه های نفت و گاز عراق موفق به دریافت حق امتیاز اکتشاف و توسعه بلوک نفت ۹ عراق شدند.

شرکت کویت انرژی ۴۰ درصد، شرکت های دراگون اویل و تی پی ای او هر یک ۳۰ درصد از سهام کنسرسیوم توسعه این بلوک را در اختیار گرفتند اما پس از تصمیم گیری کابینه عراق درباره خروج شرکت ترکیه ای از این بلوک، بغداد از شرکت کویت انرژی خواست تا به جای این شرکت ترکیه ای حضور یابد.

حکومت اقلیم کردستان از سال ۲۰۱۱، مجموعه قراردادهای دیگری را نیز با کمپانیهای بزرگی مانند شورون، گازپروم و توتال امضا کرده است. بر اساس قوانین عراق، شرکت های بین المللی نفتی حاضر در پروژه های نفتی این کشور نباید بدون تصویب و اجازه دولت مرکزی بغداد با دولت منطقه ای کردستان عراق قراردادهای نفتی امضا کنند؛ در غیر این صورت متخلف به شمار می آیند. بغداد خواهان امضای قراردادهای

مسائل نفتی حکومت اقلیم کردستان

منطقه اقلیم کردستان، یک منطقه فدرالی در شمال عراق است که ساکنان آن بیشتر کرد بوده و به وسیله دولت منطقه ای کردستان (حکومت اقلیم کردستان) اداره می شود. حکومت اقلیم کردستان و دولت مرکزی عراق در مسائل مربوط به حاکمیت (به خصوص در بخش مربوط به نفت و گاز) همواره با اختلافاتی روبرو بوده اند که به درگیریهای بین طرفین دامن زده است.

برنامه طرح توسعه شرکت نفت شمال عراق برای افزایش تولید در میدان کرکوک در شمال عراق در نزدیکی منطقه حکومت اقلیم کردستان، با اختلافاتی از سوی حکومت اقلیم روبرو شده است. مسئولین این منطقه اصرار دارند که برنامه های توسعه ای در این میدان باید با همکاری و تأیید حکومت اقلیم کردستان انجام شود.

به طور کلی، وزارت نفت عراق اصرار دارد که تمام قراردادهای هیدروکربنی در گستره سرزمینی عراق باید به وسیله دولت ملی این کشور امضا شود و تمام نفت تولید شده در منطقه حکومت اقلیم کردستان باید از طریق سازمان دولتی بازاریابی نفت عراق (SOMO - State Organization for Marketing of Oil)، به عنوان بازوی صادراتی نفت این کشور حمل و نقل شود.

این در حالی است که، حکومت اقلیم کردستان، در سال ۲۰۰۷، قانون هیدروکربنهای خود را در غیاب یک قانون ملی حاکم بر سرمایه گذاری در حوزه نفت و گاز عراق، به تصویب رسانده است.

اختلافات نفتی بین دولت مرکزی عراق و اقلیم کردستان عراق سال هاست ادامه دارد. مشکلات دوطرف، از جمله بر سر کنترل میادین نفتی، مرزهای اقلیم کردستان و سهم هر طرف از درآمدهای نفتی است.

دولت اقلیم کردستان عراق ادعا می کند که بر اساس قانون اساسی فدرال عراق، حق استحصال و صدور نفت این منطقه، به این دولت تعلق دارد. اقلیم کردستان عراق در این راستا قراردادهایی نیز با برخی شرکت های خارجی در زمینه های مربوط به صنعت نفت امضا کرده است که نظر مخالف دولت مرکزی عراق را در پی داشته است.

حکومت اقلیم کردستان با شرکت اکسون موبیل برای آغاز حفاری و مشارکت در تولید در ۶ میدان نفتی با منطقه کردستان عراق که برخی از آنها در مناطق مرزی مورد مناقشه است، یک توافقتنامه امضا کرد، که در اواخر سال ۲۰۱۱، منجر به ایجاد اختلافاتی با دولت مرکزی عراق شد.

به گزارش رویترز در ۲۷ ژانویه ۲۰۱۳، پس از امضای توافقتنامه کشف نفت میان اکسون موبیل و منطقه کردستان عراق که مخالفت بغداد را برانگیخت، دولت مرکزی عراق به این شرکت اعلام کرد که باید میان دو گزینه لغو قرارداد با

۹۹

صادرات
مستقیم نفت از
طریق حکومت
اقلیم کردستان
یکی دیگر از
مسائل مورد
اختلاف با دولت
مرکزی عراق
است که در آغاز
با صادرات ۱۵
هزار بشکه در روز
میعانات گازی و
۲۰ هزار بشکه
نفت خام در روز به
ترکیه شروع شد

۹۹

www.jaytal.com

info@jaytal.com

● بازتولید استاندارد CEI و استاندارد ملی ایران

● بازتولید استاندارد ملی 1889، استاندارد 19001، استاندارد 2004، استاندارد 2008، استاندارد 2009

● بازتولید استاندارد ملی 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009

● بازتولید استاندارد ملی 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009

● بازتولید استاندارد ملی 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009

● بازتولید استاندارد ملی 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009

● بازتولید استاندارد ملی 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009

● بازتولید استاندارد ملی 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009

● بازتولید استاندارد ملی 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009

● بازتولید استاندارد ملی 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009

● بازتولید استاندارد ملی 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009

● بازتولید استاندارد ملی 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009، استاندارد 2009

شرکت پالایش نفت جی

JEY OIL REFINING Co.

بزرگترین واحد تولید قیر در ایران

شرکت پالایش نفت جی در سال ۱۳۸۲ با هدف تولید انواع قیر و به عنوان واحد تولید کننده قیر در منطقه خاور میانه تأسیس گردید. از زمان راه اندازی این شرکت تنوع محصولات تولیدی آن می باشد که این امکان را برای مشتریان فراهم می آورد تا با توجه به نوع کاربری، محصول مورد نیاز خود را خریداری نمایند. بیش از ۹۰٪ توانمندی پالایش نفت جی به بازارهای منطقه و جهان صادر می گردد.

پیش بینی در آمد ۵۱ میلیارد دلاری نفت

سهم نفت در بودجه ۹۳ پررنگ می شود

■ نگار صادقی

۲۴۳ هزار بشکه در روز. به این ترتیب، ارزش کل صادرات نفت خام و میعانات گازی در سال ۱۳۹۳ حدود ۵۱ میلیارد دلار خواهد شد.

■ سهم ۷.۵ میلیارد دلاری شرکت ملی نفت ایران

براساس بند «الف» تبصره «۳» ماده واحده، ۱۴.۵ درصد ارزش صادرات نفت خام و میعانات گازی به شرکت ملی نفت ایران اختصاص می یابد. در نتیجه مطابق جدول، سهم شرکت نفت با احتساب بیع متقابل نفتی و گازی حدود ۷.۵ میلیارد دلار خواهد بود.

از سوی دیگر براساس لایحه تقدیمی به مجلس، سهم صندوق توسعه ملی از صادرات نقدی نفت خام و میعانات طبق قانون برنامه پنجم ۲۹ درصد صادرات نفت خام و میعانات گازی خواهد بود که با احتساب ۲ درصد بازپرداخت عیدانه، سهم صندوق در مجموع نزدیک به ۱۴.۷ میلیارد دلار می شود.

■ تنها ۲۸ میلیارد دلار

در گزارشی که مرکز پژوهش های مجلس

»

قیمت هر
بشکه نفت خام و
میعانات گازی ۹۵
دلار، نرخ برابری
دلار معادل ۲۴۵۰۰
ریال، صادرات
نفت خام ۱/۰۶
میلیون بشکه
در روز و صادرات
میعانات گازی
۲۴۳ هزار بشکه
در روز

»

میلیون بشکه در روز، صادرات میعانات گازی ۲۹۷ هزار بشکه و فروش میعانات گازی به پتروشیمی ها ۱۲۰ هزار بشکه در روز فرض شده است. در قانون بودجه سال ۱۳۹۲ ارقام مزبور به این شرح بود: قیمت هر بشکه نفت خام و میعانات گازی ۹۵ دلار، نرخ برابری دلار معادل ۲۴۵۰۰ ریال، صادرات نفت خام ۱/۰۶ میلیون بشکه در روز و صادرات میعانات گازی

براساس لایحه بودجه سال ۹۳ ارزش کل صادرات نفت خام و میعانات گازی در سال آینده حدود ۵۱ میلیارد دلار خواهد بود، این در حالی است که در سال ۹۲ تنها ۳۵ میلیارد دلار درآمد نفتی محقق شده است. در لایحه بودجه ۱۳۹۳، قیمت هر بشکه نفت خام و میعانات گازی ۱۰۰ دلار، نرخ برابری دلار معادل ۲۴۵۰۰ ریال، صادرات نفت خام ۱

صادرات نفت خام در سال های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳

ردیف	سال	قانون	پیش	بینی	لایحه
		سال ۹۲	عملکرد ۹۲	سال ۹۳	
۱	صادرات نفت خام (میلیون بشکه در روز)	۱/۰۶	۱	۱	۱
۲	*صادرات میعانات گازی (میلیون بشکه در روز)	۰/۲۴۳	۰/۲۵۴۹	۰/۴۱۷	۰/۴۱۷
۱	قیمت نفت (دلار)	۹۵	۱۰۳/۵	۱۰۰	۱۰۰

■ صادرات میعانات گازی در سال ۱۳۹۲ شامل میعانات گازی تحویلی به پالایشگاه ها نیز است.

خواهد بود البته باید توجه داشت که این نسبت غیر واقعی است، زیرا منابع غیر نفتی لایحه بودجه بیش برآورد شده و تحقق آن در صورت عدم تغییر شرایط بعید است. پیش بینی عملکرد سال ۱۳۹۲ در این رابطه بین ۳۵ تا ۴۰ درصد است. علاوه بر این، آنچه در بودجه دارای اهمیت بوده، حجم ریالی استفاده از منابع نفت است.

ارقام غیر محتاطانه

در عمل کاهش صادرات نفت در سال های اخیر با افزایش نرخ ارز (کاهش ارزش پول ملی) و تا حدودی قیمت نفت مبنای محاسبه در بودجه جبران شد و استفاده از منابع نفتی در بودجه عمومی از ۴۲۶ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۹۱ به ۷۷۸ هزار میلیارد ریال در لایحه بودجه عمومی خواهد رسید. با توجه به این که پیش بینی ها در مورد عملکرد سال ۱۳۹۲، در حدود ۴۸۷ هزار میلیارد ریال است، در واقع می توان گفت منابع حاصل از نفت در سال ۱۳۹۳ نسبت به پیش بینی عملکرد سال ۱۳۹۲، حدود ۶۰ درصد افزایش یافته است.

به اعتقاد مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، بخشی از این افزایش هزینه ناشی از افزایش نرخ ارز از ۲۴۵۰۰ ریال به ۲۶۰۰۰ ریال و بخشی از آن به سبب قیمت مفروض برای صادرات هر بشکه نفت از ۹۵ دلار به ۱۰۰ دلار و بخش دیگر آن ناشی از احتساب فروش میعانات گازی به پالایشگاه‌های کشور در محاسبات بودجه‌ای است. فروش میعانات گازی به پالایشگاه‌ها در سال‌های قبل در زمره منابع داخلی شرکت ملی نفت ایران محسوب می‌شد که در سال ۱۳۹۳ با توجه به پیش‌بینی افزایش آن به ۱۲۰ هزار بشکه در روز وارد محاسبات بودجه عمومی شده است. کارشناسان این مرکز معتقدند: با تعدیل ارقام مزبور رقم پیش‌بینی شده برای سال ۱۳۹۳ حدود ۲۸ درصد نسبت به پیش‌بینی عملکرد سال ۱۳۹۲ بیش برآورد غیرمحتاطانه دارد.

هم اکنون لایحه بودجه ۹۳ در کمیسیون های تخصصی در حال بررسی بوده و هنوز به صورت رسمی در صحن علنی مجلس مورد کنکاش قرار نگرفته است، اما به دلیل شرایطی که کشور طی سال های اخیر با آن مواجه بوده است، همان طور که آمار و ارقام نشان می دهد، وابستگی بودجه به نفت باز هم افزایش یافته و وصول درآمدهای نفتی هم به دلیل تحریم های اعمال شده، با اما و اگرهای فراوانی مواجه است، البته از آنجا که عزم دولت یازدهم بر کاهش تحریم ها بوده و وزیر نفت هم به دنبال جذب سرمایه گذار خارجی است، به نظر می رسد در صورت تحقق اهداف دولت در این زمینه و تصویب این لایحه، بخش قابل توجهی از درآمدها وصول شود.

معادل ریالی ۲۹,۳۵۸ میلیارد دلار با دلار ۲۶۵۰۰ ریالی در لایحه ۷۷۷ هزار و ۹۹۳ میلیارد ریال می شود. البته در لایحه تصریح شده است، که وجوه حاصل با نرخ مورد تایید بانک مرکزی جمهوری اسلامی به حساب مربوط نزد خزانه داری کل کشور واریز می شود. بنابراین نرخ مبرور صرفاً جنبه محاسباتی دارد.

شورای اسلامی تهیه کرده، آمده است:
 "پس از کسر سهم شرکت نفت (۷.۵ میلیارد دلار) و سهم صندوق توسعه ملی (۱۴.۷ میلیارد دلار) از صادرات نفت خام و میعانات گازی (۵۱.۵ میلیارد دلار) آنچه باقی می ماند ۲۹.۴ میلیارد دلار است که ۲۸ میلیارد دلار در ردیف ۲۱۰۰۱ و ۰.۷۳ میلیارد دلار در ردیف ۲۱۰۰۹ بیش بیند شده است.

ارزش نفت خام و ميعانات گازي در قانون بودجه سال ۱۳۹۲ و لايحه بودجه ۱۳۹۳

عنوان	قانون پیش بینی بودجه سال ۱۳۹۲	پیش بینی عملکرد ۱۳۹۲	لايهه بودجه سال ۱۳۹۳	پیش بینی وصول سال ۱۳۹۳
صادرات نفت خام و میعانات گازی	۴۵/۱۸	۳۵/۲۵	۵۱/۵۰۲	۳۹/۵۶
صادرات نفت خام	۳۴/۷۶	۳۲/۹۸	۳۶/۵۰۰	۳۴/۹۸
صادرات میعانات گازی	۸/۴۳	۲/۲۷	۱۵	۴/۵۸
حداقل سهم صندوق توسعه ملی ۲۸٪ درصد صادرات در سال ۱۳۹۲ و ۳۱ درصد در سال ۱۳۹۳	۱۲/۶۵	۹/۸۷	۱۴/۶۷۶	۱۰/۹۳
سهم شرکت ملی نفت ایران (۱۴/۵) درصد صادرات	۶/۵۵	۵/۱۱	۷/۲۷	۵/۷۴
مانده وجوه حاصل از صادرات (نقدی نفت خام و میعانات گازی)	۲۵/۹۸	۲۰/۲۷	۲۹/۳۵۸	۲۲/۸۹
واریز به رییف ۲۱۰۱۰	۲۵/۰۷	۱۹/۶۱	۲۸/۶۳	۲۴/۲۳
واریز به رییف ۲۱۰۱۰۹	۰/۹۱	۰/۴۶	۰/۷۳	۰/۶۶

■ صادرات معانات گازی در سال ۱۳۹۳ شامل معانات گازی تحولی به پالایشگاه ها با تخفیف ۵ درصدی است.

در روز نفت خام و میعانات گازی وصول شده است (حدود ۳۵ میلیارد دلار که در این صورت سهم شرکت نفت از منابع مذکور حدود ۵ میلیارد دلار و سهم صندوق توسعه ملی حدود ۹ میلیارد دلار خواهد بود) در نتیجه حدود ۲۰ میلیارد دلار از منابع حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی در سال ۱۳۹۲ وارد بودجه عمومی خواهد شد. از این رو با پیش بینی قیمت هر بشکه نفت خام و میعانات گازی ۱۰۳۵ دلار و با فرض وصول درآمد حدود ۱۰۵ میلیون بشکه نفت خام و میعانات گازی در سال ۱۳۹۳ و نرخ تبدیل هر دلار ۲۶۵۰ ریال، پیش بینی می شود حدود ۶۰۷ هزار میلیارد ریال (معادل ۲۲۸۹ میلیارد دلار) از منابع نفتی در سال آینده تامین شود.

منابع غیر محتاطانه نفت در لایحه

در ادامه این گزارش به عملکرد سال ۱۳۹۲ اشاره شده است: "بخشی از منابع حاصل از صادرات نفت معوق شده و زمان وصول آن معلوم نیست و بخش دیگری هم با تاخیر وصول خواهد شد.

به لحاظ آثار اقتصادی استفاده از منابع حاصل از نفت در صورتی آثار تومی نخواهد داشت که امکان استفاده از منابع مزبور برای واردات وجود داشته باشد. در این صورت معادل ریالی منابع ارزی که وصول شده و به حساب مورد نظر بانک مرکزی واریز شده است، باید به خزانه تحویل شود.

مرکز پژوهش‌های مجلس، ارقام منابع حاصل از نفت در لایحه بودجه را بدون در نظر گرفتن امکان پذیری استفاده از این منابع و میزان دسترسی به آنها را غیر محتاطانه می‌داند. به اعتقاد کارشناسان این مرکز، احتمال این که قسمتی از منابع حاصل از نفت فروش رفته، معوق شود وجود دارد، ضمن این که بخشی از آن منابع در طول سال وصول نخواهد شد. علاوه بر این، استفاده از آن قسمت از منابع وصول شده که در حساب‌های مورد تایید بانک مرکزی است، نیز به راحتی امکان‌پذیر نیست.

وصول ۳۵ میلیارد دلار درآمد نفتی در سال ۹۲

عملکرد سال ۹۲ نشان می دهد که منابع حاصل از صادرات کمتر از یک میلیون بشکه

■ وابستگی ۴۰ درصدی بودجه به نفت
در سال های اخیر منابع ناشی از نفت از طریق ردیف های متعددی وارد بودجه عمومی دولت شده اند. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ نیز، منابع نفتی در ردیف های زیر درج شده اند:

۱. منابع حاصل از ارزش نفت خام به مبلغ ۷۵۸۶۴۸ میلیارد ریال در ردیف ۲۱۰۱۰۱.

۲. دو درصد صادرات نفت خام برای مناطق محروم و نفت خیز به مبلغ ۱۹۳۴۵ میلیارد ریال در ردیف ۲۱۰۱۰۹ در نظر گرفته شده است.

با این حساب وابستگی بودجه به نفت در لایحه بودجه ۱۳۹۳، حدود ۴۰ درصد

لزوم تغییر استراتژی‌های کلان اقتصادی در سایه دولت یازدهم در گفت‌وگو با رییس کنفدراسیون صادرات ایران

وابستگی به ارز نفتی، قاتل صادرات است

حامد شفیعی

سیدرضا نورانی رییس کنفدراسیون صادرات ایران با اشاره به تأثیر تحریم‌ها بر صادرات ایران تأکید می‌کند که در سایه توافقنامه ژنو، دولت باید همچنان سیاست نوپای عدم وابستگی به درآمدهای نفتی و افزایش صادرات را دنبال کند.

با سیدرضا نورانی رییس کنفدراسیون صادرات ایران به گفت‌وگو بنشینیم. متن این گفت‌وگو به شرح زیر است:

اعمال تحریم‌های رنگارنگ بر صادرات ایران به بهانه فعالیت‌های هسته‌ای در چند سال اخیر چه تأثیری بر روند صادرات کشور گذاشته بود؟ آیا راهکارهای موجود برای دور زدن تحریم‌ها در این خصوص از کارآیی و دوام کافی برخوردار بود؟

شاید برای پاسخ به این سوال بهتر باشد یک قدم به عقب تر برویم. در سال ۹۱ با اعمال تحریم‌ها مشکلات زیادی داشتیم. دور زدن تحریم‌ها هم برای ما هزینه‌های سنگینی در بر داشت و حتی شرکت‌های داخلی نیز به این بهانه که این سبک از معامله دیگر به صرفه نیست ما را تحریم می‌کردند. برای مثال یکی از شرکت‌های کشتیرانی که محصولات را در بازه زمانی ۷ یا ۸ ساعت از بندر بوشهر به کشورهای عربستان، قطر، کویت و بحرین می‌برد، پس از اعمال تحریم‌ها به بهانه اینکه دیگر این شیوه حمل و نقل مقرون به صرفه نیست، حمل و نقل کالایی را متوقف کرد. یعنی بزرگترین خط ناوگانی دریایی میان بندر بوشهر با کشورهای یاد شده قطع شد. در عین حال نیز شرکت

”

در سال ۹۱ با اعمال تحریم‌ها مشکلات زیادی داشتیم. دور زدن تحریم‌ها هم برای ما هزینه‌های سنگینی در بر داشت و حتی شرکت‌های داخلی نیز به این بهانه که این سبک از معامله دیگر به صرفه نیست ما را تحریم می‌کردند

”

باره وجود تعرفه‌های سنگین بندری، حذف تخفیفات و روند کند تخلیه و بارگیری کالا از جمله مشکلات صادرکنندگان کالاهای غیرنفتی است. اما پس از امضای توافقنامه ژنو و تعلیق برخی تحریم‌ها از جمله کشتیرانی و بانکی، بارقه‌امیدی برای صادرکنندگان به وجود آمد تا بار دیگر به صادرات خود با کمترین مانع بپردازند. البته صادرکنندگان در این باره نیز هشدار می‌دهند که برداشته شدن تحریم‌ها و تغییر مسیر دوباره ایران به سمت فروش نفت و ارزآوری نفتی و تکیه بر صادرات تک محصولی بار دیگر ایران را که می‌تواند به کشور صادرکننده تبدیل شود، به کشور مصرف‌کننده تبدیل خواهد کرد که این به نفع اشتغال و صادرات نیست.

وضعیت صادرات ایران قبل و بعد از امضای سند برنامه اقدام مشترک میان ایران و ۵+۱ در سایه دولت یازدهم و برداشته شدن پاره‌ای از تحریم‌های اقتصادی، بهانه‌ای شد تا

بر اساس اظهارات کارشناسان در پی اعمال تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل و بعد از آن اتحادیه اروپا و ایالات متحده آمریکا و استرالیا و کانادا علیه ایران، صادرات نفتی کشور کاهش یافت اما صادرات محصولات غیر نفتی روند عکس داشته است. یکی از دلایل آن ابتکارهایی بود که ایران توانست در تعاملاتش با دیگر کشورها به کار ببرد. مثلاً ایران توانست در برابر صادرات کالا به کشورهای دیگر کالا وارد کند که این مراوده به ایران کمک کرد تا از حجم هزینه‌های تحمیلی بر اقتصاد خود که غربی‌ها انتظار آن را داشتند، کاسته شود. به عبارت دیگر تحریم‌ها باعث شدند تا ایرانی‌ها مسیر تجاری خود را عوض کنند. اقتصاد متکی به فروش نفت یکی از چالش‌های بزرگ اقتصاد ایران است که کارشناسان اقتصادی همواره بر لزوم چاره‌اندیشی برای رفع این مشکل با راهکارهایی همچون رونق تولید و افزایش صادرات غیرنفتی تأکید داشته‌اند. البته در این

در صورت برداشته شدن تحریم ها تخمین شما چه مقدار خواهد بود؟

ابتدا باید بستر سازی های لازم صورت بگیرد. باید بسترها آماده شود. در زمان تحریم ها متوجه شدیم به چه چیزهایی نیاز داریم. نمی توان ادعا کرد که با برداشته شدن پاره ای از تحریم ها ما شاهد معجزه در این خصوص خواهیم بود. ساختار تولیدی و صادراتی ما باید تغییر کند. کارخانجات ما از ماشین آلات فرسوده استفاده می کنند که نیاز به نوسازی دارد. با وجود کم آبی نزدیک به ۱۲۰ میلیون تن تولید محصولات کشاورزی داریم که این رقم برای ایران بسیار ناچیز است.

دلیل اعمال تحریم بر روی برخی از محصولات غیرنفتی چه بود؟

هدف آمریکایی ها تحت فشار قرار دادن ایران از تمامی جنبه ها بود. عدم خرید فرش ما از سوی آمریکایی ها تا آن اندازه حایز اهمیت نبود بلکه هدف در تنگنا قرار دادن ایران بود. گرچه در این تنگنا هزینه های زیادی بر ما تحمیل شد اما طرف مقابل هم در ضربه زدن به ما موفق نبود و ما امروز با اقتدار بیشتری با اروپایی ها صحبت می کنیم.

یکی از چالش های صادرکنندگان مسایل تبادل های مالی بود، برای مقابله با این مانع به چه راهکارهایی متوسل شدید؟

با ممنوعیت تبادل های مالی، چاره ای جز واردات کالا نداشتیم. ایرانی ها در این حوزه خبره هستند چرا که در تمام دنیا شرکای خارجی دارند که به نوعی پایگاه آنها به حساب می آیند. اینگونه نبود که با بسته شدن مسیر مالی، کار ما تمام شده باشد. نه. گرچه شریان اصلی را بسته بودند اما مویرگ های ما کار می کرد. در زمان اعمال تحریم ها ما واردات همه نوع کالا را داشتیم.

که کشور می تواند بدون نفت زندگی و طلای سیاه را برای آیندگان پس انداز کند. باز کردن شیر نفت و خام فروشی این محصول نمی تواند به اشتغال زایی در دراز مدت منتهی شود. از طرفی قیمت ارز نفتی در اختیار ما نیست و خارجی ها قیمت گذاری می کنند در حالی که در صادرات غیرنفتی اینگونه نیست و قیمت گذاری ها در اختیار ماست. شاید رقبای زیادی در بازارهای هدف داشته باشیم ولی حرف اول و آخر را صادرکننده می زند. اگر سیاست بر این باشد که اکنون با تعلیق برخی تحریم به سمت خام فروشی نفت برویم و اهمیتی به تولید و صادرات غیرنفتی ندهیم، باز با مشکلات قبل از تحریم مواجه می شویم. با ادامه این سیاست کشور ما تبدیل به کشور مصرفی خواهد شد. این در حالی است که انتظار بر این است که از پتانسیل موجود استفاده شود. امروز در حوزه کشاورزی از ۱۳ اقلیم موجود در دنیا، ۱۱ اقلیم آن در ایران است. در ایران چهار فصل ۳۰۰ روز آفتاب داریم که می توانیم از آن به عنوان انرژی استفاده کنیم. بر اساس آخرین گزارش های سازمان فائو - سازمان خوار و بار ملل متحد - ایران پتانسیل های بسیار بالایی در تولید مواد غذایی دارد به نحوی که می تواند علاوه بر تامین مایحتاج خود، کشورهای حوزه خلیج فارس را نیز به لحاظ مواد غذایی تامین کند. تا به امروز از این پتانسیل استفاده نشده است. برای کشوری که پتانسیل تولید و استقلال در حوزه غذایی را دارد چندان مناسب نیست که علوفه، گندم، برنج و دیگر اقلام کشاورزی را وارد کند.

حجم صادرات غیرنفتی ایران چه مقدار بوده است؟

بر اساس آمار و ارقام موجود که شامل مواد غیرنفتی، معیانات و گازها بدون نفت بوده، حدود ۴۱ الی ۴۲ میلیارد دلار با وجود تحریم ها برآورد شده است.

”

زمانی که بر روی کالای ایرانی تحریم اعمال شد، شرکت های خارجی نمی توانستند چه برای سرمایه گذاری و چه برای واردات آن کالا به کشور خود به ایران بیایند

”

های کشتیرانی خارجی نیز از این بندر کوچ کردند. این رویکردها ضربات فراوانی به ما وارد کرد. ما برای توجیه و بازگرداندن این شرکت های داخلی این مساله را گوشزد می کردیم که شاید به دلیل مسائل بین المللی اختیار کشتی های خارجی در دست خودشان نباشد اما چرا شرکت های داخلی باید در این بازه زمانی تحت تاثیر جو بین المللی قرار بگیرند؟ در صورت همکاری این شرکت ها می توانستیم بخشی از تحریم ها را دور زده و صادرات را تا حدودی پیش ببریم. صادرات کالاهای غیرنفتی و کشاورزی که در بازه زمانی ۸ ساعت قابل انجام است، پس از اعمال تحریم ها به ۱۰ الی ۱۵ روز رسید. یعنی علاوه بر هزینه های انتقال کالا به کشور ثالث، هزینه اضافی نیز برای تخلیه بار، بارگیری مجدد و صادرات دوباره بر ما تحمیل شد. از سوی دیگر تحریم ها گام به گام بود و آخرین تحریم ها برای صادرات غیرنفتی اعمال و با رفتن کشتی های خارجی نیز کار به بن بست بیشتری برخورد کرد. با این وجود توانستیم با مذاکره با کشور امارات و استفاده از لندی گراف ها، بخشی از کالاها که شامل کانتینرهای یخچالی و غیرنفتی بود را به امارات برده و از آنجا به کشورهای طرف قرارداد صادر کنیم.

از سوی دیگر به دلیل اینکه اتحادیه اروپا کالاهای ما را خریداری نمی کرد و ما نیز باید تعرفه های سنگینی می پرداختیم، کشورهایی مانند ترکیه، امارات، افغانستان، پاکستان و عراق نقش کاتالیزور را ایفا می کردند که باز هزینه سنگینی را بر دوش صادرکننده می گذاشت. راه دیگر این بود که کالا به کشوری مانند ترکیه منتقل و در آنجا پس از بسته بندی مجدد با نام و مارک ترک ها صادر می شد.

در دولت یازدهم شاهد تغییر رویه در عرصه سیاست خارجی بودیم که به امضای سند برنامه اقدام مشترک میان ایران و ۵+۱ و لغو پاره ای از تحریم ها منجر شد. به نظر شما حجم صادرات ایران پیش و پس از روی کار آمدن دولت جدید و تحولات اخیر چه تفاوت های قابل ذکری با هم داشته است؟

در ابتدای سال جاری تغییرات چندانی در وضعیت صادرات صورت نگرفت اما پس از روی کار آمدن دولت جدید، دستیابی به یک توافق در مذاکرات ژنو و یافتن راهکارهایی برای از میان برداشتن بخشی از تحریم ها، قدم بزرگی در بحث توسعه صادرات غیرنفتی برداشته خواهد شد. ایران پتانسیل بسیار بالایی برای زندگی، ارزآوری و اشتغال زایی بدون وابستگی خاص به صنعت نفت دارد. البته تحریم ها مولود نعمت هم برای ما بود. در این بازه زمانی سخت تولیدکنندگان و صادرکنندگان ما نمره قبولی را به خود اختصاص دادند. این تجربه نشان داد

مصوبه ای به نفع صادر کنندگان

پیمان سپاری ارزی رسماً لغو شد

■ محمود مهربان

مدیرکل دفتر خدمات بازرگانی سازمان توسعه تجارت ایران از ابلاغ رسمی لغو پیمان سپاری ارزی و معافیت مالیاتی صادر کنندگان خبر داد و گفت: این مصوبه دولت هم اکنون در حال اجرایی شدن است و براساس آن، از این پس صادر کنندگان هیچگونه مالیاتی را پرداخت نخواهند کرد. به گزارش دنیای انرژی، اخذ معافیت از صادر کنندگان و همچنین اخذ تعهد ارزی در گمرکات برای خروج کالا توسط صادر کنندگان دو تصمیمی بود که در ستاد تدابیر ویژه اقتصادی در دولت دهم و در زمانی که با مشکلات ارزی به واسطه تشدید تحریم‌ها مواجه بودیم، اجرا شد.

سیدحسین حسینی محمدی گفت: مصوبه دولت مبنی بر معافیت مالیاتی صادر کنندگان در زمستان ۹۲ ابلاغ شده و هم اکنون در حال اجرا است، این در شرایطی است که اصلاح این مصوبه خواسته بسیاری از صادر کنندگان و فعالان بخش خصوصی بوده است.

مدیرکل دفتر خدمات بازرگانی سازمان توسعه تجارت ایران افزود: سال گذشته در دولت مصوبه‌ای صادر شده بود که بر مبنای آن، چنانچه صادر کنندگان بخواهند از معافیت مالیاتی برخوردار باشند، باید ارز خود را به ۴ روش تعیین شده در مصوبه وارد چرخه اقتصادی کشور کنند، در غیر این صورت از معافیت مالیاتی برخوردار نخواهند بود.

وی تصریح کرد: براساس ماده ۳۳ برنامه چهارم و ماده ۳۴ قانون برنامه پنجم توسعه، اخذ هرگونه مالیات و عوارض از صادرات در طول برنامه ممنوع است، این در حالی است که در سال گذشته به دلیل مشکلات ارزی و اختلالات در بازار ارز، دولت تصمیم گرفت تا گمرکات اجرایی کشور، تعهدنامه برگشت ارز به کشور را از صادر کنندگان اخذ کنند.

به گفته حسینی محمدی، به موازات این تصمیم دولت، سازمان امور مالیاتی نیز اعلام کرده بود که اگر صادر کننده ای می خواهد از معافیت مالیاتی برخوردار باشد، می بایست برگشت ارز خود را به کشور، به ۴ روش اثبات کند که این عمل در شرایط تحریم و مشکلات نقل و انتقالات پول، غیرممکن بود.

وی، برقراری مجدد معافیت مالیاتی و حذف پیمان سپاری ارزی را دغدغه اصلی صادر کنندگان برشمرد و خاطرنشان کرد: با پیگیری وزیر صنعت، معدن و تجارت و نیز دستور معاون اول رئیس جمهور، تعهد ارزی حذف و صادر کنندگان از معافیت مالیاتی برخوردار شدند.

به گفته حسینی محمدی، پیمان سپاری ارزی و نیز عدم معافیت مالیاتی، روند صادرات را کند و برخی از فعالان اقتصادی را از چرخه تجاری حذف کرده بود و بنابراین کاهش صادرات را شاهد بودیم؛ اما با لغو این بخشنامه دولت قبل، به نظر می رسد گام موثری در راه بهبود فضای کسب و کار، ارتقای شاخص تجارت فرامرزی و تسهیل تجارت برداشته شود.

در تازه ترین بخشنامه دولت درباره ارز حاصل از صادرات آمده است: "بدینوسیله مصوبه شماره ۱۴۷۲۶۵/ت/۴۹۸۶۷ هـ مورخ ۹۲/۹/۱۲ هیات محترم وزیران به شرح ذیل ابلاغ می گردد:

هیات وزیران در جلسه مورخ ۱۹/۸/۹۲ بنا به پیشنهاد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

۱. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است با همکاری نمایندگان عضو کارگروه سامانه ارزی ظرف مدت سه ماه امکانات اجرایی و فنی لازم برای تکمیل اطلاعات بخش صادرات در آن سامانه را فراهم نماید.

۲. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی (گمرک

»

در سال گذشته به دلیل مشکلات ارزی و اختلالات در بازار ارز، دولت تصمیم گرفت تا گمرکات اجرایی کشور، تعهدنامه برگشت ارز به کشور را از صادر کنندگان اخذ کنند

»

جمهوری اسلامی ایران) و صنعت، معدن و تجارت موظفند با هماهنگی لازم، تمهیدات مقتضی برای ورود اطلاعات مربوط به صادرات کشور در سامانه ارزی و امکان پالایش درآمدهای ناشی از صادرات را فراهم نمایند.

۳. ارایه هرگونه جوایز صادراتی به صادر کنندگان، منوط به استفاده از ارز حاصل از صادرات در چرخه تجاری کشور می باشد، منظور از استفاده از ارز حاصل از صادرات در چرخه تجاری کشور عبارت است از:

الف) انجام واردات در مقابل صادرات در چرخه تجاری کشور و یا اشخاص دیگر

ب) پرداخت بدهی ارزی صادر کننده و یا اشخاص ثالث به بانکها

پ) فروش ارز حاصل به بانکها و یا صرافی های دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

ت) سپرده گذاری ارزی نزد بانکها

۴. بانک سپرده پذیر موظف است در صورت تقاضای سپرده گذار برای استفاده از ارز سپرده در هر یک از موارد موضوع جزءهای الف تا ت بند ۳ اقدام نماید.

با صدور این بخشنامه مفاد بخشنامه های اخذ معافیت از صادر کنندگان و همچنین اخذ تعهد ارزی در گمرکات برای خروج کالا توسط صادر کنندگان کن لم یکن اعلام می گردد."

■ مزایای لغو پیمان سپاری ارزی

طرح پیمان سپاری ارزی کاهش صادرات را به دنبال دارد بنابراین لغو این قانون گامی در جهت افزایش صادرات و کمک به صادر کننده خواهد بود.

هوشنگ فاخر، عضو اتاق بازرگانی ایران با اعلام این مطلب گفت: این طرح قبلاً نیز اجرا شده که نتیجه ای جز کاهش میزان صادرات نداشته است. او با بیان اینکه لغو این قانون حرکت درستی است، خاطر نشان کرد: این تفکر که صادر کننده صادر می کند و پولش را نمی آورد هیچ منطق اقتصادی ندارد چرا که صادر کننده برای ادامه کار مجبور است پولش را برگرداند مگر اینکه بخواهد

برگرداندن ارز حاصل از صادرات مشکلی نداشته باشند، ارزش صادرات واقعی می‌شود و در واقع اکنون پیمان‌سپاری ارزی برداشته شده است.

رئیس کل گمرک جمهوری اسلامی ایران افزود: از ۲۷ آذر ۹۲ پیمان‌سپاری ارزی برداشته شد و این اقدام به صادرکننده کمک می‌کند که صادرات بیشتری داشته باشد و از اول هم قرار دادن پیمان‌سپاری ارزی کار اشتباهی بود. برخی از کشورها که مقصد صادرات کالای ایران هستند می‌گویند ما می‌خواهیم ارز خود شما را بپردازیم، مانند کشورهای همسایه ایران که وقتی کالا صادر می‌شود، آنها مایل هستند ریال ایران را به صادرکننده بدهند و نیازی به پیمان‌سپاری ارزی نیست یا اینکه کالایی که می‌خواهد صادرکننده وارد کند، در گروه کالایی ۱۰ قرار داشت که واردات آن ممنوع بود، اما دولت مصوب کرد با نرخ ارز مبادله‌ای واردات کالای گروه ۱۰ آزاد می‌شود و در این راستا واردات ۴۲ قلم کالای گروه ۱۰ آزاد شده است، البته این مصوبه مربوط به شهریور بوده است که به تازگی ابلاغ شده است.

وی افزود: با آزاد شدن واردات کالای گروه ۱۰ ثبت سفارش هم به زودی انجام می‌شود، در مصوبه قبلی مشکل این بود که کالاهایی از گروه ۱۰ که وارد شده بود و در انبارهای کشور موجود بود، با ارز مبادله‌ای ترخیص می‌شد.

صادرکنندگان و ابهامات موجود در این تصمیم گفت: مصوبه قبلی سازمان مالیاتی ابهامات و شبیهاتی را به وجود آورده بود. مصوبه قبلی با قانون تعارض داشت زیرا بر اساس قانون برنامه پنجم توسعه صادرات صراحتاً از معافیت مالیاتی برخوردار است ولی بخشنامه دولت قبل این موضوع را منوط به رویه‌ای اداری کرده بود.

نهادندان ادامه داد: سازمان مالیاتی تعیین کرده بود که احراز عمل صادرات چگونه باید انجام شود. با مصوبه دولت ابهامات برطرف شد اما فلسفه این که ارز صادراتی باید در خدمت اقتصاد کشور باشد و در چرخه تجارت دولت قرار گیرد بدیهی است ولی به صورت روشن اشکال استفاده از ارز صادراتی نیز تدوین شده است.

واقعی شدن صادرات با لغو پیمان‌سپاری ارزی
کرباسیان، رئیس کل گمرک جمهوری اسلامی ایران نیز معتقد است لغو مصوبه پیمان‌سپاری ارزی گام بلندی برای رشد صادرات محسوب می‌شود. وی در این باره گفت: صادرکنندگان در گذشته ملزم بودند ارز حاصل از صادرات را به گونه‌ای برگردانند و در قبال ارز، مالیات صادراتی بدهند اما دولت از یک ماه پیش برای رونق صادرات محدودیت‌های ارزی را برداشت و صادرکنندگان ایرانی با آرامش خاطر روبه‌رو شدند و ارزش کالای صادراتی با این تدبیر دولت واقعی می‌شود. کرباسیان افزود: قبلاً برخی از صادرکنندگان برای اینکه دلار ناشی از صادرات را به نرخ کمتر ندهند، ارزش واقعی صادرات را با کم اظهار اعلام می‌کردند، اما وقتی قرار شد برای

کار را تعطیل کند.

فاخر گفت: کسی که بخواهد سرمایه را از ایران خارج کند حتی اگر قیمت دلار ۳ تا ۵ هزار تومان هم باشد آن را می‌خرد و سرمایه را خارج می‌کند اما کسانی که در اینجا کار می‌کنند قدرت چنین کاری ندارند بنابراین صادرکننده مجبور است پولش را برگرداند و این یک منطق اقتصادی است. عضو اتاق بازرگانی آسیب به جنس خریداری شده، اعتراض در معامله و ندادن به موقع پول را از عواملی ذکر کرد که در روند صادرات خلل ایجاد می‌کنند.

او ادامه داد: بنابراین در این شرایط تعهد به دولت نه تنها صادرکننده را گرفتار قانون تغییرات و قاچاق ارز خواهد کرد بلکه جزای کیفری نیز برای او خواهد داشت.

فاخر با مثبت خواندن لغو این قانون اظهار امیدواری کرد که این تصمیم باعث افزایش صادرات شود.

عضو اتاق بازرگانی در پاسخ لغو بخشنامه عدم معافیت مالیاتی صادرکنندگان نیز گفت: معافیت مالیاتی همین که صادرکننده را از گرفتاری های جوابگویی رها می‌کند یک امتیاز محسوب می‌شود.

او ادامه داد: در قانون پنجم توسعه، صادرات از مالیات معاف است بنابراین هر بخشنامه‌ای خلاف آن باشد دیوان عدالت می‌تواند آن را لغو کند.

فاخر با بیان اینکه دولت گذشته می‌خواست با این قانون به زور از صادرکننده مالیات بگیرد، افزود: معافیت نداشتن صادرکنندگان از مالیات یکی از عوامل بازدارنده صادرات است.

عضو اتاق بازرگانی خاطر نشان کرد: در کشورهای دیگر برای صادرات جایزه هم می‌دهند در حالی که در کشور ما از صادرات مالیات هم می‌گیرند تا قیمت تمام شده کالا بالا برود و صادرکننده نتواند صادر کند. بنابراین این قوانین به جای اینکه تشویق کننده صادرات باشد عامل بازدارنده آن خواهد بود.

گفتنی است، هفته پیش رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران درباره مصوبه لغو پیمان‌سپاری ارزی و معافیت مالیاتی نداشتن صادرکنندگان گفته بود: ابهاماتی در بخشنامه مالیات بر ارز صادراتی وجود داشت که خوشبختانه وعده لغو آن به تحقق نزدیک شد.

محمد نهادندان ادامه داد: لغو این بخشنامه در دولت تصویب و براساس مصوبه هیات دولت بخشنامه معافیت مالیاتی نداشتن صادرکنندگان که در گذشته صادر شده بود دیگر نیازی به ادامه ندارد.

او درباره لغو معافیت مالیاتی نداشتن

۹۹

در کشورهای

دیگر برای

صادرات جایزه هم

می‌دهند در حالی

که در کشور ما از

صادرات مالیات

هم می‌گیرند تا

قیمت تمام شده

کالا بالا برود و

صادرکننده نتواند

صادر کند

۹۹

آمار صادرات بر رتبه گمرک هم تاثیر گذاشت

نزول ۹۹ پله‌ای گمرک ایران در ۸ سال گذشته

■ هما کبیری

۹ روز، در عربستان ۱۷ روز و در امارات هفت روز.

افزایش ۵/۰ درصدی هزینه‌های تجارت به گفته رئیس کل گمرک ایران در حال حاضر ۲۵ سازمان سر راه تاجران قرار دارند که باید مجوزهای لازم را برای واردات صادر کنند. حالا با همه این مشکلات حساب کنید که بیش از ۳۰ قانون بر گمرک حاکم است. گمرک باید ۱۵ کنوانسیون را اجرا کند، به ۱۴ رویه باید عمل کند؛ در حالی که هیچ کشوری برای کارهای تجاری‌اش به این اندازه تشریفات ندارد. پیش از این، مهدی کرباسیان اعلام کرده بود که گمرک خوب و روان به میزان قابل توجهی می‌تواند بر کارایی بنگاه‌ها هم اثر بگذارد. اگر عملکرد گمرک مطلوب نباشد، ممکن است بنگاه‌ها مجبور شوند موجودی کالای بیشتری را در انبار نگهداری کنند که این کار ۴ تا ۶ درصد به هزینه‌های تولید بنگاه‌ها اضافه می‌کند. کشورهایی که از امور گمرکی کارآمد برخوردارند، به اسناد و امضاهای کمتری نیاز دارند و در نتیجه زمان کمتری نیز برای انجام مراحل اداری و تشریفات گمرکی مربوط به رویه‌های صادرات و واردات اختصاص می‌دهند.

هشت سال پیش گمرک ایران جزو ۵ گمرک برتر دنیا قرار داشت و حالا رتبه ایران به جایگاه ۱۰۳ رسیده است. همین موضوع در کنار نارضایتی‌هایی که در میان تجار و بازرگانان ایرانی ایجاد شده، موجد این موضوع است که گمرک از پرداختن به نقش اصلی خود خارج شده است. در این گزارش که به بهانه بیست و ششم ژانویه، روز جهانی گمرک آماده شده، به برخی ابعاد و رتبه‌های گمرک ایران در مقایسه با سایر کشورها پرداخته شده است.

■ جایگاه نامطلوب ایران

افزایش هزینه‌های تجارت یکی از دلایلی است که به افزایش قاچاق در کشور دامن می‌زند. یکی از مواردی که بر اساس آن شاخص بهبود فضای کسب و کار کشورها با هم مقایسه می‌شود، شاخص «مطلوبیت فرآیندهای گمرکی» است که براساس آن، هرچه هزینه، زمان و تعداد مراحل و اسنادی که برای ارائه به گمرک در کشوری کمتر باشد، بازدهی بالاتر است؛ اما بر اساس گزارش بانک جهانی، گمرک ایران نه تنها در رده گمرک‌های کارآمد قرار ندارد، بلکه به‌طور متوسط واردات از این گمرک به ۳۲ روز زمان، ۸ سند و ۲۱۰۰ دلار (بابت هر کانتینر ۲۰ فوتی) هزینه نیاز دارد.

صادرات از گمرک ایران نیز تفاوت چندانی با واردات ندارد؛ در این بخش نیز به‌طور متوسط ۷ سند، ۲۵ روز زمان و ۱۴۷۰ دلار هزینه لازم

است که با متوسط کشورهای پیشرفته و حتی کشورهای در حال توسعه تفاوت چشمگیری دارد.

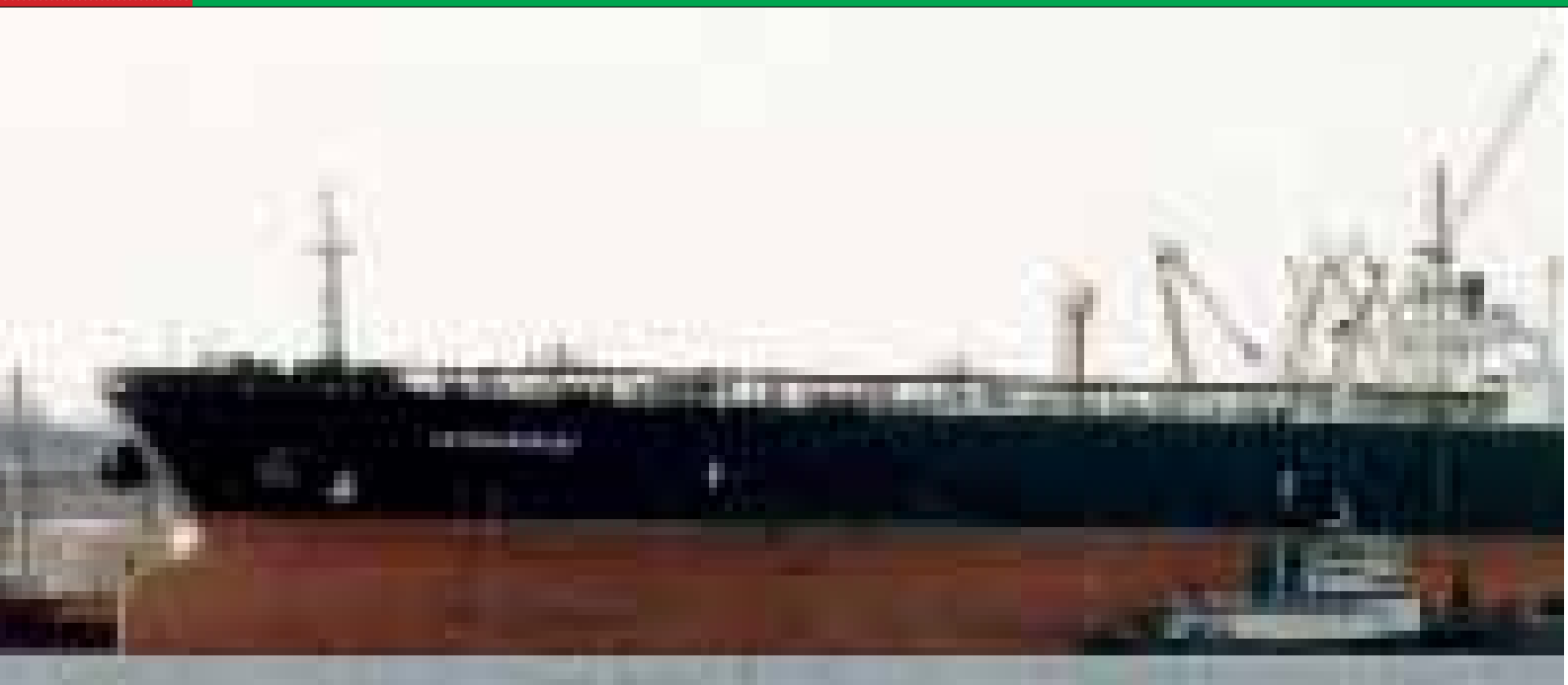
در کشورهای در حال توسعه میانگین انجام امور گمرکی ۱۱ روز و تعداد اسناد مورد نیاز ۴ سند است. این در حالی است که در میان کشورهای جنوب صحرای آفریقا، زمان انجام امور گمرکی حدود ۳۲ روز بوده و با ۸ سند انجام می‌شود. هزینه انجام امور گمرکی در شرق آسیا و اقیانوسیه نیز به‌طور متوسط ۴۳۹ دلار برآورد شده است.

در حال حاضر به‌طور متوسط، ۳۲ روز طول می‌کشد تا کالایی به کشور وارد شود. در میان کشورهای منطقه شامل کشورهای ایران، عراق، اردن، عمان، عربستان و امارات تنها وضع عراق از ایران بدتر است. در عراق ۸۲ روز طول می‌کشد تا کالا وارد کشور شود. در اردن ۱۵ روز، در عمان

”

گمرک ایران
نه تنها در رده
گمرک‌های
کارآمد قرار
ندارد، بلکه به‌طور
متوسط واردات از
این گمرک به ۳۲
روز زمان، ۸ سند و
۲۱۰۰ دلار (بابت هر
کانتینر ۲۰ فوتی)
هزینه نیاز دارد

”

مسعود دانشمند گفت: گمرک در تسهیل امور نقشی ندارد و معضلات را به دولت منتقل می‌کند. این در حالی است که ۲۲ سازمان در گمرک دخالت دارند.

وی افزود: گمرک در این چند ماهی که از آغاز به کار دولت جدید می‌گذرد، مشکلات را طبقه‌بندی کرده و به دولت انتقال داده است. اگر اکنون شاهد برداشته شدن برخی اسناد اضافه در امر تجارت هستیم، نتیجه انتقال آماری است که گمرک به دولت برده است.

این عضو هیات نمایندگان اتاق ایران با تاکید بر اینکه گمرک در برخی امور که مربوط به ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز است، نمی‌تواند دخالتی داشته باشد، اظهار کرد: این موارد هم باید به تدریج در دستور کار دولت قرار گیرد تا برطرف شوند.

آنچه مسلم است اینکه برای بهبود شاخص‌ها باید موانع پیش‌رو برداشته شود تا زمان ترخیص کالاها در گمرک به کمتر از یک هفته کاهش یابد. برای این منظور باید مقررات‌زدایی‌های لازم انجام شود. مقرراتی که در دولت گذشته وضع شد، منجر به این شد که کالا به جای اینکه از مسیر گمرک وارد شود از دیگر مسیرها به کشور وارد شود.

دانشمند افزود: برای مقررات‌زدایی، کسانی می‌توانند تسهیل‌کننده باشند که این ضوابط را ایجاد کرده‌اند. در حالی که این مقررات برای اجرایی شدن نیاز به ابزارهایی دارد که در اختیار گمرک نیست. بنابراین برای بهبود رتبه گمرک ایران در میان گمرک‌های سایر کشورها، باید مقررات‌زدایی به بهترین شکل انجام و جلوی معطلی سرمایه ملی در گمرک گرفته شود.

خود مدیریت گمرک طی ۳ الی ۴ سال گذشته عملکرد قوی و قابل قبولی نداشته، ضمن اینکه در اجرای دستورهای صادر شده هم مشکل وجود داشته است.

این عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران و تهران با اشاره به عملکرد ۴ ماه گذشته گمرک در دولت یازدهم تاکید کرد: در همین چند ماهی که از آغاز به کار دولت یازدهم می‌گذرد، دو اتفاق مهم در حوزه گمرک افتاده است. نکته اول این است که مراکز متعدد فرماندهی از میان برداشته شد و گمرک تنها از سازمان توسعه تجارت و وزارت صنعت، معدن و تجارت فرمان دریافت می‌کند. همچنین تعدد بخشنامه‌های پشت سر هم و پی‌درپی هم به شدت کاهش پیدا کرده و به روال منطقی بازگشته است.

وی تصریح کرد: دومین موضوع قابل توجه در مورد تغییر رویکرد گمرک در همین چند ماه این است که مدیر جدید این سازمان، کسی است که گمرک را به خوبی می‌شناسد و همین موضوع تاثیر مثبتی در عملکرد گمرک داشته است. این روزها شاهد آن هستیم که هر تاجر و حتی مسافری از برخورد کارکنان گمرک در فرودگاه هم ابراز رضایت می‌کند و این یعنی تغییرات چشمگیری در تسهیل امور گمرکی آغاز شده است.

دخالت ۲۲ سازمان در گمرک

رئیس کمیسیون حمل و نقل، ترانزیت و گمرک اتاق ایران معتقد است نه تنها گمرک فقط نقش مجری مصوبات دولتی را بازی می‌کند، بلکه حذف «ایران‌کد» و «شبنم» را نتیجه پیگیری‌های گمرک می‌داند.

”

اگر تجارت کالایی ۲۰ روز به طول انجامد و با انجام اصلاحاتی بتوان زمان تجارت را به ۱۰ روز کاهش داد، به میزان پنج درصد ارزش کالا برای صادرکنندگان صرفه جویی ایجاد خواهد شد

”

بررسی‌ها حاکی از آن است که هر روز تاخیر اضافی در امر تجارت معادل ۵/۰ درصد ارزش کالا برای کالاهای صادرشده با کشتی یا راه‌آهن هزینه دارد. به عبارت دیگر اگر تجارت کالایی ۲۰ روز به طول انجامد و با انجام اصلاحاتی بتوان زمان تجارت را به ۱۰ روز کاهش داد، به میزان پنج درصد ارزش کالا برای صادرکنندگان صرفه جویی ایجاد خواهد شد. حتی کشورهای فقیر و توسعه‌نیافته نیز می‌توانند در این زمینه به پیشرفت‌های قابل قبولی دست پیدا کنند. به این دلیل که بار مالی تحمیل شده ناشی از مراحل پیچیده اداری، بیشتر از زیربنای حمل و نقل ضعیف و عقب‌مانده هزینه ایجاد می‌کند. در حال حاضر گمرک ایران مجری قوانین و مقرراتی است که نقشی در تهیه آن نداشته، اما باید پاسخگوی مردم باشد.

تعدد بخشنامه‌ها برداشته شد

رئیس کمیسیون مدیریت واردات اتاق ایران معتقد است گمرک فی‌نفسه سیاست‌گذار نیست و تنها مجری سیاست‌هایی است که از سوی سازمان‌های دیگر از جمله حفظ نباتات، استاندارد، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت امور اقتصادی و دارایی و... به آنها ابلاغ می‌شود. مجیدرضا حریری در این رابطه گفت: در دو، سه سال گذشته دستورالعمل‌های متفاوتی از نهادهای مختلف به گمرک ابلاغ می‌شد که متوقف‌کننده بود و به مدیریت اقتصاد کشور برمی‌گشت، در حالی که مشکل اساسی در شکل مدیریت کشور بود و گمرک در این میان مقصر نبوده است.

وی افزود: نکته قابل توجه دیگر این است که

جدول خلاصه خواص سودمند نفت خام

ویژگی	علامت اختصاری و واحد	شرح
گرانی یا API (Gravity))	-	درجه API معیاری برای سنجش مرغوبیت نفت (خام) است و عبارت از درجه گرانی یا درجه سبکی نفت. API به عنوان یک معیار جهانی، عکس وزن مخصوص (d) است. یعنی هر چه API بیشتر باشد نفت خام مرغوبتر است. نفت های خام با درجات API بیش از ۲۰، مابین ۱۰ و ۲۰ و کوچکتر از ۱۰ به ترتیب به عنوان نفت خام سبک، سنگین و خیلی سنگین درجه بندی می شوند.
مقدار گوگرد (Sulfur Content))	درصد وزنی Wt	مقدار گوگرد و درجه API دو خاصیتی هستند که بیشترین اثر را بر ارزش گذاری نفت خام دارند. مقدار گوگرد بر حسب درصد وزنی گوگرد بیان می شود و بین ۰/۱ تا ۵ درصد متغیر است. امروزه واژه نفت ترش (Sour Oil) به هر نفت خامی که بالا بودن میزان گوگردش فرآورش های ویژه ای را ایجاد می کند گفته می شود. معمولاً مرز مابین نفت ترش و شیرین وجود بیش از ۰/۵ درصد گوگرد است.
نقطه ریزش (Pour Point))	°F یا °C	نقطه ریزش (Pour Point) پایین ترین دمایی است که در آن، یک روغن نفتی جاری می شود یا ریزش می کند مشروط بر اینکه بدون اغتشاش، با یک روند کنترل شده خنک شود. نقطه ریزش نفت خام بر حسب °C یا °F به طور تقریبی نشانگر پارافینی یا آروماتیکی بودن نسبی آن است. هر چه نقطه ریزش پایین تر باشد مقدار پارافین کمتر و مقدار آروماتیک بیشتر است. نقطه ریزش یک مشخصه دقیق فرآورده های میان تقطیر است که در آب و هوای سرد مصرف می شوند.
باقیمانده کربن (Carbon Residue))	درصد وزنی Wt	باقیمانده کربن (Carbon Residue)، به شیوه تقطیر در نبود هوا، تادستیایی به پسماند کک تعیین و بر حسب درصد وزنی بیان می شود. باقیمانده کربن به طور نسبی با مقدار آسفالت نفت خام و مقدار برش روغن روانساز قابل باز یافت ارتباط دارد. در اغلب موارد، هر چه باقیمانده کربن کمتر باشد، نفت خام ارزشمندتر است.

ویژگی	علامت اختصاری و واحد	شرح
مقدار نمک (Salt Content)	۱۰۰۰bbl/lb	مقدار نمک در نفت خام بر حسب NaCl بیان می شود و چنانچه بیش از ۱۰۰۰bbl/lb باشد، معمولاً باید پیش از پالایش نفت خام، آن را نمک زدایی کرد. اگر نمک حذف نشود، ممکن است مشکلات خوردگی مهمی ایجاد کند. اهمیت نمک زدایی در صورتی که قرار باشد فرایندهای کاتالیزوری بر باقیمانده نفت اعمال شود بیشتر می شود.
ضرایب همبستگی (Corresponding Index)	-	ضرایب همبستگی میان بهره و ویژگی های آروماتیکی و پارافینی نفت های خام وجود دارد. یکی از معیارهای به کار رفته در این مورد شاخص همبستگی است که برای ارزیابی جداگانه حاصل از نفت های خام سودمند می باشد. مقیاس CI مبتنی بر پارافین های راست زنجیر برابر صفر و برای بنزن برابر ۱۰۰ است. گرچه مقادیر CI کمی نیستند، ولی هر چه مقدار CI کمتر باشد، غلظت هیدروکربن های پارافینی در برش مربوط بیشتر و هر چه CI بیشتر باشد، غلظت نفتن ها و آروماتیک های آن بیشتر است.
گستره تقطیر (Distillation Range)	°C	گستره نقطه جوش نفت خام نشان دهنده وجود فرآورده های گوناگون در آن است. سودمندترین نوع تقطیر، تحت عنوان ((نقطه جوش حقیقی)) یا TBP شناخته شده است و معمولاً به تقطیری گفته می شود که در دستگاهی با درجه تفکیک منطقی انجام شود. گرچه هیچ روش آزمایش خاصی به نام تقطیر TBP وجود ندارد، ولی تقطیر Hempel و ASTM D۲۸۵ آزمایش های متداول تری هستند. همچنین گستره تقطیر نفت خام را باید با تقطیرهای ASTM مرتبط کرد، زیرا تعیین مشخصات فرآورده معمولاً بر پایه آزمایش های ساده تقطیر ASTM D۸۶، و ASTM D۱۱۶۰ استوار است.
مقدار فلزات (Metal Content)	ppm	وجود فلزات در نفت با وجود غلظت نسبتاً پایین (از چند تا ۱۰۰۰ ppm) اهمیت زیادی دارد. مقادیر ناچیز برخی از این فلزات (نیکل، وانادیم و مس) می توانند به شدت بر فعالیت کاتالیزورها اثر گذاشته و موجب تولید فرآورده های کم ارزش تری شوند. غلظت های بالاتر از ۲ ppm وانادیم در انواع نفت کوره منجر به خوردگی شدید پره های توربین و تخریب آستر یا پوشش نسوز کوره ها و دودکش ها می شود. معمولاً ترکیبات آلی فلزی در دماهای بالای تقطیر پالایشگاهی فرارند و بیشتر در فرآورده های تقطیر دیرجوش پدیدار می شوند. روش کاهش آنها به کارگیری روش های استخراج با حلال و نیز ترسیب با آسفالت ها و رزین ها است.

بررسی آخرین وضعیت انرژی در جهان

عرضه و تقاضای نفت خام در سال ۲۰۱۴ میلادی

■ محمود باوری

حفظ و تمدید قراردادهای موجود فروش نفت خام و اجرای توافقنامه ژنو و تاثیر آن بر ایجاد تحول در روابط بین المللی، تلاش برای احیای بازارهای از دست رفته صورت می گیرد.

براساس این گزارش قمصری با بیان این که مشخص بودن مصرف کنندگان و پالایشگاه های نفت در دنیا به نوعی بازارهای نفت خام را محدود کرده است، گفته بود: شرکت های پالایشی و نفتی دنیا با توجه به ساختار صنعت نفت ایران تمایل به همکاری مجدد با ما در بخش های فنی و سرمایه گذاری دارند، اما این موضوع لزوماً به این معنا نیست که به عنوان مثال اگر شرکت های توتال یا شل در ایران کار می کنند، باید نفت ایران را هم خریداری کنند.

وی تاکید کرده بود: ایران با وجود تحریم های بین المللی در چند سال اخیر توانسته خریداران سنتی نفت خود را حفظ کند.

قمصری با یادآوری این که ایران و کشورهای اروپایی هم اکنون آمادگی برای از سرگیری مجدد روابط نفتی دارند، تصریح کرده بود: البته باید تاکید کنم باز پس گیری بازارهای از دست رفته در شرایط کنونی کار دشواری خواهد بود، اما کشور ما ابزار و توان لازم برای این کار را دارد. وی با ابراز امیدواری در خصوص بهبود روابط ایران و کشورهای غربی گفته بود: ایران در دو سال گذشته با توجه به سهمی که سالها در تامین انرژی اروپا داشته است و به خصوص علاقه کشورهای اروپایی غربی به نفت خام ایران، همچنان تلاش خواهد کرد ارتباط با بازارهای سنتی خود را در اروپا حفظ کند.

”

در سال ۲۰۱۴
میزان رشد عرضه
نفت کشورهای
غیر اوپک ۱.۹
میلیون بشکه در
روز خواهد بود و
در سال ۲۰۱۵ این
رقم ۱.۵ میلیون
بشکه در روز
گزارش شده است

“

بر اساس تازه ترین گزارش منتشر شده از سوی سازمان اطلاعات انرژی آمریکا به نام "چشم انداز کوتاه مدت انرژی"، مصرف جهانی سوخت مایع در سال ۲۰۱۴ میلادی ۱.۲ میلیون بشکه در روز و در سال ۲۰۱۵ میلادی این رقم روزانه ۱.۴ میلیون بشکه افزایش خواهد داشت. در گزارش سازمان اطلاعات انرژی آمریکا (EIA) آمده است که کشورهای خارج از سازمان توسعه و همکاریهای اقتصادی به خصوص چین بخش عمده این افزایش تقاضای مصرف را به خود اختصاص خواهند داد.

با بیان این که برخی موسسات بین المللی برای نیمه سال جاری میلادی احتمال بهبود وضعیت اقتصادی را پیش بینی کرده اند، افزود: با توجه به روند عرضه بالای نفت خام و کاهش تقاضا، در حال حاضر بازار نفت با مازاد عرضه روبرو است. قمصری پیش از این گفته بود که فکر می کنم با وجود آنکه بازار با مازاد عرضه نفت مواجه است، همچنان این بازار علاقه مند به نفت خام های متوسط (شیرین) و ترش ایران است و در حال حاضر به دلایل فنی، بسیاری از پالایشگاه ها متقاضی نفت ایران است.

همچنین به گزارش خبرگزاری رویترز، در معاملات اواخر هفته گذشته بهای جهانی نفت خام برنت کاهش یافت و به ۱۰۶ دلار و ۳۹ سنت رسید. این امر به دلیل افزایش تولید نفت خام لیبی و احتمال افزایش عرضه نفت خام ایران در بازارهای بین المللی عنوان شده است.

تلاش ایران برای احیای بازارهای از دست رفته مدیر امور بین الملل شرکت ملی نفت ایران درباره برنامه شرکت ملی نفت ایران در زمینه افزایش فروش نفت و بازیابی بازارهای از دست رفته گفت: در سال جاری میلادی همزمان با

طبق این گزارش در سال ۲۰۱۴ نرخ مصرف نفت کشورهای عضو سازمان توسعه و همکاریهای اقتصادی ۰.۱ میلیون بشکه در روز کاهش داشته و در سال ۲۰۱۵ این رقم ثابت خواهد ماند. بر اساس گزارش این سازمان میزان تولید نفت خام سازمان کشورهای صادر کننده نفت (اوپک) در سال ۲۰۱۴ برابر با ۰.۵ میلیون بشکه در روز کاهش خواهد داشت چرا که برخی از تولید کنندگان اوپک به منظور تعدیل بازار در نتیجه افزایش تولید کشورهای خارج از اوپک، تولیدات خود را کاهش خواهند داد. بر پایه این گزارش در سال ۲۰۱۴ میزان رشد عرضه نفت کشورهای غیر اوپک ۱.۹ میلیون بشکه در روز خواهد بود و در سال ۲۰۱۵ این رقم ۱.۵ میلیون بشکه در روز گزارش شده است. بخش عمده این افزایش عرضه از سوی کشورهای آمریکای شمالی تامین خواهد شد.

این در حالی است که سیدمحسن قمصری گفت: در سال جاری میلادی با توجه به رکود اقتصادی موجود در دنیا به نظر نمی رسد وضعیت عرضه و تقاضای نفت خام نسبت به سال گذشته تفاوت چندانی داشته باشد. مدیر امور بین الملل شرکت ملی نفت ایران

لزوم توجه دولت به اجرای صحیح فاز دوم هدفمندی یارانه

۷ نکته درباره قیمت گذاری انرژی

مینا شریفی

حداقلی مواردی که باید در اجرای فاز دوم هدفمندی مورد توجه قرار گیرد به شرح زیر است:

۱. قیمت گذاری منطقی حامل های انرژی مستلزم طراحی یک برنامه کلان برای کل شبکه انرژی و تنظیم عرضه و تقاضای هر یک از حامل هاست و چنانچه چنین برنامه جامعی وجود داشته باشد اصولاً دلیلی ندارد که ما تنها از حذف یارانه ها سخن بگوئیم. گرچه مسئله قیمت تمام شده و یارانه (همانگونه که خواهد آمد) یکی از مسائلی است که در طراحی برنامه مذکور باید مورد توجه قرار گیرد ولی همه چیز به آن ختم نمی شود. در اغلب قریب به اتفاق کشورهای صنعتی مالیات های بسیار سنگینی بر نفت خام وارداتی و فرآورده های نفتی وضع می شود و متقابلاً سوبسیدهای فراوانی به ذغال سنگ پرداخت می شود در مورد تولید و مصرف حامل های انرژی قبل از هر چیز باید برنامه مدونی که در تطابق با برنامه های کلان اقتصاد کشور باشد وجود داشته باشد و آنگاه قیمت حامل های انرژی به گونه ای تنظیم شوند که تحقق برنامه را تضمین نماید.
۲. مشخص شدن قیمت تمام شده هر یک از حامل های انرژی برای تعیین دقیق میزان مالیات مأخوذه و یاسوبسید پرداختی، ضروری است و این خود مستلزم شفافیت در نظام مالی و حسابداری شرکت های تولیدکننده حامل های انرژی است.
۳. سهم هزینه انرژی در سبد هزینه خانوار و تولیدکنندگان کالاها و خدمات باید تعیین و مشخص گردد و در هر برنامه قیمت گذاری باید منطقی و عادلانه بودن این سهم با توجه به متوسط های جهانی مورد توجه قرار گیرد. در این مورد به عنوان نمونه قابل ذکر است که در کشور ایالات متحده که سوبسیدی نیز به فرآورده های نفتی پرداخت نمی شود، حدود ۴/۵ درصد درآمد شهروندان به هزینه انرژی اختصاص می یابد. برای اینکه بدانیم که آیا ارزان بودن حامل های انرژی در

کشور یک واقعیت است و یا یک تصور ذهنی باید به این سهم و به قدرت خرید خانوارها نیز توجه شود.

۴. در بخش تولید همانطور که اشاره شد، ارتباط قیمت نسبی انرژی بعنوان یکی از عوامل تولید با سایر عوامل باید مورد توجه قرار گیرد. کشش های جایگزینی این عوامل بجای یکدیگر باید روشن باشد. از نظر تنوریک و با توجه به تابع تولید، هرگونه کاهش در مصرف انرژی به معنای جایگزینی و افزایش یکی دیگر از عوامل تولید یا ترکیبی از سایر عوامل خواهد بود. عدم توجه به این مسئله ممکن است موجب جابجایی های ناخواسته در ترکیب عوامل تولید در سطح اقتصاد شود. مدل های اقتصادی نشان می دهد که چنانچه به لحاظ فنی امکان جایگزینی میان حامل انرژی بعنوان یک عامل تولید با سایر عوامل تولید وجود نداشته باشد (کشش جانشینی عوامل صفر باشد) در اینصورت افزایش قیمت های انرژی موجب کاهش مصرف انرژی و جایگزینی آن با سایر عوامل تولید نخواهد شد و به همان میزان سطح عمومی قیمت ها را افزایش داده و تولید ناخالص ملی را نیز کاهش خواهد داد.
۵. تعیین میزان تأثیرپذیری تقاضای هر یک از حامل های انرژی از قیمت آن حامل، مستلزم تخمین دقیق توابع تقاضا برای حامل های انرژی است. پس از تخمین تابع تقاضا می توان کشش قیمتی تقاضا را محاسبه نمود و تشخیص داد که میزان تقاضا در مقابل تغییرات قیمت چه واکنشی از خود نشان می دهد و تنها در اینصورت می توان فهمید که برای محدود کردن تقاضا در هر میزان موردنظر، به چه مقدار افزایش قیمت نیاز داریم. مطالعات انجام شده در این زمینه عمدتاً مبین این واقعیت هستند که کشش های قیمتی تقاضا برای فرآورده های نفتی ارقام بسیار پائینی هستند و این به این معناست که واکنش تقاضا در قبال افزایش

”

مشخص شدن قیمت تمام شده هر یک از حامل های انرژی برای تعیین دقیق میزان مالیات مأخوذه و یاسوبسید پرداختی، ضروری است

“

قیمت این فرآورده ها بسیار ناچیز خواهد بود.

۶. کشش های متقاطع قیمتی تقاضا که بر مبنای آن میزان تأثیرپذیری تقاضای هر حامل انرژی از قیمت سایر حامل ها مشخص می گردد نیز باید محاسبه شوند. این نیز مستلزم تخمین توابع تقاضا برای حامل های انرژی است. تغییر قیمت یکی از حامل های انرژی بدون توجه به سایر حامیها در واقع موجب تغییر قیمت های نسبی حامل ها خواهد شد و این ممکن است بطور ناخواسته و پیش بینی نشده تقاضا را از بعضی حامل های انرژی به بعضی دیگر منتقل کند. بنابراین در جریان قیمت گذاری هر حامل انرژی باید تأثیر این قیمت ها بر تقاضای سایر حامل ها نیز مد نظر قرار گیرد. بعنوان مثال چنانچه نرخ برق افزایش یابد و نرخ فرآورده های نفتی و گاز طبیعی ثابت باقی بماند این مسئله ممکن است بخشی از تقاضاهای بالفعل یا بالقوه برای برق را به سمت فرآورده های نفتی و گاز طبیعی منتقل کند و در این صورت پیش بینی ها با مشکل مواجه خواهد شد.
۷. ارتباط قیمت حامل های انرژی با پارامترهای اقتصاد کلان نیز باید روشن باشد. خصوصاً میزان تأثیرپذیری سطح عمومی قیمت ها از قیمت حامل های انرژی باید تخمین زده شود و مورد محاسبه قرار گیرد. چنانچه افزایش قیمت حامل های انرژی بدون درک و آگاهی از این مسئله صورت گیرد این احتمال وجود دارد که میزان افزایش سطح عمومی قیمت ها (تورم) ناشی از افزایش قیمت حامل های انرژی در حدی باشد که عملاً قیمت های حقیقی حامل ها ثابت باقی مانده و یا حتی کاهش یابد که در اینصورت اهداف موردنظر از افزایش قیمت حامل ها محقق نخواهد شد و تنها آثار تورمی آن بر روی اقتصاد باقی خواهد ماند. چنانچه بحث انتظارات و تأثیرات تورمی ناشی از انتظارات روانی مصرف کنندگان را در نظر بگیریم مسئله تورم ابعاد فراتری نیز پیدا خواهد.

توصیه به سرمایه‌گذاران

چرا پالایشگاه سازی سود آور است؟

■ محمدچگینی*

متأسفانه سال‌ها است که نظرات نه چندان عمیق برخی کارشناسان مانع توسعه درخور ظرفیت پالایشگاهی در کشور گردیده است این موضوع به همراه فضای انحصاری حاکم بر این بخش و عدم وجود نظام تنظیم مقررات کارآمد و اثربخش موجب عقب ماندگی تاریخی ما در صنعت پالایشگاهی و تکمیل زنجیره ارزش در بخش نفت در جهت جلوگیری از خام فروشی گردیده است. این مطلب بر آن است تا ضمن رد این دیدگاه نشان دهد که ساخت پالایشگاه برای کشور سود آور و یک ضرورت است.

”

دنیای برای ایجاد بیش از ۷ میلیون بشکه ظرفیت پالایشگاهی تا ۴ سال آینده برنامه ریزی کرده است و ما باید خود را تحمیل کرده و با توجه به عقب ماندگی تاریخی در این زمینه و با اصلاح محیط کسب و کار این حوزه سهم خود را بگیریم

”

پالایشگاهی سودآور نیست و در این ۲۰ سال سهم ما از این افزایش ظرفیت و سرمایه گذاری چه مقدار بوده است؟ از سال ۱۹۹۵ تا ۲۰۰۷ سالیانه بطور متوسط ۳۰ میلیارد دلار در صنعت پالایشگاهی سرمایه گذاری شده است یعنی ۳۶۰ میلیارد دلار آیا می‌توان گفت این سرمایه گذاری عظیم غیر اقتصادی بوده است و به دور ریخته شده؟ ظاهراً برخی دوستان در فضای ۱۹۸۰ تا ۱۹۸۵ باقی مانده اند. با نگاهی به گزارش‌های رسمی منتشر شده می‌بینیم که دنیا برای ایجاد بیش از ۷ میلیون بشکه ظرفیت پالایشگاهی تا ۴ سال آینده برنامه ریزی کرده است و ما باید خود را تحمیل کرده و با توجه به عقب ماندگی تاریخی در این زمینه و با اصلاح محیط کسب و کار این حوزه سهم خود را بگیریم. اما نکته آخر و بسیار مهم قیمتی است که ما پروژه‌های خود را تمام می‌کنیم آیا ما می‌خواهیم برای ایجاد ظرفیت هر بشکه نفت خام ۴۰۰۰۰ دلار یا ۳۰۰۰۰ دلار یا ۱۲۰۰۰ دلار هزینه کنیم مسلماً اگر بخش خصوصی توانمند و دارای تجربه داشتیم ۱۲۰۰۰ دلار را انتخاب می‌کرد تا هزینه‌های عملیاتی و سرمایه گذاری را به حداقل خود کاهش دهد. سرمایه باید مالک بالای سر سرمایه داشته باشد تا مسیر بهینه خود را بیابد.

* کارشناس انرژی

می‌دهد که متأسفانه اطلاعات برخی از کارشناسان و مدیران ما در خصوص سود آور نبودن پالایشگاه‌ها صحیح نیست و با تعصب بر اشتباه خود اسرار دارند که این هشدار است برای ما که بدانیم مدیرانی که در گذشته تصمیماتی را گرفته اند به سختی حاضر به قبول و تغییر نگرش خود هستند ضمن آنکه باید توجه داشت که سودآوری پالایشگاه‌ها را بدلیل نواسانات شدید آن باید حداقل در یک دوره ده ساله مورد توجه قرار داد. نکته حائز اهمیت دیگر در سودآوری پالایشگاه‌ها ترکیب فرآورده‌های خروجی پالایشگاه است که بر اساس نمودار زیر در سالهای اخیر بنزین و گازوئیل از ارزشترین محصولات پالایشی بوده و در عوض نفت کوره کم ارزش‌ترین محصولات می‌باشد که متأسفانه ۳۰-۴۰ درصد خروجی پالایشگاه‌های ما را تشکیل می‌دهد. سوال اینجا است که آیا بقیه دنیا نمی‌دانند سرمایه گذاری

به گزارش ایک ویر اساس نمودار زیر پالایش نفت در آمریکا به ازای هر بشکه ۳۰ تا ۳۵ دلار مارجین داشته است که بوضوح سودآوری آن را نشان می‌دهد نکته اینجاست که بازده پالایشگاه و هماهنگی با بازار از نکات کلیدی است که باید به آن توجه نمود. مضاف بر این باید توجه نمود که این سودآوری در حالی است که بانکهای دنیا به درآمدهای ارزی ما که عمدتاً از فروش نفت است حداکثر ۲ درصد سود پرداخت می‌نمایند و قوانین مالیاتی آنان نسبت به سوخت‌های فسیلی بسیار سخت گیرانه تر از ایران است و هزینه عوامل تولید نیز از قبیل نیروی انسانی گرانتر. البته اگر بحث اشتغال زایی، تکمیل زنجیره ارزش، امنیت ملی و فروش آسانتر را هم اضافه کنیم مزیت ما چند برابر می‌گردد. توجه به جملاّت زیر از گزارش اتحادیه اروپا (۲۰۰۸) در خصوص سودآوری پالایشگاهها نشان

"The conclusion from this analysis is that the surplus refinery capacity that led to very poor profitability during the 1980s and early 1990s has gone from the major European and U.S. markets.

The recent improvements in refinery profitability have encouraged refiners to start a program of expansions, with the result that over 200 refinery expansion and upgrading projects have been announced.

In Russia, changes to the export tax regime in 2004 have made refining for export extremely profitable. As the tax regime calculates the tax on products as a percentage of the tax on crude, higher crude prices increase the incentive for the domestic refiner that is exporting."

“آینده انرژی آمریکا با رویکرد ذخایر هیدروکربوری نامتعارف”

آزمون انرژی غرب

■ بلدا بزدان فرحی

که سهم مذکور در سال ۲۰۴۰ به ۳۷ درصد برسد. در سال ۲۰۱۲ آمریکا وارد کننده نفت خام است و مازاد مصرف نفت خام نسبت به تولید آن در حدود ۴۵ درصد مصرف است. دو سناریو برای وضعیت نفت در کشور آمریکا برای سال ۲۰۴۰ پیش بینی شده است؛ سناریو اول، آمریکا کماکان وارد کننده نفت خواهد ماند ولی وابستگی گازی کمتری خواهد داشت (۳۷ درصد)، سناریو دوم، آمریکا می تواند صادر کننده نفت خام نیز باشد و تولید نفت خام از مصرف آن پیشی خواهد گرفت. میزان تولید جهانی گاز طبیعی در سال ۲۰۱۱ برابر با ۱۱۶ میلیارد فوت مکعب بوده که سهم آمریکا از تولید مذکور ۱۹٫۷ درصد است. سهم آمریکا از تولید جهانی گاز طبیعی در سال ۲۰۰۵ برابر با ۱۸٫۳ درصد بوده که طی سالهای اخیر سهم مذکور با اتکا به تولید شل گازی افزایش یافته است ولی هنوز به سهم ۲۲ درصدی سالهای ۲۰۰۱-۲۰۰۰ نرسیده است. سهم آمریکا از میزان مصرف ۱۱۸٫۷ میلیارد فوت مکعبی جهانی گاز در سال ۲۰۱۱ برابر با ۲۰٫۵ درصد بوده که در مقایسه با سهم ۲۶٫۷ درصدی این کشور از مصرف جهانی در سال ۲۰۰۰، کاهش داشته است. در شرایط فعلی آمریکا وارد کننده گاز است. در سال ۲۰۴۰ آمریکا صادر کننده گاز طبیعی است. در تغییر چنین وضعیتی منابع شیل گازی نقش بسزایی دارد و پیش بینی شده است سهم شیل گازی در تولید گاز طبیعی در آمریکا از یک درصد در

امکان کاهش ذخایر اثبات شده نفت و گاز از یک سو، امکان پذیری تولید تجاری از ذخایر هیدروکربوری نامتعارف (شیل نفتی و گازی)، وجود عدم قطعیت هایی با نقش مهم در فرآیند تحولات آینده بازار جهانی انرژی و نیاز به منابع انرژی کشورهای توسعه یافته و در کنار آن کشورهای در حال توسعه از موضوعات قابل توجه در رابطه با بازار فعلی انرژی در جهان است. میزان تولید جهانی نفت در سال ۲۰۱۲ برابر با ۸۹٫۳۶ میلیون بشکه در روز بوده که کشور آمریکا با تولید ۱۱ میلیون بشکه سهم ۱۲٫۴ درصدی از تولید مذکور را دارا بوده است. سهم آمریکا از تولید جهانی نفت از سال ۲۰۰۵ به بعد رو به فزونی گذاشته به نحوی که از ۹٫۸ درصدی در سال مذکور به ۱۲٫۴ درصد در سال ۲۰۱۲ رسیده است. علی رغم افزایش تولید نفت آمریکا، مصرف نفت این کشور از سال ۲۰۰۵ روند نزولی را طی کرده است و از ۲۰ میلیارد بشکه در روز به ۱۸٫۵ میلیارد بشکه در سال ۲۰۱۲ رسیده است که به تناسب کاهش مصرف، سهم این کشور در مصرف جهانی نفت نیز از ۲۴٫۷ درصد در سال ۲۰۰۵ به ۲۰٫۸ درصد در سال ۲۰۱۲ کاهش یافت. سهم خالص واردات نفت (تفاضل میزان تولید از میزان مصرف) از مصرف کشور آمریکا در سال ۲۰۰۵ به ۶۰ درصد رسید که بیشترین رقم طی ۳۵ سال گذشته بود. با توجه به روند افزایشی میزان تولید نفت در این کشور آژانس بین المللی انرژی پیش بینی نموده است

”

سهم آمریکا از
تولید جهانی نفت
از سال ۲۰۰۵ به
عده رو به فزونی
گذاشته به نحوی
که از ۹,۸ درصدی
در سال مذکور
به ۱۲,۴ درصد در
سال ۲۰۱۲ رسیده
است

”

سال ۱۹۹۰ به ۵۰ درصد در سال ۲۰۴۰ خواهد رسید. به دلیل حرکت هر چه بیشتر اقتصاد کشور آمریکا از بخش صنعت به خدمات که به صورت متعارف انرژی کمتری مصرف می کند، روند مصرف انرژی سرانه این کشور از سال ۲۰۱۲ تا ۲۰۴۰ به صورت پائینی کاهشی خواهد بود و در همین بازه زمانی شدت انرژی مصرفی (مصرف انرژی نسبت به تولید ناخالص داخلی) نیز به شدت کاهشی است. میزان آلاینده‌گی و انتشار CO₂ نسبت به تولید ناخالص داخلی به شدت کاهشی است.

با توجه به کاهش وابستگی آمریکا به خلیج فارس، از حیث سیاست خارجی دو سناریو؛ واگذاری تامین امنیت منطقه به کشور چین و یا افزایش قدرت مانور آمریکا بر روی منطقه و آتش افروزی نیز طرح می شود که برتری هر یک از آنها و یا سناریویی از نوع دیگر بستگی به نحوه تغییر تعاملات خارجی و معادله های سیاسی در منطقه خواهد داشت. ارزان ترین قیمت انرژی طی سه سال گذشته متعلق به کشور آمریکا بوده است که یک میلیون BTU گاز طبیعی معادل ۲ تا ۳ دلار بوده در حالی که این قیمت در اروپا ۱۰ دلار و در ژاپن حدود ۱۶ دلار بوده است. تحولات اخیر در کشف و استخراج منابع غیر متعارف شل گازی در آمریکا تحول مهمی برای این کشور بوده است که ۱۴ هزار دکل حفاری در این بخش فعال هستند و اشتغال زایی زیادی را نیز به همراه داشته است.

نایب رئیس اتاق بازرگانی، صنایع و معادن ایران در گفتگو با «دنیای انرژی»:

افزایش خوراک پتروشیمی‌ها انگیزه سرمایه‌گذاران را کور کرد

علی خسروی

تولیداتشان می‌شد. علاوه بر این دولت به بهانه تامین بازار داخل محدودیت‌ها و عوارضی که در برخی محصولات اعمال می‌کرد موجب شده تا کاهش صادرات در محصولات پتروشیمی را شاهد شویم. نایب رئیس اتاق بازرگانی ایران با بیان این که بازار اکنون تابع شرایط مسائل پولی و تورمی است و دخالت دستوری دولت این اختلال را در جریان خودتنظیمی اقتصاد به وجود می‌آورد و باعث بروز مشکلاتی در بازار این قبیل محصولات خواهد شد، گفت: در چنین شرایطی باید سوء مدیریت دولتی را در مسائل تجاری، بانکی، پولی و سایر موضوعات عامل این نابسامانی دانست چرا که مادامی که سیگنالی از بازار مبنی بر این که قیمت برخی کالاها در نظام قیمت‌های نسبی در جای درست خود نایستاده متبادر شود، کالای مذکور با تقاضای بالاتری مواجه می‌شود. مثلاً در مورد بنزین شاهد تنوع قیمتی نرخ بنزین بین مرزهای ایران و همسایگان هستیم. به هر حال جز اتکا به نظام قیمت‌های نسبی مبتنی بر بازار راه دیگری وجود ندارد. سلطانی معتقد است اگر قیمت محصولات پتروشیمی پایین‌تر از قیمت تعادلی بر اساس عرضه و تقاضای ملی و محلی قرار بگیرد، طبیعی است که رفتارهای سودجویانه اتفاق بیفتد. به همین دلیل برخی واحدهای تولیدی که حتی تعطیل بودند در این شرایط

»

اگر قیمت محصولات پتروشیمی پایین‌تر از قیمت تعادلی بر اساس عرضه و تقاضای ملی و محلی قرار بگیرد، طبیعی است که رفتارهای سودجویانه اتفاق بیفتد

»

برخی موانع و مشکلات سد راه موجب می‌شود تا صنایع کشور به جای توسعه همه‌جانبه تعطیل و یا اقدام به تعدیل نیرو کنند. به طور مثال اگر به اهمیت صنایع پتروشیمی کشور نگاه شود خواهیم دید که این صنعت مهم هر از چندگاهی به موجب برخی تصمیم‌گیریه‌ها و سیاست غلط دچار مشکل می‌شود. در صورتی که دولت باید با برداشتن عواملی که باعث محدودیت در صادرات بخصوص محصولات پتروشیمی می‌شود و همچنین اصلاح برخی قوانین و توافق بر سر قیمت و تولید با واحدهای پتروشیمی، راه را برای فعالین این حوزه مهم اقتصادی باز و هموار کند. وی افزود: در نیمه اول سال ۹۲ به دلیل مشکلات پیش‌آمده در حوزه حمل‌ونقل و تحریم‌های محصولات پتروشیمی به‌طور فاحشی روند نزولی به خود گرفت و بخشی هم که انجام می‌شد با تاخیر و هزینه‌هایی بالاتر از گذشته بود. که این تاخیرها در هنگام تحویل محصولات تبعات منفی زیادی چون نارضایتی مشتری‌ها را بدنبال دارد. این فعال اقتصادی معتقد است برخی از محصولات پتروشیمی کشور در سال جاری و گذشته نه چندان دور برای صادرات با عوارض و محدودیت‌هایی از سوی دولت مواجه بود که باعث مشکل در واحدهای پتروشیمی برای بهینه کردن و تنظیم

اهمیت ویژه به توسعه صنایع پایین دستی نفت، گاز و پتروشیمی به منظور جلوگیری از خام فروشی منابع، ایجاد زمینه‌های اشتغال و حرکت در مسیر خوداتکایی کشور ضرورتی اجتناب ناپذیر است که باید مورد توجه قرار گیرد، چرا که ایجاد صنایع تبدیلی و فرآوری کشور بستر لازم را برای تبدیل منابع خام به کالاهای ارزشی درآمدزا فراهم می‌کند. اما اکنون که ایران دارای ظرفیت‌های فراوان ذخایر نفت، گاز و مشتقات آن است بنابراین چنانچه برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌ها در راستای تولید با هدف صادرات کالاهای نهایی انجام نشود و دولت نیز به پشتیبانی از بخش خصوصی و فعالان اقتصادی، حامی مراکز تولید نشود بی تردید تامین بودجه کشور هیچ‌گاه از اقتصاد نفتی (درآمد حاصل از فروش نفت خام) فاصله نخواهد گرفت و فرصت‌های فراوان اشتغالی و ارزآوری همچنان از دست می‌رود. در این باره دکتر پدرام سلطانی نایب رئیس اتاق بازرگانی صنایع و معادن ایران در گفت‌وگویی با «دنیای انرژی» می‌گوید اهمیت به صنایع تبدیلی، فرآوری و بسته‌بندی برای توسعه صادرات، ارزآوری و اشتغالی برکسی پوشیده نیست اما باید دید که آیا بسترهای لازم برای توسعه چنین بخش مهمی فراهم است یا این که بعضاً

های حمایتی استفاده کند نیز مشخص می شوند. از دیدگاه دکتتر سلطانی اما باید پذیرفت که مشکلات بخش های تولیدی ایران فارغ از همه مشکلاتی که دارد آن است که مزیت نسبی برای تولید برخی کالاها وجود ندارد. البته این رأی عام نیست اما واقعیت آن است که ما در برخی تولیدات مزیت نداریم و تنها حمایت های دولتی است که این واحدها را سرپا نگه داشته است. وی معتقد است یارانه انرژی، بانکی، تعرفه ای، تسهیلات تکلیفی و ... همگی مواردی بوده است که باعث شده برخی تولیدات ادامه یابد و به محض حذف این سیاست های حمایتی، امکان ادامه رقابت برای بسیاری از این صنایع از بین رفته است. به علاوه واحدهایی با مقیاس تولید غیراقتصادی در کشور ما به وجود آمده، یعنی واحدهای خرد در صناعی که با صرفه مقیاس قادر به رقابتند، و به محض به هم خوردن قیمت مواد اولیه، حاشیه سود این شرکت ها از بین می رود و آنها را به مرز زیان وارد می کند. این

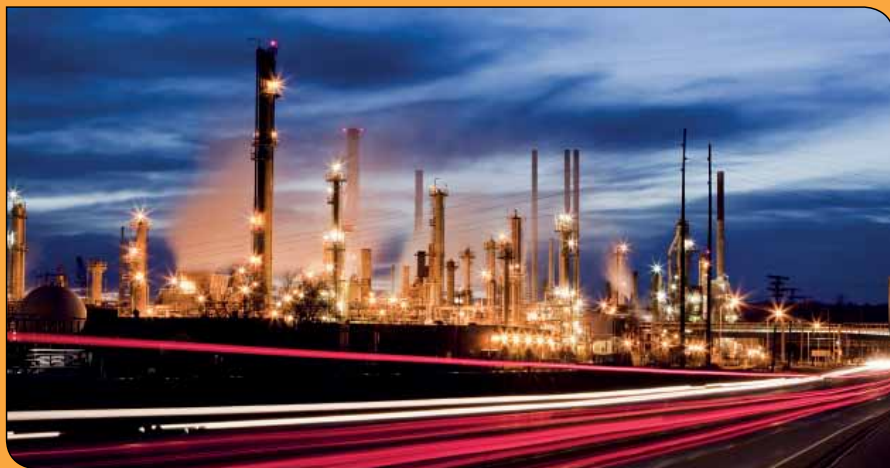
فعال می شوند صرفاً برای اینکه از سهمیه مواد اولیه خود استفاده کنند و آنرا در بازار آزاد به فروش برسانند. بنابراین بورس کالا مادامی که بر اساس عرضه و تقاضا استوار نباشد قادر به کنترل بازار نخواهد بود. وی براین باور است اتفاقی که می افتد آن است که حاشیه سود از بخش تولید به بخش واسطه گری منتقل می شود و این موضوع به صنعت هم ضربه وارد می کند، چرا که این اختلاف قیمت رانتی است که دلالتی را فعال و تولید را از انتفاع می اندازد. در حال حاضر سودی که از بنگاه های بزرگ در نتیجه این نوع تصمیم گیری کننده می شود به جیب کسانی می رود که به ظاهر به اقشار کم درآمد نزدیکترند؛ کسانی که اشتغال واقعی نداشته و از طریق واسطه گری خرد امرار معاش می کنند. سلطانی براین باور است که چنانچه تنظیم قیمت ها به عهده بازار قرار گیرد بخشی از بازار بر اساس ساز و کار قیمتی فعال خواهد شد بخشی هم که امکان رقابت ندارد و فقط باید از سیاست

”

سودی که از
بنگاه های بزرگ
در نتیجه این نوع
تصمیم گیری
کننده می شود به
جیب کسانی می
رود که به ظاهر به
اقشار کم درآمد
نزدیکترند؛
کسانی که اشتغال
واقعی نداشته و از
طریق واسطه گری
خرد امرار معاش
می کنند

”

کشور اشاره کرد و افزود: اگرچه روند ساخت و ساز و توسعه واحدهای پتروشیمی در کشور مطلوب و رو به رشد به نظر می‌رسد اما همانطور که گفته شد افزایش قیمت خوراک واحدهای پتروشیمی بر این صنعت مهم ارزآور تاثیر منفی گذاشته تا جایی که انگیزه مشارکت سرمایه‌گذاران بخش خصوصی را در احداث توسعه و تکمیل این واحدها کم و موجب شده تا این صنعت برای سرمایه‌گذاران جذابیت خاصی نداشته باشد.

رییس اتاق بازرگانی ایران در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به کاهش تفاوت قیمت ارز مبادله‌ای و آزاد گفت: حباب نرخ ارز تخلیه شده و این میزان اختلاف بین دو قیمت نیز ناشی از مشکلات کشور در ورود ارز حاصل از فروش نفت است. سلطانی اظهار کرد: هفت تا ۱۰ درصد تفاوت قیمت بین ارز مبادله‌ای و قیمت ارز در بازار آزاد ناشی از ورود ارز حاصل از فروش نفت به کشور از طریق برخی کشورهای واسطه است. وی با بیان اینکه اکنون نوسانات شدید در بازار ارز کشور وجود ندارد، گفت: تغییر قیمت ارز در بازار آزاد حتی تا روزانه بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ تومان طبیعی است و بخش خصوصی به هیچ عنوان به کنترل نمایشی بازار توسط دولت اعتقادی ندارد. وی تاکید کرد: اتاق بازرگانی ایران به عنوان دپارتمان بخش خصوصی همواره از دولت خواستار عمل براساس مکانیزم‌های پیش‌بینی شده در قانون برنامه پنجم توسعه کشور بوده است که در چارچوب آن قیمت نرخ ارز در کشور باید براساس مابه‌التفاوت نرخ داخلی و خارجی آن تعیین شود. سلطانی با بیان اینکه نگرش رییس جمهوری به بهبود تولید و فضای کسب و کار در کشور است، گفت: تعامل خوبی بین دولت و بخش خصوصی ایجاد شده به گونه‌ای که این رابطه سابقه کمی در تاریخ ایران دارد. وی افزود: باتوجه به توافقات حاصل شده در نتیجه مذاکرات ایران با گروه ۱+۵، فرصت‌های سرمایه‌گذاری در ایران بیش از پیش ایجاد خواهد شد و در سالهای آینده شاهد نتایج مثبتی در این زمینه خواهیم بود. وی درباره اقدامات و برنامه‌های اتاق بازرگانی ایران برای فرهنگ سازی و تغییر چهره سرمایه‌داران در اذهان عمومی، از انعقاد تفاهاتنامه‌ای بین اتاق و وزارت ارشاد خبر داد و گفت: صدا و سیما نیز لازم است سیاست‌های خود را در باره فرهنگ صحیح کسب و کار و تکریم سرمایه‌گذار اصلاح کند. نایب رییس اتاق بازرگانی ایران تصریح کرد: همچنین نقش بانکهای صنعت و معدن و توسعه صادرات باید در کشور تقویت شود و بانکها کمتر از گذشته منابع خود را صرف افزایش تعداد شعب در کشور کنند. به گفته وی در اجرای فاز دوم هدفمندی یارانه‌ها انتظار می‌رود با کاهش تعداد یارانه‌بگیران مجال سرمایه‌گذاری بیشتر شود و دولت با سیاست‌های انبساطی فرایند خروج از رکود را سرعت بخشد.

محدودیت‌های برای صادرات محصولات پتروشیمی ایران بوجود آمد اما بخش عمده‌ای از تولید محصولات پتروشیمی کشور همچنان به بازارهای آسیایی صادراتی می‌شود. البته این را باید گفت که آن دسته از کشورهایی که در لیست تحریم کنندگان ایران بودند به موجب استفاده از تولید سایر کشورهای پیشرفته اروپایی به منظور تامین نیازهای خود احتیاجی به محصولات پتروشیمی ایران نداشتند این درحالی است که حتی با رفع تحریم‌های بین‌المللی نیز ایران کشورهای هدف خود را برای صادرات محصولات پتروشیمی دارد. از سوی دیگر باید به این نکته توجه شود که از نظر کیفیت تولید و داشتن استانداردهای لازم محصولات پتروشیمی ما با تولید اتحادیه اروپا هیچ فرقی ندارد.

وی در پاسخ به دیگر سؤال دنیای انرژی مبنی بر این که با رفع تحریم‌های بین‌المللی پیش‌بینی شما از میزان ارزآوری و صادرات محصولات پتروشیمی کشور چیست اظهار داشت: با وجودی که واحدهای پتروشیمی کشور اکنون می‌توانند در مقیاس خود اقدام به تولید انبوه محصولات کیفی کنند اما متأسفانه افزایش قیمت خوراک واحدهای پتروشیمی تا حدودی نسبت به گذشته بر این صنعت مهم به موجب بالا رفتن هزینه‌های تولید تاثیر گذاشته است. از سوی دیگر ما معتقدیم که شرایط کشور الان در حوزه تولید و صادرات در رقابت عادلانه‌ای با کشورهای دنیا نیست اما چون ایران همواره با مشکل تحریم‌هایی که (تحریم بانک و حمل و نقل و بیمه‌ها) به طور قطع برداشته نشده است، دست به گریبان است بنابراین محدودیت‌هایی برای این صنعت هنوز وجود دارد که باید برای جبران آن مورد حمایت ویژه قرار گیرد نه این که با افزایش قیمت خوراک واحد‌های پتروشیمی مانع رشد این صنعت مهم اقتصادی شد.

نایب رییس اتاق بازرگانی ایران به ساخت واحدهای جدید کارخانه‌های پتروشیمی

فعال اقتصادی می‌گوید مسأله دیگر عدم تولید بهینه در سطح ملی و بی‌توجهی به میزان نیاز و یا صادرات این کالاها است. مقیاس صنایع ما باید هریک متناسب مزیت‌های اقتصاد کشور معین شوند. در بعضی صنایع معلوم نیست اندازه تولید برای بازار ملی است، منطقه‌ای است، محلی است یا جهانی؟ لذا مجوزها بدون توجه به این موضوع صادر شده است. وی اذعان دارد از طرفی در کنار ضعف مدیریت ساختاری که در صنایع ما وجود دارد، این موضوعات به بروز مشکلات و آسیب‌های جدی منجر شده است. اتفاقی که در سال‌های اخیر افتاده و همه صنایع را از جمله پتروشیمی‌ها درگیر کرده‌اند آن است. به عنوان مثال وقتی سیستم بانکی منابع مورد نیاز صنعت را فراهم نمی‌کند و یا به دلیل تحریم‌ها تولیدکننده کالای مورد نیاز خود را از خارج با هزینه‌های بالا وارد می‌کند، حتی با تصور مزیت‌های تولید این صنعت دچار مشکل می‌شود. یا شرکت‌های صادراتی که در شرایط کنونی نمی‌توانند ارز ناشی از فروش کالای خود را وارد کنند با مشکل دست به گریبند. لذا مشکلات ناشی از تحریم، سوء مدیریت و اشکالات ناشی از اجرای نادرست قانون هدفمندی یارانه‌ها بر تولید در همه بخش‌ها که پتروشیمی بخشی از آن است اثر گذاشته است. وی در پاسخ «دنیای انرژی» درباره چگونگی وضعیت صادرات محصولات پتروشیمی با توجه به بحث تحریم‌ها و برخی سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیری‌های که موجب پس‌رفت این صنعت شد گفت: درواقع طی دوسال گذشته صادرات محصولات پتروشیمی و میعانات گازی کاهش چشم‌گیری داشت اما با توجه به ارزآوری قابل توجهی که این صنعت دارد و به عنوان پیشروترین صنعت کشور در مقوله صادرات نمایان است امیدواریم در آینده نزدیک تحول خاصی در این صنعت مهم البته با حمایت‌های ویژه بوجود آید.

دکتر سلطانی اضافه کرد: هرچند طی این سالها با وجود تحریم‌های بین‌المللی

۹۹

هفت تا ۱۰ درصد تفاوت قیمت بین ارز مبادله‌ای و قیمت ارز در بازار آزاد ناشی از ورود ارز حاصل از فروش نفت به کشور از طریق برخی کشورهای واسطه است

۹۹

عرضه نفت در بورس انرژی عملیاتی شد

بخش خصوصی خریدار اولین فروش ریالی نفت خام ایران

مازید

بعد از ۱۰۰ سال تولید و فروش نفت، برای نخستین بار نفت خام ایران به صورت ریالی توسط شرکت ملی نفت در بورس انرژی عرضه و به نرخ بشکه‌ای ۳۰۶ هزار تومان به تعدادی پالایشگاه خصوصی فروخته شد.

در جلسه نخستین عرضه محموله ۲۹۲۰ بشکه‌ای نفت خام که هفدهم فروردین ماه ۹۳ در بورس انرژی ایران برگزار شد، شاپور محمدی معاون اقتصادی وزیر اقتصاد، رکن‌الدین جوادی مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران و معاون وزیر نفت، عادل نژاد سلیم مدیرعامل هلدینگ پتروشیمی خلیج فارس، علی صالح آبادی رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار، سید علی حسینی مدیرعامل بورس انرژی و مرتضی عزیزی مدیرعامل گسترش نفت و گاز پارسیان حضور داشتند. این اولین عرضه نفت خام در بورس انرژی بعد از ۱۰۰ سال تولید نفت خام در ایران است که انجام و هر بشکه نفت خام ۳۰۶ هزار تومان فروخته شد. فروشنده شرکت ملی نفت ایران و خریدار تعدادی پالایشگاه خصوصی بودند که این معامله به صورت نقدی در رینگ محصولات داخلی بورس انرژی ایران انجام شد. این داد و ستد نفتی که برای اولین بار به شکل ریالی انجام شد، به ارزش ۸۹۳ میلیون و ۵۲۰ هزار تومان بود.

سید علی حسینی مدیرعامل بورس انرژی درباره نخستین عرضه نفت خام در این بورس، گفت: خریداران نفت خام، همان خریداران میعانات گازی هستند که پیش از این از طریق بورس انرژی میعانات گازی مورد نیاز خود را خریداری می کردند. این خریداران عمدتاً پالایشگاه‌های کوچک و مورد تأیید شرکت ملی نفت هستند.

وی درباره چگونگی کشف قیمت نفت خام در بورس انرژی گفت: بورس انرژی دخالتی در تعیین قیمت ندارد و قیمت بر اساس میانگین نرخ صادراتی ماه گذشته است که مبلغ دلاری آن با توجه به نرخ تسعیر ارز تبدیل به ریال می شود و بدین صورت قیمت پایه تعیین می شود. برای نخستین عرضه قیمت هر بشکه ۳۰۶ هزار تومان در نظر گرفته شده است.

مدیرعامل بورس انرژی درباره مبدأ تحویل نفت خام اظهار داشت: در حال حاضر پالایش نفت تبریز امکان بارگیری بشکه‌ای خریداران دارد و در صورتی که امکان بارگیری در سایر پالایشگاه‌ها فراهم شود، امکان افزایش عرضه نفت خام در بورس انرژی وجود دارد. حسینی درباره ارزش عرضه نفت

خام در بورس انرژی گفت: نفت خام یک محصول ارزشمند و دارای برند برای بورس انرژی است که با عرضه آن کمک شایانی به توسعه این بازار می کند. ضمن اینکه با طراحی ابزارهای جدید مالی می توان تأمین مالی این صنعت را افزایش و ریسک آن را پوشش داد. مدیرعامل بورس انرژی عرضه نفت خام در این بورس را دارای ۲ مزیت برای این فروش این محصول ارزیابی کرد و گفت: نخستین مزیت آن متنوع سازی عرضه این محصول است و این دقیقاً همان نکته ای است که مقام معظم رهبری در سیاست‌های اقتصاد مقاومتی به آن اشاره و از مسئولان مطالبه کرده‌اند.

وی ادامه داد: عرضه نفت خام به خریداران داخلی فرصتی برای شفاف سازی و ایجاد بازار رقابتی را ایجاد می کند و خریداران می تواند به دور از بوروکراسی های مرسوم اداری و حذف چانه زنی های سنتی، نفت مورد نیاز خود را خریداری کنند. حسینی درباره برنامه های آتی بورس انرژی در عرضه نفت خام گفت: اولین برنامه ما توسعه هر چه بیشتر عرضه نفت خام در بورس انرژی است و در گام بعدی عرضه های صادراتی نفت خام مد نظر است چون در بورس انرژی ظرفیت های این اتفاق بزرگ وجود دارد و برای تحقق این مهم فقط حمایت های شرکت ملی نفت مورد نیاز است.

این مقام مسؤول خاطر نشان کرد: مسأله ای که هم اکنون باید مورد توجه مسؤلان قرار گیرد، حفظ جذابیت قیمت عرضه شده در بورس است؛ شرکت ملی نفت باید با در نظر گرفتن این نکته که پالایشگاه های کوچک به عنوان یک صنعت داخلی، ظرفیت های مناسب برای اشتغالزایی دارند بهتر است در تعیین قیمت پایه طوری عمل شود که با نگاهی همه جانبه به صنعت قیمت ها از طرف خریداران مورد توجه قرار گیرد.

علی صالح آبادی رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار نیز در مراسم عرضه نفت خام در بورس انرژی ایران نیز با اشاره به این که تاکنون بیش از ۲۰۰ هزار بشکه میعانات گازی در بورس انرژی ایران مورد معامله قرار گرفته است، گفت: عرضه نفت خام در بورس انرژی و معاملات میعانات گازی مقدمه کار

است و همانطور که در سیاست های ابلاغی توسط رهبر معظم انقلاب مبنی بر تنوع در روش های فروش تأکید شده است بازار سرمایه در همین راستا بحث فروش نفت خام از مجاری بازاری شفاف را در دستور کار خود قرار داده است.

جزئیات نحوه خرید

طبق برنامه ریزی های صورت پذیرفته، این عرضه ها به صورت مستمر تا سقف ۱۰ هزار بشکه خواهد بود که طبق جدیدترین اطلاعات کسب شده، امکان افزایش آن به بیش از ۱۰ هزار بشکه نیز وجود دارد. در شرایط معاملات نفت خام در بورس انرژی ایران هم باید ۱۰ درصد بهای تقریبی معامله توسط خریدار به حساب شرکت سپرده گذاری مرکزی پیش از انجام معامله واریز شود. شیوه تسویه به صورت تسویه با تضمین است و ارائه تضمین بانکی (ضمانت نامه یا اعتبار اسنادی) توسط خریدار به میزان ۱۰۰ درصد بهای معامله در مهلت تسویه حساب (حداکثر ۳ روز پس از انجام معامله) به نحوی که بانک گشایش کننده تضمین مذکور، پرداخت میزان دقیق وجه معامله بر اساس حجم محموله تحویلی مندرج در برنامه را در سررسید یک ماه پس از تاریخ اولین برنامه مربوط به هر معامله را تعهد و تضمین نمایند. بانک ملت شعبه فردوسی شمالی کد ۶۲۲۴۰ آماده گشایش اعتبار اسنادی در خصوص معاملات این محصول است. همچنین واریز ۸ درصد ارزش معامله به عنوان مالیات بر ارزش افزوده توسط خریدار به حساب ۱۷۶۹۲۶۶۶ نزد بانک تجارت شعبه نفت کد ۱۷۶ به نام شرکت ملی نفت ایران طی مهلت تسویه الزامی است. لازم است واریز مبالغ با نام شرکت خریدار باشد و موضوع واریز به طور دقیق روی فیش های واریزی قید شود. خریداران ملزم به ارائه اسناد واریز مالیات به سپرده گذاری مرکزی هستند و شرکت سپرده گذاری تنها در صورت رویت فیش واریز مالیات اقدام به تسویه معاملات می کند. در صورت بروز تاخیر در تسویه قرارداد و یا تاخیر در پرداخت مالیات از سوی خریدار و یا تاخیر در ارسال مدارک به کارگزار، به تعداد روزهای تاخیر به دوره مجاز تحویل محموله افزوده می شود. همچنین واریز مالیات به عنوان بخشی از رویه تسویه حساب مالی است و تکمیل نشدن مراحل تسویه حساب در صورت عدم واریز به موقع مالیات (حتی در صورت ارائه تضمین بانکی و یا تسویه نقدی)، دقیقاً طبق رویه جاری شرکت سپرده گذاری مرکزی برای تاخیر در تسویه حساب با آنها برخورد شده و مشمول جریمه تاخیر و در صورت لزوم ابطال قرارداد و پرداخت جریمه ابطال می شود. بنابراین گزارش، حداقل قیمت پایه خرید هر بشکه نفت خام در بورس انرژی ایران، ۲۹۰۹۸۷۶ ریال و حداکثر قیمت پایه برای ورود سفارش نیز ۳۲۱۶۱۷۸ ریال تعیین شد؛ همچنین قیمت پایه نیز ۳۰۶۳۰۲۷ ریال اعلام شده است. بر همین اساس، جهت کشف قیمت ۱۴۶ بشکه معامله خواهد شد که در رینگ داخلی صورت می گیرد

۹۹

طبیعی است و اشتگتن جرایمی شدن این قرارداد را مغایر با تحریم های ایران بدانند ولی روسیه با این نظر آمریکا مخالف است. اما برای آن که آمریکائی ها بیشتر عصبانی شوند دو طرف توافق کرده اند دلار آمریکا را هم از مبادلات میان خود حذف کرده و روبل و ریال را جایگزین سازند

۹۹

افزایش قیمت خوراک پتروشیمی و تاثیر آن بر تولید و منابع درآمدی دولت عدالت و مسأله پتروشیمی‌ها

مرتضی عزیزی*

با توجه به مزیت‌های اقتصادی کشور در حوزه پتروشیمی، این بخش بعنوان موتور اصلی رشد و توسعه اقتصادی کشور محسوب می‌گردد. خوراک صنایع پتروشیمی از محصولات پالایشی نظیر نفتا، گاز طبیعی و اتان استحصال می‌شود. سهم صنعت پتروشیمی از تولید ناخالص ملی کشور ۱۶٫۹ درصد است.

۹۹

سهم پتروشیمی در صادرات غیر نفتی کشور ۳۷٫۲ درصد و در صادرات محصولات صنعتی کشور ۴۵٫۵ درصد است این در حالی است که این صنعت صرفاً ۵ درصد از تولید هیدروکربورهای کشور را به عنوان خوراک گازی مصرف نموده است. سهم ایران از ظرفیت تولید محصولات عمده پتروشیمی جهان ۲٫۳ درصد و از ظرفیت تولید محصولات عمده پتروشیمی خاورمیانه ۲۲٫۳ درصد است. رتبه صنعت پتروشیمی ایران در بین یکصد شرکت برتر پتروشیمیایی جهان ۵۰ است. شایان ذکر است کشور اسرائیل علی‌رغم عدم دارا بودن منابع نفتی در زمینه صنایع پتروشیمی دارای رتبه ۴۷ در جهان است طی ۸ سال گذشته یک واحد پتروشیمی به طور رسمی در کشور ایجاد نشده است و فقط در برخی موارد واحدهای موجود تکمیل شده‌اند. واحدهای فعلی صنایع پتروشیمی به طور میانگین کمتر از ۷۰ درصد ظرفیت اسمی خود فعال هستند که دلیل عمده پایین بودن نرخ

بهره برداری، نبود خوراک و یا عدم امکان فروش محصولات به واسطه تحریم و افزایش قابل توجه هزینه‌ها به ویژه هزینه‌های حمل است. در مورد کاتالیست نیز عدم امکان خرید از منابع اروپایی موجب شده تا تامین کالای مورد نظر از منابع چینی صورت گیرد که بدلیل کیفیت نامناسب، کاهش بازدهی تا ۲۰ درصد را به همراه دارد.

میزان تولید محصولات پتروشیمی کشور از ۱۵٫۸ میلیون تن در سال ۱۳۸۴ به ۴۱ میلیون تن در سال ۱۳۹۱ رسید و برآورد می‌شود میزان تولید محصولات مذکور در سال ۱۳۹۲ حدود ۴۲٫۲ میلیون تن باشد. در بازه زمانی ۹۱-۱۳۸۴ میزان و ارزش صادرات محصولات پتروشیمی به ترتیب از ۵٫۲ میلیون تن و ۲٫۱ میلیارد دلار به ارقام ۱۵٫۸ میلیون تن و ارزش ۱۲٫۱ میلیارد دلار رسید و پیش‌بینی می‌شود تا پایان سال ۱۳۹۲، میزان ۱۶٫۱ میلیون تن محصول پتروشیمی به ارزش ۱۱٫۸ میلیارد دلار صادر شود. ارزش فروش داخلی محصولات پتروشیمی نیز از ۱٫۶

هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۸۴ به ۱۷٫۵ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۲ افزایش یافته است و پیش‌بینی می‌گردد فروش داخلی محصولات پتروشیمی تا پایان سال ۱۳۹۲ به رقم ۱۹ هزار میلیارد تومان برسد. در سند چشم‌انداز بیست ساله ایران در افق ۱۴۰۴ اهداف زیر برای بخش صنایع پتروشیمی تعیین شده است:

- اولین تولیدکننده مواد و کالای پتروشیمی در منطقه از لحاظ ارزش
- ۵۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری طی ۲۰ سال
- دستیابی به ظرفیت ۱۲۶ میلیون تن در سال از محصولات عمده پتروشیمی
- دستیابی به سهم ۳۴ درصدی از ارزش ظرفیت محصولات عمده پتروشیمی در خاورمیانه
- دستیابی به سهم ۶٫۳ درصدی از ارزش ظرفیت محصولات عمده پتروشیمی در جهان
- درآمد صنایع پتروشیمی شرکت سایک عربستان از ۹۰۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۲ به ۵۰۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۲ افزایش یافته است در حالی که درآمد صنعت پتروشیمی ایران (بخش خصوصی و دولتی) در سال ۲۰۰۲ برابر با ۱٫۸۶ میلیارد دلار بوده و در سال ۲۰۱۲ به رقم ۲۱٫۴ میلیارد دلار رسیده است. در واقع تفاوت درآمد صنایع پتروشیمی ایران و عربستان از

۹۹

۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۲ به ۲۹ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۲ افزایش قابل توجهی داشته است. **■ مزایای اقتصادی صنعت پتروشیمی ایران شامل موارد زیر می گردد:**

➔ بر خورداری از انواع خوراک هیدروکربوری
➔ برخورداری از منابع و ذخائر عظیم این خوراکیها
➔ بهره مندی از سواحل طولانی دریایی در حوزه استخراج خوراک

➔ برخورداری از تجارب ارزشمند تخصصی بیش از ۴ دهه در این حوزه که در منطقه خلیج فارس و خاورمیانه بی نظیر بوده و هست.

قیمت گاز طبیعی برای مصارف صنایع شیمیایی و پتروشیمیایی در کشورهای حوزه خلیج فارس و شمال آفریقا بین ۲٫۶۵ سنت در هر متر مکعب برای گاز همراه (عربستان سعودی) تا ۷٫۰۶ سنت در هر متر مکعب (قطر) متفاوت است. دولت عربستان اعلام نمود که قیمت خوراک گازی را برای سال ۲۰۱۴ همچنان بدون تغییر نگه داشته و افزایش قیمت را به سال ۲۰۱۵ موکول می نماید. قیمت کنونی گاز طبیعی (عمدتاً خوراک) در مناطق عمده جهان (میانگین ۲۰۱۲) به ازای هر مترمکعب برای آمریکا بین ۸٫۱ الی ۸٫۸ سنت، برای روسیه ۹٫۱ الی ۱۰٫۴ سنت و برای خاورمیانه و شمال آفریقا بین ۲٫۶۵ الی ۷ سنت متغیر است. میزان مصرف خوراک گازی (گاز متان) در صنعت پتروشیمی (۷ شرکت پتروشیمی؛ زاگرس، فن آوران، پردیس، کرمانشاه، شیراز، خراسان و رازی) در صورت تولید با ظرفیت اسمی برابر با ۶ میلیارد مترمکعب در سال خواهد بود که تنها سهم ۳٫۹ درصد از کل مصرف گاز در کشور را به خود اختصاص خواهد داد حال آنکه با در نظر گرفتن میانگین تولید ۸۰ درصدی شرکتها، این سهم به ۳٫۱ درصد کاهش خواهد یافت. در صورت به بهره برداری رسیدن کلیه طرح های پتروشیمی خوراک گاز طبیعی و تولید با ظرفیت کامل تمامی آن ها معادل ۲۳٫۳ میلیون تن در سال، میزان مصرف خوراک گازی به میزان ۲۲ میلیارد مترمکعب افزایش خواهد یافت که تنها معادل ۱۳٫۶ درصد از کل میزان مصرف گاز در کشور می باشد که در این صورت به میزان درآمد فروش صنعت پتروشیمی حداقل ۸٫۶ میلیارد دلار افزوده خواهد شد. متوسط ارز آوری به ازاء هر متر مکعب گاز طبیعی خوراک واحدهای پتروشیمی مصرف کننده متان ۵۱ سنت است. این درحالی است که شرکتهای تولید کننده کود شیمیایی بیش از نیمی از محصول اوره خود را با تخفیف در داخل توزیع می نمایند که با احتساب صادرات آن، رقم ارز آوری هر مترمکعب گاز به بیش از ۸۰ سنت بالغ می گردد. به گزارش روابط عمومی مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی، در نشست علنی ۱۵ بهمن ۱۳۹۲ مجلس شورای اسلامی در جریان بررسی تبصره های الحاقی به ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور بند ج تبصره الحاقی ۲۱ را تصویب کردند که بر اساس این

بند قیمت پایه خوراک گاز واحدهای پتروشیمی در چارچوب قانون هدفمند کردن یارانه ها به گونه ای تعیین می گردد که نرخ بازدهی داخلی ارزی سرمایه گذار (IRR) این واحدها تا بیست و پنج درصد (۲۵ درصد) باشد به شرط آن که از ۱۵ سنت در هر مترمکعب کمتر نشود. همچنین قیمت خوراک گاز را به صورت پلکانی به گونه ای تخفیف دهد که نرخ بازده داخلی ارزی سرمایه گذار تا ۳۰ درصد باشد. بر اساس برآوردهای مدیریت برنامه ریزی شرکت ملی صنایع پتروشیمی (شهریور ۱۳۹۱) نرخ بازده داخلی IRR صنایع پتروشیمی گازی بر مبنای قیمت های مختلف گاز بین ۲۱ درصد برای قیمت گاز ۵ سنت در هر متر مکعب تا ۱۲ درصد برای قیمت گاز ۱۸ سنت در هر متر مکعب متغیر است. بر اساس نرخ خوراک گاز ۷ سنت در هر متر مکعب، نرخ بازده صنایع پتروشیمی برابر با ۱۹٫۸ درصد خواهد بود که با توجه به شرایط و فضای کسب و کار فعلی اقتصادی کشور منطقی به نظر می رسد. شایان ذکر است بر اساس نرخ خوراک مصوب مجلس برای بودجه سال ۱۳۹۳، نرخ بازده داخلی معادل ۱۴٫۴ درصد برآورد می گردد که مغایر با شرط همزمان نرخ بازده داخلی ۲۵ درصد برای خوراک ۱۵ سنتی موضوع مصوبه جدید مجلس است. مهمترین اشتباه در برداشت از سودهای میلیاردی شرکتهای پتروشیمی، عدم توجه به حجم بسیار بالای سرمایه گذاری این شرکتهای و ارزش جایگزینی روز آنها می باشد. در اغلب محاسبات میزان سود این شرکتهای با ارزش دفتری سرمایه گذاری آنها مقایسه می شود که این امر اشتباه است.

منافعی که از افزایش قیمت گاز به ۱۳ سنت نصیب اقتصاد ملی و دولت خواهد شد این است که میزان مصرف گازی که سالانه بعنوان خوراک در صنعت پتروشیمی کشور مصرف می گردد در ظرفیت اسمی معادل ۲/۶ میلیارد متر مکعب و در ظرفیت عملی در حدود ۵ میلیارد متر مکعب است. اختلاف نظر صنعت با دولت در خصوص قیمت گاز ۶ سنت است (تفاوت ۷ و ۱۳) که ارزش دلاری این تفاوت با توجه به میزان مصرف، سالانه معادل ۳۰۰ میلیون دلار خواهد شد در واقع معادل ۳۰۰ میلیون دلار به منابع درآمدی دولت اضافه می گردد. با افزایش قیمت گاز در نهایت به منابع درآمدی دولت اضافه نخواهد شد ضمن اینکه با افزایش قیمت گاز هیچ سرمایه گذاری در واحدهای پتروشیمی جدید صورت نخواهد پذیرفت و افزایش ارزآوری از محل صادرات محصولات طرحهای این صنعت و رشد اقتصادی از این محل تحقق نخواهد یافت. یکی از موتورهای اصلی رشد و توسعه اقتصادی کشور عملاً فاقد کارایی خواهد شد. میزان اشتغال زایی برای دولت به دلیل بالاترین هزینه های صنایع بالادستی و تسری عدم سرمایه گذاری به صنایع پایین دستی، اتفاق نخواهد افتاد. بخش کشاورزی با بحران قیمت اوره و بخش پتروشیمی نیز با بحران فرار سرمایه و

کاهش سرمایه گذاری روبرو خواهد شد. سوزاندن روزانه ۳۰ میلیون مترمکعب گاز همراه نفت در کشور به جای جمع آوری آن همواره استمرار خواهد یافت. ساز و کار نامناسب بازار داخلی محصولات پتروشیمی، تعیین سقف و کف در بازار بورس کالا برخلاف مفاد ماده ۱۸ قانون ابزارهای نوین مالی، وجود نرخ ارز اتاق مبادلات ارزی در تعیین قیمت در این بازار و اختلاف قیمت آن با ارز آزاد باعث ایجاد یک اختلاف فاحش بین درآمد ریالی حاصل از فروش داخلی و صادرات برای صادرکنندگان می گردد که تمایل آنان را برای عرضه در داخل کم می نماید، وجود تقاضاهای کاذب، سفته بازی و دلالی در بازار داخل بدلیل اختلاف نرخ مبادله ای و بازار آزاد ارز، عدم اجرای دقیق مفاد قانون حمایت از سرمایه گذاری خارجی و عدم وجود بانک تخصصی صنعت پتروشیمی بعنوان مجرای تحقق سرمایه گذاری از محل سرمایه های داخلی نظیر منابع داخلی سیستم بانکی کشور و یا صندوق توسعه ملی و همینطور منابع و خطوط اعتباری خارجی از دیگر مشکلات داخلی صنایع پتروشیمی محسوب می گردد.

بر اساس تبصره ذیل بند ب ماده ۱ قانون هدفمند کردن یارانه ها و اصلاحیه مصوب ۱۳۹۱/۲/۱۷ مجلس شورای اسلامی مقرر شده است تا جهت تشویق سرمایه گذاری، قیمت هر متر مکعب خوراک گاز و مایع واحدهای پتروشیمی برای مدت حداقل ده سال حداکثر برابر با ۶۵ درصد قیمت سبده صادراتی خلیج فارس (بدون هزینه انتقال) تعیین گردد. توسعه زنجیره ارزش پائین دستی صنایع واسطه ای پتروشیمی از طریق ترغیب گسترش سرمایه گذاری بخشهای غیردولتی نیز از جمله مواردی است که در ذیل بند د ماده ۱۵۰ قانون برنامه پنجم توسعه به آن اشاره شده است. در راستای اجرای قانون هدفمند کردن یارانه ها و با توجه به سهم صنعت پتروشیمی در صادرات غیر نفتی کشور، هر گونه تغییر در قیمت خوراک پتروشیمی که باعث کاهش توان رقابتی شرکتهای پتروشیمی را قبای منطقه خلیج فارس گردد، برخلاف فلسفه ایجاد قانون هدفمند کردن یارانه ها در ماده ۲۳ قانون برنامه چهارم است. با توجه به روح کلی حاکم بر قوانین موجود، نوع نگاه فعلی دولت به صنعت پتروشیمی و آثار آن نیاز به بررسی دارد. توسعه صنعت پتروشیمی در چارچوب قوانین حمایت از سرمایه گذاری و دستیابی به مقام اول منطقه در گرو امکان رقابت با کشورهای منطقه در مزیت ها و از جمله قیمت گاز است. بر این اساس سیاست تعیین قیمت خوراک گاز بر مبنای قیمتهای منطقه خلیج فارس کمترین کاری است که می توان برای تقویت توان رقابتی صنعت پتروشیمی ایران انجام داد.

✳ عضو هیات مدیره انجمن صنفی کارفرمایان صنعت پتروشیمی و مدیرعامل هلدینگ گسترش نفت و گاز پارسیان

۹۹

مهمترین اشتباه در برداشت از سودهای میلیاردی شرکتهای پتروشیمی، عدم توجه به حجم بسیار بالای سرمایه گذاری این شرکتهای و ارزش جایگزینی روز آنها می باشد

۵۵

۹۹

هر گونه تغییر در قیمت خوراک پتروشیمی که باعث کاهش توان رقابتی شرکتهای پتروشیمی را قبای منطقه خلیج فارس گردد، برخلاف فلسفه ایجاد قانون هدفمند کردن یارانه ها در ماده ۲۳ قانون برنامه چهارم است

۵۵

رئیس هیئت مدیره اتحادیه صادر کنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی ایران:

فاز دوم هدفمندی ضروری اما قیمت خوراک گران است

■ شهره شهباززاده

اسفند ماه سال جاری معادل سال گذشته محصول پتروشیمی صادر خواهد شد در شرایط فعلی یکی از مهمترین دلایل کاهش صادرات، افزایش عرضه محصولات پتروشیمی در بازارهای داخلی است. میزان محصولات عرضه شده در بازارهای داخلی به منظور تامین مواد اولیه صنایع تکمیلی پتروشیمی از ابتدای سال جاری تاکنون افزایش قابل توجه ای داشته است هم اکنون واردات هرگونه محصول پتروشیمی به داخل کشور متوقف شده است. رئیس هیئت مدیره اتحادیه صادر کنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی ایران در این باره به خبرنگار دنیای انرژی گفت: از این رو در کنار توقف واردات، مجتمع های پتروشیمی به خوبی خوراک و نیاز بازارهای داخلی صنایع تکمیلی پتروشیمی و پلیمری کشور را تامین کرده اند و با توجه به قیمت ۳۰۰۰ تومانی برای دلار آزاد، واردات پتروشیمی سایر کشورها به داخل ایران توجیه اقتصادی ندارد. وی افزود: یکی از دلایل کاهش صادرات محصولات پتروشیمی تامین نیازهای داخلی است.

وی دومین عامل کاهش صادرات را کاهش شدید گازرسانی به صنایع پتروشیمی به ویژه در طول دو ماه گذشته تاکنون اعلام کرد و افزود:

”

هدفمند سازی
پارانه ها در لایحه
بودجه ۱۳۹۳،
مجلس شورای
اسلامی دولت را
مکلف کرد که فاز
دوم را از
بهار امسال
اجرا کند

”

در سال جاری شرکت ملی صنایع پتروشیمی صادرات ۱۷.۴ میلیون تن محصول پتروشیمی با ارزشی به طور تقریبی حدود ۱۳ میلیارد دلار را پیش بینی کرده بود. در طول ۱۰ ماه نخست سال جاری حدود ۹ میلیارد دلار محصولات پتروشیمی و فرآورده پلیمری توسط ایران به بازارهای جهانی صادر شده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته بیش از ۱۰ درصد از نظر وزنی و ارزشی کاهش داشته است. از سویی افزایش قیمت حامل های انرژی یا افزایش میزان پارانه در جریان فاز دوم هدفمند کردن پارانه ها به ویژه بعد از روی کار آمدن دولت یازدهم و پس از اجرای ناصحیح و ناقص فاز اول این طرح، به یکی از اصلی ترین مباحث مطرح شده میان نخبگان بخش خصوصی، تولید کنندگان، صادر کنندگان، نمایندگان مجلس، دولتمردان و مردم تبدیل شده است.

هزار میلیارد تومان درآمد تقریبی مورد انتظار) و ۲۰ الی ۲۵ تومان در هر متر مکعب گاز (با ۳ هزار میلیارد تومان درآمد تقریبی مورد انتظار) و قیمت پایه خوراک گاز واحدهای پتروشیمی در چارچوب قانون هدفمند کردن پارانه ها به گونه ای تعیین گردد که نرخ بازدهی داخلی ارزی سرمایه گذار (IRR) این واحدها تا بیست و پنج درصد (۲۵ درصد) باشد به شرط آن که از ۱۵ سنت در هر مترمکعب کمتر نشود. همچنین قیمت خوراک گاز را به صورت پلکانی به گونه ای تخفیف دهد که نرخ بازده داخلی ارزی سرمایه گذار تا ۳۰ درصد باشد. سال گذشته ایران حدود ۱۱ میلیارد دلار محصول پتروشیمی صادر کرد و قطعاً تا پایان

هدفمند سازی پارانه ها در لایحه بودجه ۱۳۹۳، مجلس شورای اسلامی دولت را مکلف کرد که فاز دوم را از بهار امسال، اجرا کند. در این فاصله دولت موظف است که اصلاحیه ای برای قانون هدفمندی پارانه ها به مجلس ارائه کند تا پس از بررسی و تصویب این اصلاحیه، فاز دوم هدفمندی پارانه ها، از تیر ماه سال آینده آغاز شود. یکی از گزینه ها برای تامین ۲۰ هزار میلیارد تومان درآمد اضافی مورد نیاز برای پوشش هزینه های هدفمندی پارانه ها در سال ۱۳۹۳ افزایش نرخ حامل های انرژی، در قالب یک بسته شامل افزایش ۳۰۰ تومان در هر لیتر قیمت بنزین (با ۷ هزار میلیارد تومان درآمد تقریبی مورد انتظار)، گازوئیل ۳۰۰ تومان در هر لیتر (با ۱۰

باید به صورت سرمایه باقی بمانند، گفت: تزریق این سرمایه‌ها در اقتصاد داخلی بدون گذر از چرخه تولید، یک عمل توری است. به عبارت دیگر نفت را می‌فروشیم بدون آنکه منابع مالی حاصل از فروش آن را به سرمایه تبدیل کنیم. در حقیقت در بحث استفاده از انرژی، دو حرکت اشتباه صورت می‌گیرد؛ اشتباه اول این است که منابع را با قیمت پایین می‌فروشیم و اشتباه دوم این است که منابع فروخته شده، به سرمایه مالی تبدیل نمی‌شود.

وی با اشاره به این مطلب که دولت یازدهم مذاکرات را در رأس کار قرار داده است و با این ادبیات سعی در حل موانع و بحران‌های اقتصادی دارد، هر نوع چالش و شوک اقتصادی که باعث نوسان در ثبات بازار داخلی شود را در شرایط فعلی نامناسب دانست و اذعان داشت: ما در این شرایط نیاز مبرمی به شوک مثبت روانی در اقتصاد کشور داریم. برای رسیدن به این هدف وحدت همه جامعه، مسئولین، احزاب و جناح‌های مخالف در راستای انتقادهای سازنده در اعمال به موقع طرح‌ها با زمان بندی دقیق و با کسب نظر از صاحب‌نظران اقتصادی و تولیدکنندگان و سرمایه‌گذاران و با در نظر گرفتن توان دولت برای اجرایی کردن این طرح‌ها ضروری است.

رییس هیئت مدیره اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران با اشاره به این نکته که در دولت پیشین نیز در راستای این اهداف گام‌های موثری برداشته شده است و طرح‌هایی ارائه شد که شاید اجرای هر کدام از آنها نیاز به یک دولت داشت، گفت: امیدوارم در دولت یازدهم همسویی دولت، مسئولین و صاحبان سرمایه در راستای توسعه اقتصادی با برنامه ریزی دقیق مبنی بر توان اجرایی کشور میسر شود.

قیمت هاست. رییس هیئت مدیره اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی، اذعان داشت دولت و مسئولین نیز با در نظر گرفتن تسهیلات برای تولیدکنندگان و سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی در راستای گسترش صادرات، تثبیت بازار، کنترل تورم و تغییر الگوی مصرف داخلی گام بردارند.

به گفته خسروچردی، ساختارهای تولیدی در ایران بر مبنای انرژی ارزان قیمت شکل گرفته است. با این پیش فرض که چون کشوری نفتی و سومین تولیدکننده نفت جهان هستیم و دومین ذخایر گازی جهان را داریم، می‌باید نفت و گاز را برای خودمان دو کالای بسیار ارزان قیمت در نظر بگیریم، شکل گرفته است و حتی بر این مبنای رفتارهای مصرفی خانوارها نیز قوام یافته است. نتیجه این پیش فرض نادرست این شده است که اکنون یک کشور ۷۴ میلیون نفری هستیم که گاز مصرفی آن در زمستان بیش از مجموع گاز مصرفی اروپا (۲۸ کشور) با برودت بیشتر است.

وی ادامه داد: میزان مصرف انرژی در کشور ما بسیار بیش تر از نیاز واقعی است. برای تولید یک واحد کالا بیش از ۳ برابر میانگین جهانی و ۶ برابر میانگین کشورهای صنعتی، انرژی مصرف می‌کنیم که این رویه، معقول نیست. اگر این رویه مصرف انرژی به همین شکل استمرار یابد رشد مصرف انرژی ما بسیار بالاتر می‌رود و در زمان کوتاهی مجبور خواهیم بود کل نفت و گاز تولیدی را صرف مصارف داخلی کنیم.

حسن خسروچردی با اشاره به شیوه الگوی مصرف در کشور افزایش قیمت حامل‌های انرژی راهی موثر و شاید تنها عامل تغییر الگوی مصرف در شرایط فعلی در کشور دانست. وی با بیان این مطلب که عقل اقتصادی حکم می‌کند نفت، گاز و انرژی‌های اولیه که از جنس سرمایه‌اند

هم اکنون خوراک مایع و گاز طبیعی به عنوان خوراک به طور کامل در اختیار پتروشیمی‌ها قرار نمی‌گیرد، کاهش گازرسانی و تامین خوراک پتروشیمی منجر به کاهش تولید و در نهایت کاهش صادرات محصولات پتروشیمی و فرآورده‌های پلیمری شده است.

خسروچردی، نرخ ۱۵ سنت را برای خوراک پتروشیمی بالا و نیز نرخ ۱۰ سنت را برای واحدهای تولیدی داخلی که در چرخه اقتصادی نقش موثری دارند و نرخ ۱۳ سنت را برای واحدهای که در حوزه صادرات خوراک فعالیت می‌کنند مناسب دانست و با اشاره به افزایش مصارف سوخت از سوی واحدهای بدون بازده همانند مصارف خانگی خواستار کنترل این واحدها و تغییر الگوی مصرف آنها شد. وی کنسرسیوم قیمت گذاری ما بین کشورهای تولیدکننده را عامل موثری در تثبیت قیمت بازار در راستای سوددهی بیشتر و ارتقاء کیفیت و فناوری دانست.

به گفته وی آمارهای رسمی منتشر شده توسط وزارت نفت حاکی از آن است که با وجود نیاز روزانه پتروشیمی‌ها به ۳۰ تا ۳۵ میلیون مترمکعب گاز به دلیل کسری تولید و مصرف گاز، از اواسط آذر ماه سال گذشته گاز برخی از واحدهای پتروشیمی همچون اوره، آمونیاک و متانول به طور کامل قطع و گازرسانی به سایر واحدهای پتروشیمی به شدت محدود شده است.

حسن خسروچردی در این باره بیان کرد: اصلاح قیمت‌ها و متعادل کردن آنها در شرایط فعلی که اغلب مردم نسبت به مصرف فرآورده‌های نفتی و گاز بی‌توجه هستند و اختلاف قیمت‌ها در داخل کشور و کشورهای همسایه بستر مناسبی برای قاچاق فراهم می‌کند از ضروریات اقتصاد کشور است و صنعت پتروشیمی هم موافق این اصلاح

”

در بحث استفاده از انرژی، دو حرکت اشتباه صورت می‌گیرد؛ اشتباه اول این است که منابع را با قیمت پایین می‌فروشیم و اشتباه دوم این است که منابع فروخته شده، به سرمایه مالی تبدیل نمی‌شود

”

جایگاه صنعت پتروشیمی در اقتصاد ایران

با توجه به مزیت‌های اقتصادی کشور در حوزه پتروشیمی، این بخش بعنوان موتور اصلی رشد و توسعه اقتصادی کشور محسوب می‌گردد. این صنعت به‌عنوان یکی از گزین‌های مهم صادرات غیر نفتی در جهت شکوفایی اقتصادی کشور، نقش اساسی دارد. خوراک صنایع پتروشیمی از محصولات پالایشی نظیر نفتا، گاز طبیعی و اتان استحصال می‌شود.

جایگاه صنعت پتروشیمی در اقتصاد ملی و جهان

ردیف	شاخص	میزان
۱	سهم پتروشیمی در صادرات غیر نفتی کشور	۳۷/۲
۲	سهم پتروشیمی در صادرات محصولات صنعتی کشور	۴۵/۵
۳	سهم ایران از ظرفیت تولید محصولات عمده پتروشیمی خاورمیانه	۲۲/۳
۵	سهم ایران از ظرفیت تولید محصولات عمده پتروشیمی جهان	۲/۳
۶	سهم صنعت پتروشیمی در تولید ناخالص ملی	۱/۶۹
۷	جایگاه صنعت پتروشیمی ایران در بین یکصد شرکت برتر پتروشیمیایی جهان	۵۰

■ سهم ۵/۴۵ درصدی صنعت پتروشیمی در صادرات محصولات صنعت کشور در صورتی محقق گردیده است که این صنعت تنها ۵ درصد از تولید هیدروکربورهای کشور را به عنوان خوراک گازی مصرف نموده است.

تحولات صنعت پتروشیمی

شرح	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	پیش‌بینی ۹۲
تولید (میلیون تن)	۱۵/۸	۱۸	۲۳/۹	۳۰	۳۴/۴	۴۰/۲	۴۲/۷	۴۱	۴۲/۲
مقدار فروش (میلیون تن)	۱۰/۱	۱۲/۱	۱۶	۱۹/۸	۲۲	۲۸/۴	۳۰	۲۸	۲۸/۶
مقدار صادرات (میلیون تن)	۵/۲	۶/۰۴	۹/۵	۱۲/۳	۱۴/۲	۱۷/۹	۱۸/۲	۱۵/۸	۱۶/۱
ارزش صادرات (میلیارد دلار)	۲/۳۲	۳/۳	۶/۰۶	۷/۸	۹/۳	۱۱/۶	۱۴/۷	۱۲/۱	۱۱/۸
ارزش فروش داخلی (میلیارد ریال)	۱۶۰۵۲	۲۶۵۲۰	۳۲۳۰۸	۴۰۰۵۶	۴۶۷۸۸	۶۷۶۹۲	۱۱۳۴۴	۱۷۴۸۳۱	۱۸۹۸۵۰

سند چشم‌انداز بیست ساله کشور

در چشم‌انداز بیست ساله ایران کشوری است توسعه یافته با جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه. اهداف کلان سند در افق ۱۴۰۴ عبارت است از:
اولین تولیدکننده مواد و کالای پتروشیمی در منطقه از لحاظ ارزش ۵۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری طی ۲۰ سال
دستیابی به ظرفیت ۱۲۶ میلیون تن در سال از محصولات عمده پتروشیمی
دستیابی به سهم ۳۴ درصدی از ارزش ظرفیت محصولات عمده پتروشیمی در خاورمیانه
دستیابی به سهم ۶،۳ درصدی از ارزش ظرفیت محصولات عمده پتروشیمی در جهان

سند چشم‌انداز ۲۰ ساله صنعت پتروشیمی کشور

در چشم‌انداز بیست ساله ایران کشوری است توسعه یافته با جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه. اهداف کلان سند در افق ۱۴۰۴ عبارت است از:
اولین تولیدکننده مواد و کالای پتروشیمی در منطقه از لحاظ ارزش ۵۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری طی ۲۰ سال
دستیابی به ظرفیت ۱۲۶ میلیون تن در سال از محصولات عمده پتروشیمی
دستیابی به سهم ۳۴ درصدی از ارزش ظرفیت محصولات عمده پتروشیمی در خاورمیانه
دستیابی به سهم ۶،۳ درصدی از ارزش ظرفیت محصولات عمده پتروشیمی در جهان

مأخذ: برنامه‌های راهبردی صنایع شیمیایی وزارت صنعت، معدن و تجارت (معاونت راهبردی)
مأخذ: شرکت ملی صنایع پتروشیمی، مهر ماه ۱۳۹۲

مزایای اقتصادی صنعت پتروشیمی کشور

برخورداری از انواع خوراک هیدروکربوری
برخورداری از منابع و ذخائر عظیم این خوراکیها
بهره مندی از سواحل طولانی دریایی در حوزه استخراج خوراک
برخورداری از تجارب ارزشمند تخصصی بیش از ۴ دهه در این حوزه
از جمله مزایای اقتصادی صنعت پتروشیمی کشور است که در منطقه خلیج فارس و خاور میانه بی نظیر بوده و هست.
در کنار این مزایا، سیاست استراتژیک بهره برداری هرچه بیشتر از منابع و ذخائر مشترک گازی نیز، خود توسعه شتابان سرمایه گذاری در این حوزه را توجیه پذیر می نماید.

مزایای اقتصادی صنعت پتروشیمی ایران

ردیف	نام کشور	ذخایر (تریلیون مترمکعب)	درصد از کل
۱	ایران	۳۳/۶	۱۸/۰
۲	روسیه	۳۲/۹	۱۷/۶
۳	قطر	۲۵/۱	۱۳/۴
۴	ترکمنستان	۱۷/۵	۹/۳
۵	امریکا	۸/۵	۴/۵
۶	عربستان	۸/۲	۴/۴
۷	امارات متحده عربی	۶/۱	۳/۳
۸	ونزوئلا	۵/۶	۰/۳
۹	نیجریه	۵/۲	۲/۸
۱۰	سایر	۴۴/۶	۲۳/۷

- بر اساس آخرین گزارش رسمی شرکت ملی نفت ایران، با گذشت ۱۰۵ سال از کشف نفت، ایران برای نخستین بار با در اختیار داشتن ۳۳.۶ تا ۳۳.۷ تریلیون مترمکعب بزرگترین دارنده ذخایر گاز جهان در سال ۲۰۱۲ شد.
- پنجاه درصد گاز طبیعی شناخته شده کشور در میداین مشترک با کشورهای همسایه قرار دارد که در رأس آنها می توان به میدان گازی پارس جنوبی اشاره کرد.

جدول شاخص ارزآوری هر مترمکعب گاز طبیعی خوراک در صنعت پتروشیمی

شرکتها	مصرف گاز خوراک (مترمکعب)	صادرات (دلار)	داخلی (میلیون ریال)	ارزآوری هر متر مکعب گاز (سنت / مبنای صادراتی)	ارزآوری هر متر مکعب گاز (سنت / مبنای کل فروش)
پردیس	۸۷۶٫۶۲۳٫۰۴۷	۷۰۳٫۴۲۹٫۹۴۱	۱٫۴۵۳٫۱۶۸	۸۰	۸۶
کرمانشاه	۳۰۸٫۰۵۲٫۶۶۰	۱۷۰٫۹۸۷٫۵۲۲	۱٫۳۲۲٫۷۱۰	۵۶	۷۰
شیراز	۳۳۶٫۰۳۳٫۵۸۰	۱۳۶٫۴۰۱٫۷۰۹	۲٫۸۹۴٫۵۵۴	۴۱	۶۹
خراسان	۲۴۳٫۶۲۵٫۸۳۹	۱۱۲٫۱۶۲٫۳۰۴	۱٫۲۷۳٫۱۰۰	۴۶	۶۳
زاگرس	۱٫۸۵۲٫۵۹۹٫۷۲۶	۷۰۱٫۶۶۸٫۲۰۹	۳۳۱٫۶۵۸	۳۸	۳۸
فن آوران	۶۹۱٫۹۷۰٫۰۰۰	۲۰۴٫۶۸۳٫۷۰۸	۱٫۳۰۸٫۳۳۷	۳۰	۳۶
رازی	۶۴۰٫۰۰۰٫۰۰۰	۴۸۵٫۰۰۰٫۰۰۰	۷۴۱٫۳۷۲	۷۶	۸۰
جمع کل	۴٫۹۴۸٫۹۰۴٫۸۵۲	۲٫۵۱۴٫۳۳۳٫۳۹۳	۹٫۳۲۴٫۶۹۹	۵۱	۵۷

- متوسط ارزآوری به ازاء هر متر مکعب گاز طبیعی خوراک واحدهای پتروشیمی مصرف کننده متان ۵۱ سنت است. این درحالیست که شرکت های تولید کننده کود شیمیایی بیش از نیمی از محصول اوره خود را با تخفیف در داخل توزیع می نمایند که با احتساب صادرات آن رقم ارزآوری هر مترمکعب گاز به بیش از ۸۰ سنت بالغ می گردد.

خواهد شد.

مهمترین اشتباه در برداشت از سودهای میلیاردی شرکتهای پتروشیمی، عدم توجه به حجم بسیار بالای سرمایه گذاری این شرکتها و ارزش جایگزینی روز آنها می باشد. در اغلب محاسبات میزان سود این شرکتها با ارزش دفتری سرمایه گذاری آنها مقایسه می شود که کاملاً اشتباه است.

در صورت به بهره برداری رسیدن کلیه طرح های پتروشیمی خوراک گاز طبیعی و تولید با ظرفیت کامل تمامی آنها معادل ۲۳۳۱۱ هزار تن در سال، میزان مصرف خوراک گازی به میزان ۲۲ میلیارد مترمکعب افزایش خواهد یافت که تنها معادل ۶/۱۳ از کل میزان مصرف گاز در کشور را به خود اختصاص می دهد که در این صورت به میزان در آمد فروش صنعت پتروشیمی حداقل ۶/۸ میلیارد دلار افزوده

■ ثمرات افزایش قیمت خوراک گاز طبیعی برای دولت

میزان مصرف گازی که سالانه بعنوان خوراک در صنعت پتروشیمی کشور مصرف می گردد در ظرفیت اسمی معادل ۲/۶ و در ظرفیت عملی در حدود ۵ میلیارد متر مکعب است.

اختلاف نظر صنعت با دولت در خصوص قیمت گاز ۶ سنت است (تفاوت ۷ و ۱۳)

ارزش دلاری این تفاوت با توجه به میزان مصرف، سالانه معادل ۳۰۰ میلیون دلار خواهد شد.

سالانه ۳۰۰ میلیون دلار به منابع در آمدی دولت اضافه می گردد.

با توجه به نظر مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی و مفاد ماده ۱۰۲ قانون برنامه پنجم با افزایش قیمت گاز به ۱۳ سنت، شرکتهای تولید کننده اوره تخفیف ۴۰ درصدی خود را به دولت در قیمت اوره حذف خواهند نمود.

با توجه به مصرف سالانه ۵/۲ میلیون تن اوره در بخش کشاورزی، با حذف تخفیف قیمت، سالانه ۳۳۳ میلیون دلار هزینه به بخش کشاورزی تحمیل خواهد شد. دولت یا باید معادل این رقم را به بخش کشاورزی بپردازد یا ارانه بدهد یا افزایش قیمت محصولات کشاورزی را بپذیرد.

■ بنابراین:

با افزایش قیمت گاز در نهایت به منابع دولت اضافه نخواهد شد.

با افزایش قیمت گاز هیچ سرمایه گذاری در واحدهای پتروشیمی جدید صورت نخواهد پذیرفت.

افزایش ارزش آوری از محل صادرات محصولات طرحهای این صنعت و رشد GDP از این محل تحقق نخواهد یافت.

یکی از موتورهای اصلی رشد و توسعه اقتصادی کشور عملاً فاقد کارایی خواهد شد.

میزان اشتغالزایی برای دولت به دلیل پلاتکلیفی در صنایع بالادستی و تسری عدم سرمایه گذاری به صنایع پایین دستی، اتفاق نخواهد افتاد.

بخش کشاورزی با بحران قیمت اوره و بخش پتروشیمی نیز با بحران فرار سرمایه و کاهش سرمایه گذاری روبرو خواهد شد.

استمرار سوزاندن روزانه ۳۰ میلیون مترمکعب گاز همراه نفت در کشور به جای جمع آوری آن

■ اهم مشکلات و موانع پیش روی توسعه صنعت پتروشیمی

■ محدودیتهای ایجاد شده ناشی از تحریم ها:

عدم امکان انتقال تکنولوژی و تجهیزات مناسب

عدم امکان فروش مستقیم محصولات به خریداران خارجی

مشکلات مربوط به نقل و انتقال ارز

مشکلات حمل و نقل بین المللی

موانع مربوط به تأمین فاینانس خارجی

عدم امکان مشارکت سرمایه گذاران خارجی

محدودیت های داخلی

عدم وجود چشم انداز روشن از قیمت خوراک

بالا بودن نرخ سوده بانکی در کشور

بالا بودن نرخ تورم

■ ساز و کار نامناسب بازار داخلی محصولات پتروشیمی

تعیین سقف و کف در بازار بورس کالا برخلاف مفاد ماده ۱۸ قانون ابزارهای نوین مالی

وجود نرخ ارز اتاق مبادلات ارزی در تعیین قیمت در این بازار و اختلاف قیمت آن با ارز آزاد باعث

ایجاد یک اختلاف فاحش بین در آمد ریالی حاصل از فروش داخلی و صادرات برای صادر کنندگان

می گردد که تمایل آنان را برای عرضه در داخل کم می نماید.

وجود تقاضاهای کاذب، سفته بازی و دلالتی در بازار داخل بدلیل اختلاف نرخ مبادله ای و بازار

آزاد ارز

عدم اجرای دقیق مفاد قانون حمایت از سرمایه گذاری خارجی

عدم وجود بانک تخصصی صنعت پتروشیمی بعنوان مجرای تحقق سرمایه گذاری از محل

سرمایه های داخلی نظیر منابع داخلی سیستم بانکی کشور و یا صندوق توسعه ملی و همینطور

منابع و خطوط اعتباری خارجی

و بطور کلی فضای کسب و کار در کشور

قوانین حاکم بر تعیین قیمت خوراک واحدهای پتروشیمی

ماده ۲۱ قانون برنامه چهارم:

دولت موظف است سند ملی توسعه بخشهای صنعت و معدن را با محوریت توسعه رقابت پذیری و تقویت مزیت‌های رقابتی و توسعه صنایع پتروشیمی مبتنی بر منابع به اجراء در آورد.

ماده ۳۳ قانون برنامه چهارم:

اقدام دولت در هدفمندسازی یارانه ها ، به منظور افزایش سهم کشور در تجارت بین الملل ، توسعه صادرات کالاهای غیرنفتی و تقویت توان رقابتی محصولات صادراتی کشور در بازارهای بین المللی است.

تبصره ذیل بند ب ماده ۱ قانون هدفمند کردن یارانه ها و اصلاحیه مصوب ۱۷/۲/۹۱ مجلس شورای اسلامی:

جهت تشویق سرمایه گذاری ، قیمت خوراک گاز و مایع واحدهای پتروشیمی برای مدت حداقل ده سال ، هر متر مکعب حداکثر ۶۵۰ قیمت سبد صادراتی خلیج فارس (بدون هزینه انتقال) .

بند د ماده ۱۵۰ قانون برنامه پنجم:

توسعه زنجیره ارزش پائین دستی صنایع واسطه ای پتروشیمی از طریق ترغیب گسترش سرمایه گذاری بخشهای غیردولتی

در راستای اجرای قانون هدفمند کردن یارانه ها و با توجه به سهم صنعت پتروشیمی در صادرات غیر نفتی کشور، هرگونه تغییر در قیمت خوراک پتروشیمی که باعث کاهش توان رقابتی شرکتهای پتروشیمی با رقبای منطقه خلیج فارس گردد ، برخلاف فلسفه ایجابی قانون هدفمند کردن یارانه ها در ماده ۳۳ قانون برنامه چهارم است. برخلاف روح کلی حاکم بر قوانین موجود ، نگاه فعلی دولت به صنعت پتروشیمی و آثار آن چگونه است

■ توسعه صنعت پتروشیمی در چهار چوب قوانین حمایت از سرمایه گذاری و دستیابی به مقام اول منطقه در گرو امکان رقابت با کشورهای منطقه در مزیتها و از جمله قیمت گاز است.

■ بر این اساس سیاست تعیین قیمت خوراک گاز بر مبنای قیمتهای منطقه خلیج فارس کمترین کاری است که میتوان برای تقویت توان رقابتی صنعت پتروشیمی ایران انجام داد.

منبع: شرکت گروه گسترش نفت و گاز پارسیان

تصفیه روغن کار کرده پیشرفته

RE-REFINING TECHNOLOGY

State of the Art Re-Refining Technology

REPRESENTATIVE OF ADVANCED WORLD RECENT TECHNOLOGIES IN RE-REFINING OF WASTE OIL
(HYDROTREATING, EXTRACTION WITH SOLVENT, MOLECULAR DISTILLATION)

NO ACID
NO CLAY

بدون اسید

بدون خاک

بدون تخریب مولکول

۱۰۰٪ دوست دار محیط زیست
۵۰٪ کاهش مصرف انرژی
۱۵٪ افزایش تولید

مهندسی تصفیه سبز پارسیان

مشاوره، طراحی، ساخت

ارائه دهنده خدمات برای بازیافت روغن کار کرده با تکنولوژی روز دنیا

تکنولوژی قابل ارائه هیدروترینگ، استخراج با حلال، تقطیر مولکولی، تبخیر در لایه نازک

تولید کننده و صادر کننده انواع روغن موتور و روغن های صنعتی، روغن پایه با تکنولوژی MTSP

ارائه خدمات ساخت و تولید انواع روانسازهای خودرو و صنعتی

خرید و بازیافت روغن های کار کرده صنعتی و خودرو

مدیریت: مهندس علیرضا ابوطالبیان

واحد تحقیق و توسعه شرکت بهاران شیمی بروجن

آزمایشگاه، با بهره مناساز من زمینه ارائه تکنولوژی و تحقیقات

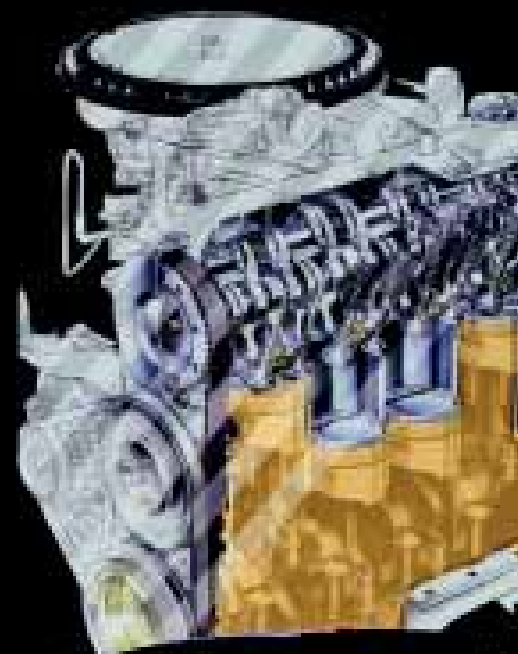

روغن موتور
اموت

شرکت تکتاز شیمی صنعت
تولیدکننده انواع فرآورده های نفتی
با نشان استاندارد ملی ایران

www.amutengineoil.com

آدرس : اشتهارد - پنج کیلومتر بعد از شهرک صنعتی - خیابان چرم سازی - انتهای خیابان - شرکت تکتاز شیمی صنعت
تلفن : ۰۲۶-۳۳۵۵۳۷۴۰
تلفن کارخانه : ۰۲۸۴-۶۳۳۳۴۰۸
تلفن همراه : ۰۹۱۴-۳۶۰۱۹۷۷

amut_engineoil@ymail.com

mut
ENGINE OIL

شرکت روغن موتور فارسان

تولید کننده انواع

روغن موتور، دنده، روغن صنعتی و گریس

Manufacturer of all kinds of Engine oil
Gear oil, Industrial oil and Grease

CARFO
Engine Oil

Forex
FOR Extra Power

FARSUN

ISO 9001
KORAN VERIFIED
FARSUN OIL

آدرس: تهران، تهرانپارس، خیابان فرجام شرقی، بین عادل و زرین، پلاک ۷۶، واحد ۷
تلفن: ۷۷۸۸۸۱۰ - ۷۷۸۸۸۱۱ - ۷۷۸۸۸۱۲ - ۷۷۸۸۸۱۳
www.farsunoil.com

دارای گواهی است

ISO 9001-2008
CERTIFIED ORGANIZATION

شرکت روغن موتور توانگران شیمی

تولید کننده انواع

روغن موتور روغن دنده و گریس

با نام های تجاری پاتریس هائیریک و کوروش

تلفن کارخانه: ۰۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲ ۸۴

همراه: ۰۹۱۲۶۹۵۰۷۲۸ - ۰۹۱۲۲۰۷۶۰۶۴

e-mail: tavangaranshimi@yahoo.com

ARMITIES PERSIA Co.

شرکت آرمیتیس پرشیا

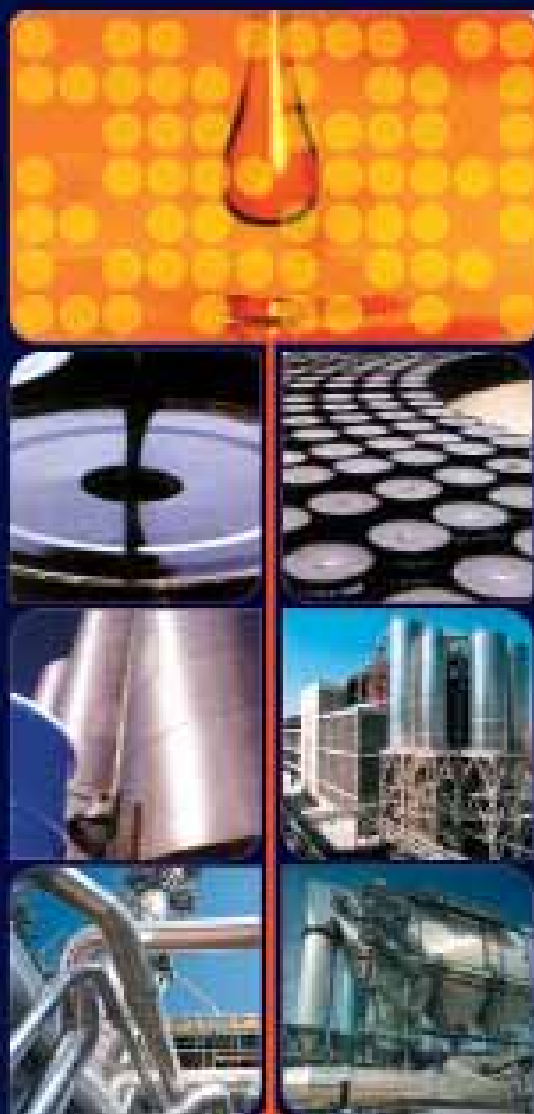
MULTINATIONAL OIL AND PETROCHEMICAL COMPANY

Headquartered in Tehran - Dubai

Products : Bitumen , Paraffin , Foots oil , Slack Wax

Base oil , Furfural extract and ...

صادرات فراورده های نفت ، گاز و پتروشیمی

قیر ، روغن پایه ، فور فورال اکسپلرکت ، پارافین ، فوئس اویل ، اسلک وکس و ...

Unit 6, 3rd Floor, No.82, Sayeh st
Vall Asr Ave. Tehran - IRAN
Tel: (+9821) 220 24 540-3
Fax: (+9821) 220 24 539
Email: info@armities.com
www.armities.com

تهران ، خیابان ولی عصر - روبروی پارک ملت
خیابان سایه ، پلاک ۸۲ ، طبقه ۳
تلفن : ۲۲۰۲۲۵۴۰-۳
فکس : ۲۲۰۲۲۵۳۹

Email: info@armities.com
www.armities.com

صنایع شیمیایی صدر شیمی گستران یزد

اولین و تنها تولیدکننده اندرید مالیک
در ایران و خاورمیانه

SADR
CHEMICAL
Co. Ltd.

مشخصات محصول اندرید مالیک

شکل ظاهری: برکت
خلوص: حداقل ۹۹.۸٪
نقطه انجماد: ۵۲.۵ C
رنگ: حالت مذاب: کمتر از ۲۰ (واحد APHA)
آهن: کمتر از ۲ ppm
خاکستر: کمتر از ۰.۰۰۱٪
بسته بندی: کیسه های به وزن ۲۵ کیلوگرم ۴۴

Specification of Maleic Anhydride

Appearance: Flake
Purity > 99.8%
Molten color < 20 APHA
Solidifying point < 53 C
ASH < 0.004%
Iron < 3 ppm
Packing: 25kg/bag

تلفون تهران

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸

آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰، طبقه ۱۰، واحد ۱۰

ایران

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸

Tehran Office

Tel: +98 21 88888888

Tel: +98 21 88888888

Address: No. 100, Vali-e-Asr St., 10th Floor, Unit 10,

Tehran,

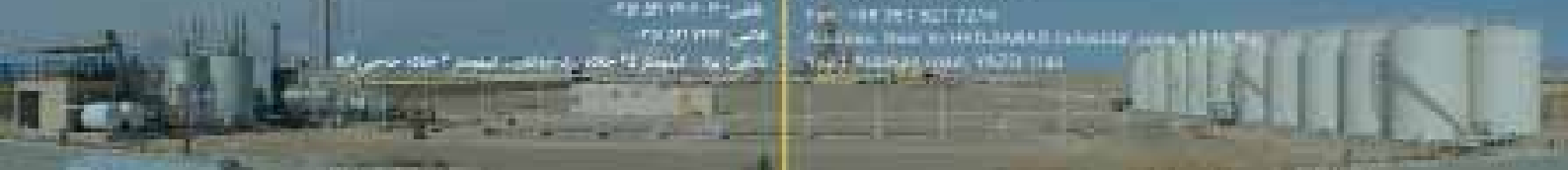
Iran

Tel: +98 21 88888888

Tel: +98 21 88888888

Address: No. 100, Vali-e-Asr St., 10th Floor, Unit 10,

Tehran, Iran

Faraz Motor Tehran Co.

Manufacturing

FMT

www.farazmotor.com

The manufacturer, FARAZ MOTOR TEHRAN, was established in 1998, by a group of experienced experts and chemical engineers with the aim of raising the quality and quantity of industrial oil, engine oil industry and also gaining a proper market share. Following its aim the company has been able to export and re-export substantial amount of its manufactured products. Our experienced experts are ready, willing and able to respond to your request and you with special lubricants or any other petroleum products used in production process, and always cooperate with you in the progress of export and re-export.

شرکت تولیدی فرار موتور تهران با هدف ارتقاء کیفی و کمیتی صنعت روغن موتور و روغن صنعتی و بهشت آوردن سهم مناسبی از بازار در سال ۱۳۷۷ توسط گروهی مجرب از کارشناسان و مهندسان شیمی نامیوس گردید و توانست مقادیر قابل توجهی از فرآورده های تولیدی و غیرتولیدی خود را صادر یا ترانزیت نماید. کارشناسان مجرب شرکت تولیدی فرار موتور تهران آمادگی کامل دارند تا بر روی هر گونه بار ویژه به روانکارهای مخصوص و یا سایر فرآورده های نفتی از زنجیره تولید صادرات و ترانزیت با شما همکاری به عمل آورند.

Faraz Motor Tehran Co.

